KUR'AN'DA ZİKİR VE DUÂLAR

Mehmet HÜSREVOĞLU

KİTAB BİLGİLERİ

*****KUR'AN'DA ZİKİR VE DUÂLAR

*****T.C.Kültür Bakanlığı sertifika no:

*****ISBN :

*Müellif: Mehmet Hüsrevoğlu

*Kapak tasarım: Mustafa Piriş

*Tashih ve düzenleme: Mustafa Akbulut

*Baskı: KALKAN matbaacılık/ANKARA

*Yazar iletişim:mhusrev@hotmail.com

*Diğer kitaplara erişim:

*www.mehmethusrevoğlu.com

*Birinci basım: 2007

*İkinci basım: 2016

*Üçüncü basım: 12-01-2019/ 3000 adet

ÖNSÖZ

Allah'a Hamd, Rasulüne salât, Onun temiz soyuna ve arkadaşlarına selam olsun.

Kur'an-ı Kerim'de, müstakil bir ibadet olarak emredilen ve farz olarak nitelenen ibadetlerin başında zikrullah gelmektedir.

Zikir, birçok ibadetin aslı veya bir unsuru olup dinin özü kıymetindedir. Bu nedenle Nebî (sav) efendimiz zikir eğitimi üzerinde özenle durmuş ve kendi yaşamında zikrullah ile özdeş olduğunu arkadaşlarına göstermiştir.

"Zikrullah ile Allah arasında perde yoktur. " Hadisi şerifi zikrullahtan başka hiçbir ibadete tanınmamış bir ayrıcalıktır.

Kuran'ı kerimde, iki yüzü aşkın ayeti kerimede, zikir kavramı muhtelif ayetlerde ifade bulmuştur.

Konumuzla ilgili ayeti kerimeleri, beş ana bölümde inceleyip, hadisi şeriflerle konu bütünlüğü oluşturacağız. Ayrıca kitabımızın birinci baskısında olmayan dua ve tesbihat ile ilgili meşhur vird'leri ayrı bir bölüm olarak ilave edilecektir.

Kitabımız bir tez çalışması olmasına rağmen, detay kaynak aktarımına gidilememiş, bibliyografya ile yetinilmiştir.Tecrid-i sarih hadisleri esas alınmıştır.

Hata ve eksiklerin hoşgörü ile karşılanacağını ümid eder, elinizdeki eserin, müminlere faydalı kılmasını cenabı Allah'tan niyaz ederim.

"Ben sadece gücümün yettiği kadar, Hayır ve salah'a vesile olmak istiyorum. Başarım, ancak Allah'ın yardımı iledir. Yalnız O'na dayanır, yalnız O'na yönelirim." (Hud/88)

Mehmet Hüsrevoğlu 10-05-2014

----- Münacat-----

Allah adın zikr idelüm evvela
Vacip oldur cümle işte her kula
Allah adın her kim ol evvel ana
Her işi asan ide Allah ona
Allah adı olsa her işin öni
Hergiz ebter olmaya anun sonu
Her nefeste Allah adın di müdâm
Allah adıyla olur her iş tamam
Bir kez Allah dise aşk ile lisan
Dökülür cümle güneh misl-i hazan
İsm-i pakin pak olur zikr eyleyen
Her murada irüşür Allah diyen
Işk ile gel imdi Allah diyelim
Dert ile gözyaşıyla âh idelim
Ola kim rahmet kıla ol padişah
Ol kerîm ü ol rahîm ü ol ilah.

SÜLEYMAN ÇELEBİ

GİRİŞ

Müminlerin her iki dünyada kurtuluşu yüce mevlanın güzel ismini zikrederek, vakitlerini değerlendirmesi ile meydana gelir. Zikrullahın dil ve kalpte oluşan lezzetini tarif etmek güçtür. Kalb zikrullaha alışır, zikir kalbin bir melekesi haline gelirse doğal olarak beden ve ruh, ilahi emirlere kucak açar. Kalb zikrullahın oluşturduğu ritm ile bedene güzel kokular yayar ve zikrullah'ın nûru ile aydınlanır.

Zikrullaha devam eden mümin, vücut âzalarında bir lezzet kendisinde bir sıcaklık hisseder ve etrafında saygı ve bağlılık halkası oluşur. İbadetler kolay gelir. Sözlerinde doğruluk, içinde muhabbet dış görünüşünde ise güzel ahlak tecelli eder. Ölüm döşeğinde kelime-i tevhid ile şereflenir.

Tüm zerresi ile zikrullaha alışmış ve bir an olsun zikrullahtan gafil olmayan mümin, Kur'an-ı Kerim'de tanımı yapılan "şecer-i musa" gibi (kasas30) vücudunun tüm azaları Allah… Allah… Allah… diye zikreder.

Bu hali kimse duymaz ve anlamaz. Hatta iyi amellerin yazıcısı melekler bile bu hale şahit olamazlar.

Bu hal, zikreden ile zikredilen arasındaki aşkın neticesi, seven sevgilisi ile toplum içinde, kalabalıklar arasında baş başadır. Zikrullah'ın artması ile oluşan tesirler belirginleşir. Ağlamaz olan gözlerden yaş akar. Gönüller geçmiş kusurların pişmanlığı ile inler.

Başka insanların kalbinde etkilenme başlar… Yaratan'dan gelene razı olma, yaratılanı hoş görme özelliği belirir… Sözlerinde doğruluk, fiziki duruşunda iyi ahlak ve güzellik açığa çıkar. Rüyalar farklı olur, Nebî sav efendimizin nur yüzü aynen görünür, Kâbe-i Muazzama, Kur'an-ı Kerim, cami ve mescitler, Allah dostu güzel insanlar rüyada görülür.

Zikrullaha devam eden bir müminin, vücudu sıhhat, kalbi huzur bulur. Dünya işlerinde küçük sebeplere el atmakla, büyük işleri kolay başarır. İşlerinde muvaffak olur.

Zikrin hakikatı; Allah'tan başkasını tamamen unutmaktır. Zikrin hedefi Allah cc. olduğu gibi, zikredende ancak kendidir. Ancak ve ancak o zatını zikrettirebilir.

Mahlûkatın haddine mi düşmüştür ki ondan izinsiz zikir gerçekleşebilsin. Allah, ancak kendi sıfatı ile vasıflanmasına memur kıldığı kuluna, kendisini zikretmesini emretmiştir. Yaratılan her varlık kendi rızkı içinde o sonsuz zikrullah denizinden kısmetine düşeni alır.

Zikrin asıl tesiri ve gayesi, yüce yaratıcının güzel isimlerini (Esmaü'l-Hüsna) özellikle zat ismi olan Allah adını, gönülde sürekli olarak gizli ve açık olarak anmaktır.

Bu gaye elde edilince, Kur'an okumak ve dinlemek, ayetlerin anlamlarından oluşan his ve tecelliler değişik tat verir. Zikrullah ile ilahi muhabbet doğar. İbadetlerin lezzeti duyulur, dîni inanç kuvvetlenir. Farz ölçüler ve sünnetler arasında açık bir fark görülür.

Namaz kılarken; ayakta rukuda ve secdede değişik feyizler oluşur. Ayetler okunurken titreyiş-huşû ve haz alınır. İlahî muhabbet doğar.

Zikrullah'a devam ile şer-i hükümler kolaylık kazanır. Mübah olan işler yapıldığında bir hafiflik, mekruh bir davranışta ağırlık hissedilir.

Haram- Helal, emir ve yasaklar, açık ve net bir hale gelir. Orta yol aranmaz. Zikrullah ile taklitçilikten vicdaniliğe geçiş sağlanır.

Zikrullah velayetin sancağıdır. Zikirde muvaffak olan mümine, velilik sancağı verilir. Zaman içinde başarılı olamayan veya zikirde tembellik yapanlardan bu sancak geri alınır. ZİKRULLAH sadece bu ümmete nasib olan bir özelliktir. Zikrullah kul ile Allah arasındaki engelleri kaldıran, insanı; zihni-bedeni ve akli dağınıklıktan kurtararak Allaha kavuşturan bir ibadettir.

İbadet; Kul borcu olduğu için, borç ödemede Allah ile kul arasında hukuk vardır. Zikrullah, seven ve sevilen arasında

cereyan eden bir serenat olduğu için hukuk işlemez. Âşık'ın yakarışı, tüm perdeleri ve resmiyeti ortadan kaldırır.

" Zikirle Allah arasında perde yoktur" (Tirmizi) Hadisi şerifi, zikrullahın insanı nereye ulaştıracağının apaçık delilidir. Allah (cc**) "Hiçbir kulun göğsünde iki kalp yaratmadığını…"** (Ahzab, 4) belirtmektedir.

Bu ayeti kerimeden, aynı anda tek şeyle meşgul olunabileceği anlaşılmaktadır… Açıkcası insan; bir koltukta iki karpuz taşıma hünerinden yoksundur.

Zikrullah; dünyevi iş ve meşgaleler arasında sıkışıp kalan, hakkı hatırlatma ve onları dünyevi ilgiden sıyırarak Allah ile buluşturmanın bir ifadesidir. Aynı anda iki sultana kulluk edilmez. Zikir kalbin yönelişini, dünyevi oluşumlardan Allaha yönelten bir ibadettir. Zikir, sözlü ve zihni bir uyarı ile insanı kendine getiren, aklını başına almasını tenbihleyen, Allah'ı hatırlatan bir faaliyettir.

Zikrullah, müslümanı "her an Allah'ı yanı başında hissediyor ve onu görüyormuş gibi yaşamak" demek olan İHSAN mertebesine yükselten bir vasıtadır.

Zikrullah, akıl sahibi ve buluğa ermiş her Müslüman üzerine farz olan bir ibadettir.

Her farz ibadetin bir sınırı olmasına rağmen zikrullahta sınır yoktur.

ZİKR'İN MUHTELİF ANLAMLARI

ZİKİR: Hatırlamak, anmak, düşünmek, akıldan çıkarmamak, hatırlayıp gereğini yapmak gibi anlamlara gelen, gaflet ve unutmanın karşıtı olan Arabca bir kelimedir.

Zikir kelimesi ile unutulan veya dünyevi hırs ile gaflete düşüp terk edilen bir kavramı tekrar kazanmaktır. Hafıza kartının tekrar dolumu gibi Allah ile iletişimin aksamasında zikrullah devreye girer.

İnsanın yaratılışında bulunan eksikliklerden biri de unutkanlıktır. **"…And olsun, önceden Âdem'e ahd verdik'te unuttu…"** (Taha/115) ayet-i kerimesi, insanoğlunun bu eksik tarafını belirtmektedir.

" Zikir'den maksat, Allâh'ın zât'ı, sıfatları, isimleri, ihsân'ın bolluğu, takdîrinin geçerliliği gibi konularda kalbin uyanıklığını sağlamaktır."(Serrâc, el-luma)

Rahat ortamlar, zenginlik veya fakirlik günlerinde Allah'ı unutan insan için en önemli hatırlama aracı ZİKİR olmaktadır. Zikirle iki türlü hatırlamaya işaret edilir:

1- Unutulan şeyi hatırlamak

2- Unutmamak için sürekli hafızayı canlı tutmak.

Zikirde ulaşılmak istenen birinci mana olup, ikincisi yardımcı unsurdur.

O halde unutulup da hatırlanmak istenen nedir, diye düşünüldüğünde verilecek cevap:

Misak'ta Allah'a verdiğimiz sözü hatırlamaktır. Verilen söz'ün sürekli korunması, zikrin esası ve gayesidir.

Misakta, Allah'a vermiş olduğumuz ahdin bozulmasını, bu dünyada sözleşmenin tek taraflı iptal edilmesini, Kur'an-ı Kerim "nakz-ahd" olarak nitelemektedir.

Zikrullahtan gaflet ve Allah'ı hatırlamamak, ahdi bozmak anlamına gelmektedir.

Hâlis bir zikir için öncelikle takvâ'nın oluşması gerekir. Gerçek takvâ ise haramlardan kaçınmakve faydasız işlerden uzaklaşmaktır.

ZİKRİN KISIMLARI

Genel olarak zikir iki bölümde incelenebilir:

a) Zikr-i lisanî: dil ile zikir. Allah'ı, rastgele, hiçbir disipline bağlı olmaksızın dil ile zikretmektir. Esma-i Hüsna-salâvat-ı şerife- tesbihat- Kur'an okuma bu gruba giren zikir çeşitleridir karşılığı mükâfâttır. Her organın bir kulluk görevi vardır. İlâhi emirleri yerine getirmek organların zikridir. Zikir, kalb ve dil'in kulluğudur.

Bu anlamda tüm ibadetler zikirdir. **"Namazı benim için dosdoğru kıl…"** (Taha/14) ayeti kerimesi ile ibadetlerin birer zikir olduğunu öğreniyoruz. Namaz ibadetinde nasıl açık ve gizli okuduğumuz kıraat şekli varsa, lisan ile yapılan zikir çeşidinde de aynı usul geçerlidir. Lisan ile yalpan zikir'de elde edilecek sevap, bir'e on olmasına rağmen kalbî zikr'in sevâbı bir'e yediyüz'dür. İslam dinini tebliğ, şer'î hükümlerin fazîleti,Hakk'ı söylemek birer zikir'dir.

b) Zikr-i kalbi: Allah'ı gönülden anmaktır. O'nu unutmamak, Allah'ın yüceliğine işaret eden delilleri düşünmek, zihinde oluşabilecek şüpheleri gidermek, evrenin oluşumu ve yaratılış nedeni her zerrenin Allah'ın varlığı ve birliğine delil olması gibi düşünce ve duygu, birer zikirdir.

Kulluk vazifelerini, ilahi emirleri Haram ve Helal kavramını Allah'ın müjde ve azap ayetlerini düşünüp, yaşamı emredilen çerçevede sürdürmekte kalbi zikir kapsamındadır. Ayrıca vucud yapımızdaki her bir uzuv, yaratılış dolayısı ile memur oldukları vazifeleri ifa etmek'te zikirdir.

Zikrullah, kalb'le bütünleştiği zaman, tekrar kalb'ten dilimize, oradan da zihnimize yansır. Böylece zikrullah'ın nûru, karşılıklı aynalar gibi birbirlerine ışık verir.

Kalb'te bulunan zikir kümeleri bedene yansır. Vucudun bütün organları zikrullah ile meşgul olmaya başlar. Böylece mü'min unutma özrünü gidermiş, Allah ile yakîn olma mertebesine ulaşmış olur. Bu mertebe artık velayet makamıdır.

Zikir'le özdeş olan; Hamd—Tesbih—şükür nedir?

HAMD:

Övmek, râzı olmak, teşekkür etmek, nimet'i verene içtenlikle boyun eğmek, tekrar tekrar teşekkür ederek övmek, manalarına gelir. ELHAMDÜLİLLAH… Her türlü övgünün Allah'a aid olduğunu ve her türlü iyi şeylerin Allah'tan geldiğine iman etmemizin bir karşılığıdır.

Fatiha suresi ile Hamd etmeye başlarız. Kur'an-ı kerim'de yirmiden fazla muhtelif âyetler doğrultusunda; Her türlü övgü'nün Allah'a ait olduğunu, mü'minlerden ne durumda olurlarsa olsun HAMD etmeleri bir emirdir.

Cennetle mükâfatlandırılmış mü'minlerin ilk sözlerinin " ELHAMDÜLİLLAHİ RABBİLÂLEMİN " olduğunu Yunus suresi onuncu Ayet-i kerimesinden öğreniyoruz.

Nebî sav efendimiz;

" ELHAMDÜLİLLAH dediğin zaman Allah'a şükretmiş olursun."

" Duâ'nın en üstünü ELHAMDÜLİLLAH ile başlayandır." buyurmuşlardır. (Tirmizi)

ELHAMDÜLİLLAH kelimesinde Allah'ın; Hayat- İlim-İrade ve Kudret sıfatları tecellî ettiği için aynı zamanda tevhid anlamı taşır denilmiştir.

ELHAMDÜLİLLAH kelimesi ile Allah'a karşı sonsuz teşekkür hislerimizi arz ederken, Vucud - Vahdaniyyet-İlim ve İrade gibi sıfatlarını dile getirmiş oluyoruz.

Özellikle yemek duası olarak şöhret bulmuş, Nebi sav efendimizin şu dualarını sürekli tekrar etmemiz gerekmektedir:

" Bizi, yediren, içiren ve Müslümanlardan yapan Allah'a HAMD olsun…" (Tirmizi)

Bir başka Hadis- şerifte ise; "…Her Tahmid (ki, Elhamdülillah diyerek çokca Cenab-ı Allah'a hamd ü senâ eylemek) de muhakkak bir sadakadır." buyurulmaktadır. (Tecrid-isarih,5/358)

TESBİH:

Hava'da veya su'da, amel veya ibadetlerde sür'atle gitmek, yüzmek, anlamlarına gelir. Tesbih Allah'ı berî kılmaktır. Aslı ise ibadetle Allah'a sür'atle yaklaşmak demektir.

Tesbih, ibadet çeşitlerinin tamamı için kullanılır. Ayrıca secde karşılığı olarak kullanılmıştır.

Yeryüzünde yaratılmış olan her şeyy'in, Meleklerin, mü'minlerin Allah'ı hamd ile tesbih ettikleri şu ayet-i kerimelerden öğreniyoruz:

Melekler'in tesbihi: **" …Bizler ise Sana Hamd ile tesbih eder, seni takdîs eyleriz demişlerdi**."(Bakara30)

Mü'minler'in tesbihi: **"Bizim âyetlerimize ancak öyle kimseler îman ederlerki, kendilerine nasihat verildiği zaman, onlar büyüklük taslamayarak yüz üstü secdeye kapanırlar ve Rabblerini HAMD ile tesbih ederler. "** (Secde15)

Yaratılan her varlığın tesbihi: **" Yedi gök ile yer ve bunlarda bulunan her şeyy (canlı-cansız-melek-cin- insan) O'nu tesbih eder. O'na HAMD ile tesbih etmeyen hiçbir şeyy yoktur. Fakat (siz) onların tesbihini anlayamazsınız. Şüphesiz ki O Halîm (azabda hiç acele etmeyen) Ğafûr (çok bağışlayan) dır."(**İsrâ44)

Kur'an-ı Kerim, sürekli olarak Allah'a HAMD ve şükranlarını arz eden mü'minleri, Hâmid (el-Hâmidun) olarak nitelemiştir.(Tevbe112) Cennet'e ilk girecek olan mü'minler " el- Hamidün" sıfatını kazananlar olacaktır.

Nebî sav efendimiz şöyle buyurmaktadır: "…Her tesbh (ki,"Sübhânallah" diyerek Allahu teâlâyı çokca tenzîh ve takdis etmek) şübhesiz büyük bir sadakadır. " (Tecrid,5/357) Peygamberimiz Mîraç hadisesini naklederken, Hz.İbrâhim'in kendine tavsıye ettiği tesbih şudur:

"…Sübhânallahü ve'l-hamdü lillahi ve lâ ilâhe illallahü vallahü ekber…"(Buhari)

ŞÜKÜR:

Tüm güzelliklerin Allah'tan geldiğine îman edip teşekkür etmektir. Yapılan iyiliği fark edip iyilik vereni yâd etmek dil ile zikir, Allâh'a iteat edipgünahlardan sakınmak fiilî şükürdür. Kur'an'da 66 âyet şükür'le ilgilidir.

Mutasavvife;" Derin bir saygı ile nimet sahibinin iyiliğini anmak." Tanımını kullanır. Kul için teşekkür, Yaratan için şükür (Elhamdülillâh) gerekir. Şükr'ün karşıtı küfürdür.(verileni inkâr etmek)

Gelen her nimeti Allah'tan bilmek, razı olmak, nimeti tüketip isyan etmemek Kur'anî bir emirdir.

" Bana şükredin, nankörlük etmeyin…" (Bakara 152) **Allah'tan sakının ki şükredebilesiniz…"** (A:İmran/123) **" Şükrederseniz elbette nimetimi artırırım…"** (İbrahim 7) **" Allah şükredenlere bol bol nimet verir…"** (Fatır30) Âyetleri bu konu için delildir.

Şükür, nimetin bilinmesi ve açığa vurulmasıdır.

Allah'a şükür, Kur'an ve sünnet'e uymaktır. Kur'an ve sünnet'e uymayanın şükrü yoktur.

Dil ile teşekkür karşılığı " ELHAMDÜLİLLAH" kelimesidir. Nebî sav efendimiz:

" Cennet'in bedeli Lâilahe illallah, Nimet'in bedeli elhamdülillah'tır" (Beyhaki)

"Mü'minin her işi hayırdır. Nimet'e şükreder, hayr'a kavuşur. Belâ'ya uğrayınca sabreder, (yine) hayr'a kavuşur." (Müslim) buyurmuşlardır. Şükür üç şekilde olur:

1- Dil ile şükür: " ELHAMDÜLİLLAH" zikrini her daim tekrar etmek ve aynı zamanda lisan'ın (dilin) sorumluluklarını yerine getirmektir.

Yalan söylememek, Kur'an okumak, tesbihât, ,zalim karşısında hakkı söylemek, dil ile yapılabilecek şükür çeşitlerindendir.

2- Kalb ile şükür: İnanç ve düşünce olarak zihnimize nimet vereni yerleştirmek, verilen nimetin; Sağlık -ilim-

zenginlik- eş ve çocuklar- ömür gibi benzer güzelliklerin yalnızca Allah'tan geldiğine iman etmektir.

3- Vucud'un her uzvu ile şükür: Hesab günü tüm uzuvlarımızın, lehte veya aleyhte şahidlik tapacağı ayetle sabittir. Kalbin daha doğrusu zihnin, Helal ve Haram doğrultusunda vermiş olduğu bir komut'un, herhangi bir uzuv tarafından yerine getirilmesi bir şükürdür. Göz'e, Haram'a bakmama komutu veya Haram bir iş için elin uzanmaması gibi.

Bedenen bir özür olmaksızın hareket kabiliyetimize şükretmek bir insanlık borcudur. Nebî sav efendimiz ;

" Her insanın vucudundaki mafsallarının (sağlıklı bir şekilde hareket etmesi) nedeniyle bize bahşedilen menfeatlere karşı ŞÜKÜR mühim bir sadakadır." buyurmuşlardır. (Tecrid- i sarih, 5/356)

ALLAH, c.c insanların teşekkürüne muhtac değildir. Şükreden kendi iyiliği için şükreder ve karşılığını bulur.

ALLAH, c.c. teşekkür karşılığı nimetleri daha da artırandır. Neml/40—İbrahim/7—Nisa/147—Teğabun/17. Ayet-i kerimeleri bu konu için delildir. Nebî sav. efendimiz:

" Az olana şükretmeyen çok olana da şükretmez."(Ebu Dâvud)

"Allah'a şükretmeyen, insanlara teşekkür etmez. İnsanlara teşekkür etmeyen de Allah'a şükretmez." (Tirmizi)

" Yemek yiyip şükreden, Oruç tutup sabreden gibidir."(Buhari)

Ne yazık ki nimetlere gark olan insanoğlu, bu nimetlerin SAHİBİNİN kendisi olduğu vehmine kapılarak şımarmakta, nimet'i kendi el ürünü görmektedir. Bu duygu en basit tanımla hüsrân'ın başlangıcı olmaktadır.

Bir mü'min, bilinçli olarak, varlık ve zenginlik benim eserimdir iddiasında bulunursa İslam kimliği zedelenmiş, hatta DİN dairesinden çıkmış olur. Bu konuda Şiblî'nin şu sözü önemlidir:" Şükür; nimeti değil nîmet vereni görmektir."

MUTASAVVİFE DE ZİKRİN KISIMLARI

Zikir; tasavvuf dünyasının birinci derece ilgi alanına girdiği için, konu ile ilgili ciddi tanım kaynağı oluşmuştur. Tasavvuf ehli genel olarak zikri üç kısımda incelemiştir:

1)**HAKİKİ ZİKİR:** bu ancak kalp ile olur. Lisanın(dil'in) zikrullah çalışmasında asla haz ve nasibi yoktur. Somut bir eylem gözükmeden yapılan bir çalışmada dil hareket etmeksizin kalpte oluşturulan zikrullah, hakiki zikirdir.

Bu tarz, Rasulullah sav efendimizin, hicret gecesinde Sevr mağarasında, Hz.Ebubekir'i (r.a) diz üstü, tahiyyatta oturmuş şekilde, gözlerini yummak sureti ile öğrettikleri şekildir. Kur'an-ı Kerim'de;

"Rabbini gönülden ve korkarak içinden hafif bir sesle sabah akşam an, gafillerden olma."(el-araf 205)

"Bunlar iman edenler ve kalpleri Allah'ın zikri ile mutmain olanlardır. Haberiniz olsun; kalpler yalnızca Allah'ın zikri ile tatmin olur." (rad-28) Âyetleri bu yöntemin delilidir…

2)CEHRİ ZİKİR: kalp eşliğinde dil zikri

Kalbin başka bir şeyle meşgul olmasına imkân verilmeksizin dil ile yapılan zikir yöntemidir. Esmaül Hüsna başta olmak üzere tesbihat- salâvat-ı şerifeler, kalpte iz bırakmak mana ve hissiyattan mahrum kalmaksızın haykırmak zikirdir. Resulü Ekrem sav efendimiz, Hz. Ali'ye;(r.a.) kalb eşliğinde dil zikrini talim buyurmuştur.

Başlangıcı Hz. Ali (r.a.) ile irtibatlandırılan; Kâdiri- Şazelî -Kübrevî - Mevlevi- tarikatları bu zikir üzerinedir.

Zikrullaha devam ederken, kalp ve dil bağlantısı kesintisiz sürecek asla birbirinden kopmayacaktır. Kalbin katılmadığı bir zikir, uykuda sayıklamaya benzer.

Ali Ramitenî, Cehrî zikrin fazıletini şöyle tasviye eder:

"…Son günlerini yaşayan bir mü'mine, yüksek sesle Kelime-i Tevhid telkin edilir. Tasavvuf; Tüketilen her nefesin son olma ihtimalini düşünür. Bu nedenle cehrî zikir tavsıye ediyoruz."

1) Yalnız tek başına dil zikri; zikri lisanî olarak açıkladığımız bu şekil; tevhid veya celal isminin sadece dil ile tekrarıdır. Bu yöntem tasavvuf ehlince en alt sınır olarak kabul edilmiştir. Kalpte tesiri olmayan mânen hazmedilmeyen bir zikir, ancak papağanlara mahsustur denilmiştir. Buna rağmen dil ile zikir kurtuluşa vesiledir. Nebî sav.şöyle buyurmuşlardır:

> **"** Bir kul Allâh'ın hoşnut olduğu (mübarek kelimeler)den bir kelimeyi o kelimeye önem vermeden söyleyiverir. Hâlbuki Allah, o kelime sebebiyle o kimsenin derecesini yükseltir…" (Tecrid-i Sarih, 12/192)

Kelime-i tevhid ve Allah'ın yüce isimleri zikir değil, zikre alettir. Allah kelimesinin oluşumuna hizmet eden elif- lamhe harfleri bu yüce kelimenin kuruluşuna alet olduğu gibi bu harfleri bütünü, zatı belirtmekte sadece vasıtadır. Allah kelimesine zikir denilmesi mecazdır.

Zikir bu kelimelerin kalpte sıkça kullanışından meydana gelen bir keyfiyettir. İcrâ ediliş biçimiyle ikiye ayrılır.

a) İsm-i zat (Allah isminin zikredilişi)

b) Nefy ve ispat (kelime-i tevhid)

Bu iki yöntemi Muhammed Mâsum ks. Uygulanış şekliyle şöyle tarif eder.

a) İSM-İ ZÂT: zikrullaha niyet eden şahıs, öncelikle günahlarından dolayı Allaha içtenlikle tövbe eder. Ölümü hatırlar, kalbini kötü düşüncelerden temizler. Allah'a yönelerek nefis arzu ve isteklerini reddeder.

Dilini üst damağına yapıştırır, hayalen kalbine bakar ve kalbinin Allah… Allah… Allah… Ritmi ile zikrullaha başladığını hissederek seven sevdiği ile baş başa kalır. Bu şekil zikrullah icrasına, kalb ve beden iştirak etmez.

Kalbi zikir; zikrullah ile vaktini değerlendiren şahıs sadece hayalen kalbine yönelmesi ile meydana gelir. Bu işler bir meleke haline gelmelidir. Sanki işitir ve görür gibi.

Sıralama neticesi kalb, Allaha yönelmelidir. Zikreden ne zaman sanal olarak kalbine baksa onu zikreder halde bulacaktır.

Bu işlem zaman içinde bir alışkanlık, bir meleke sağladığı için artık kalp zikrullah icrasından vazgeçemez hale gelir. Zikrullah ile her ânını değerlendiren ve Allah ile meşgul olan kimse, istikamete kavuşur ve bu yolda ilerlemeye başlar, velâyet yolu açılır, devamında yetki verilir.

Tasavvuf'ta belirli sıralama dâhilinde, Zikrullah'a devam tavsıye edilir. Bu sıralamaya "Letâif-i hamse" ismi verilmiştir. Bunlar:

a)**Kalb** b) **Ruh** c) **Sırr** d) **Hafî e**) **Ahfâ** letâifleridir.

Letaif kelimesi, gözle görülmeyen manevî özellikler anlamına gelmektedir… Bu melekeler çalışmaya başlayınca "Nefs-i nâtıka" diye tanımlanan en üst makama ulaşılır.

Kalb letâif'i: Sol memenin yanında ilahi huzur yeridir.

Ruh letâf'i: Sağ memenin altında, ilâhi muhabbet yeri.

Sır letâif'i: Sol memenin üzeridir. İlahi ma'rifet yeridir.

Hafî letâif'i: Yeri, sağ memenin üstündedir.

Ahfâ letâif'i: Yeri, göğüs kafesinin üzeridir. İlahî sır mahallidir. Nefs-i nâtıka nın yeri ise iki kaş'ın arasıdır…

b) NEFY VE İSBAT: tasavvufi usulde, "LAİLAHE İLLALLAH" yüce kelimesi ile sürekli olarak zikre devam etmek isteyen, öncelikle dilini üst damağına yapıştırır, nefesini göbeğinin alt tarafında tutar, oradan hayali olarak "LA" kelimesini yukarı doğru çıkartır, beyin veya zihinde bir an bekleterek, zihinsel olarak "İLÂHE" kelimesini sağ omzuna taşır. Sağ omzundan "İLLALLAH" kelimesini, kalp üzerine taşır. Nefes bırakıldığı anda "MUHAMMEDUN RESULULLAH" denilerek kelime-i tevhid zikri tamamlanmış olur.

Muhammed Mâsum bu konu ile ilgili ayrıca altı şart daha ekleyerek şöyle diyor:

1) "LA MAKSUDE İLLALLAH" Allahtan başka ulaşılacak hiçbir gaye ve hedef olmadığı manasını düşünerek, NEFY yani yokluk ve hiçlik sıfatı ile bezenmiş tüm yaratıl-

mışların FANÎ olduğunu; BÂKÎ olanın Allah olduğunu haykırmak

2) Huşu ve huzur ile zikrullaha devam. Yani Allaha yürekten ve içtenlikle, tevazu ve alçak gönüllülük içinde zikrullaha, devam etmek.

3) Vukuf-ı kalbi: zikreden kimsenin her zaman kalbini Allaha karşı uyanık tutması ve sürekli kalbin denetimidir. Kalbin sürekli zikrullah ile uğraşması neticesinde Allaha ulaşılacaktır. **" Ne yana dönseler Allah'ın vechini bulurlar"** ayeti bu konu için delildir. (Bakara/115)

4) Nigahdaşt: kalbin her türlü vevese şüphe ve kötü işlerden korunmasıdır. Allah ile beraber belli bir huzura ulaşıncaya kadar bu halin devamını muhafaza anlamına gelir. Dünyevi kavramlar yerine sürekli kelime-i tevhidi kalpte tutma becerisi diye tanımlanabilir.

5) Vukıf-ı adedi: günlük zikrullah icrasında ödev olarak verilen sayılar nisbetinde zikre devam etmek.

6) Rabıta: müridin kâmil mürşidine yürekten bağlanması ve her an berabermiş gibi düşünmesi hayal etmesidir. Seven sevdiğini hayal eder.

Mürid her an Allah ile beraber olduğunu bilen bir şahsiyettir. Allah'ın rızasına ulaşabilecek bir öğreticiye ihtiyaç duyulması zaruri olduğuna göre bu öğretici ile hayalen beraber olmak ve onun yaşamını kopya etmek RABITA kavramının basit tanımıdır…

Müridin hayalen mürşidini rehber olarak görmesi neticesinde, Allah ve Resulü'ne olan sonsuz sevgi ve bağlılık kalıcı hale gelecektir.

"Kişi sevdiğiyle beraberdir." (Buhari)

"Herhangi bir topluluğa benzemeye çalışan, onlardandır."(E.Davut) hadisi şerifler bu konu için delil sayılmıştır.

Rabıta, nerede olursa olsun Allah'ın huzurunda olma duygusunu canlı tutma sanatıdır. Denilmiştir.

Şeyh Necmüddin Dâye, zikredilen altı maddeye ek olarak; zikrullahtan tat alınıp, manevi yönden başarı kazanmak için yapılması gerekenleri şöyle sıralar:

"Allah'ın mescitlerinde, Allah'ın isminin anılmasını engelleyen ve onların harap olmasına çalışan kimselerden daha zalim kim olabilir?" (Bakara 114)

Ayeti kerimede işaret edilen ve tasavvuf erbabınca, gönülde olduğuna inanılan manevi mescidlerin çeşitleri şunlardır:

a) **Mescid-i nefs:** Nefis mescidinin zikri, Haram ve Helaller'e uymak, ibadetleri eksiksiz yerine getirmektir. Mescidi nefsin harap olması ise, Haram'a yaklaşmak, ibadetlerde eksiklik ve Hasenât diye tanımlanan güzel işleri terk etmektir.

b) **Mescid-i kâlb zikri;** Tevhîd ve mârifettir. Şüpheli olan şeyleri terk etmemek veya şehvetle, şüpheli olan fiil ve davranışa yönelmek zikri iptal, mescidi harap eder.

Allah Hz. Davud'a hitaben; "Ey Davud: sana inanlar, şehvetle bir iş yapmaktan sakınsınlar. Zira şehvetle yapılan işlerde, kalp ve akıl birlikteliği yoktur." Buyurmuştur. (Sad/26)

c) **Mescid-i ruh'un zikri:** Şevk ve muhabbettir. Zikrullah şevk ve muhabbetle olmalı, zikirle birlikte benlik erimelidir… Her türlü haz ve zevk alma dürtüsü, tembellik, zikri bozar.

d) **Mescid-i sırr'ın zikri:** Allah'ın kendisini gözetlediğinin bilincinde olma çabasıdır (müşahede). Kulun, Allah tarafından gözetlendiğini bir an olsun aklından çıkartmaması ibadettir. Keramet göstermek, velilik arzusu, mescid-i sır makamını harap eder.

e) **Mescid-i hafî zikri:** Öz benliği veya egoyu terk edip tamamen Allaha yönelmek ve O'na ulaşmayı arzu etmektir.

Keramet- mükaşefe yani, akıl veya duyu organları ile elde edilemeyen bilgilere ulaşma, kalb gözünün açılması gibi çok özel kâbiliyetlere iltifat etmek, bu mescidden zikri men eder.

AÇIK VE GİZLİ ZİKİR

İnsanların yaratılış ve kabiliyetleri değişkendir. Bireyleri kendi fıtri yapıları içinde değerlendirmek ve manevi tecrübelerini bu yapının gerekli kıldığı eğitim metodu ile oluşumu sağlamak gerekir.

Zikrullaha muhatap olan şahsın kabiliyetine göre gizli veya açık zikir tavsiye edilir.

Bu konuda mazhar-ı can ve canan hazretlerinin mektubunu aynen aktarmayı uygun bulduk

"Malum olsun ki, zikrin anlamı, hatırlatmaktan ibarettir ve üç kısımdır:

1) Kalb bilgisinin payı olmaksızın yalnız dil zikridir.

2) Lisan hareketi olmaksızın kalbî zikir'dir. Tasavvuf ıstılahında gizli zikir diye isimlendirilen bu usul, tasavvuf ehlinin uyguladığı zikir yöntemidir ve tarikatların hepsine makbul olup kullanılan yöntemdir.

Kalbî zikir iki taraflıdır. Bir tarafı anılan zatın, hiçbir sıfatla düşünülmeksizin kalpte oluşturduğu huzur ve haz'dır. Allah'ın sıfatları ve Esmâü'l-Hüsna, yaratılış halleri düşünülecek olursa kalbi zikir kuvvetlenir.

İkinci taraf ise zikredileni kalb'te, tüm oluşumları ile zikretmek (fikretmek) , Kur'an ve hadis- kitap ve sünnet icrası, bu türlü zikrin faziletleri ile doludur.

3) Kalb eşliğinde dil zikri. Zikrullah icrasında fayda verici unsur olarak düşünülen önemli icrâ şeklidir.

Bir taraftan, sadece zikreden şahsın duyabileceği tarzda zikrullah icrası. Diğeri ise kendisinden başkasına da, duyulan zikirdir. Bazı hususi yerlerde gizli zikirden üstün olarak algılansa bile her yerde böyle değildir.

Açık zikrin benimsenmesi şu hikmete bağlıdır; Nasıl ki, ezanlar - sabah - akşam- yatsı namazlarında açık okunan Fatiha ve sureler, ortama apayrı bir tilavet lezzeti vermiş olmaktadırlar. Allah-Allah seslerindeki ahenk, gaflet içinde olan kalbi yumuşatır ve günahlarımız için bir pişmanlık hissi verebilir.

Gizli zikirde düşünülen hikmet ise, ibadetlerin kabulüne engel olan riya ve sesin fesadından korumak içindir.

Gizli zikrin, açık zikirden üstünlüğü, kitap ve sünnet ile sabittir.

"Rabbini içinden, yalvararak ve korkarak yüksek olmayan bir sesle, sabah ve akşam zikret."(el-araf 205)

"Muhakkak ki siz, sağıra veya mevcut olmayana dua etmiyorsunuz." hadisi şerifi buna delildir.

Son devirlerde moda olan; çalgı - kılıç ve şiş eşliğinde gösteri zikirlerine dönüşen uygulamalar, kitap ve sünnete aykırıdır.

Belki töresel zikrullah icrasını ilham yolu ile benimsemiş olabilirler. Şeriat bu konuda susmaktadır. Ancak def gibi bazı âletler mübah dairesi içinde görülebilir. İnkârları şeriat bakımından mecburi olmaz.

Kitap ve sünnet'le sabit olan zikrullah icrasının, şeriat ölçüleri ile sabit olmayan uygulamalardan daha üstün olduğu tartışılamaz.

Resulullah efendimiz, Hz.Ali'ye cehri (açık) zikri öğretirken, açık bulunan kapının kapatılmasını emir buyurmuş ve cehri zikri öğretmişlerdir…

Allah Resulunün bu uygulama dersi, gösteriye dönüşen zikir şekilleri için örnek teşkil etmektedir. Tasavvufta gösteri zikri yoktur. Kibir'e vesile olan her şey makbul olmaktan çıkar. Güzellik itidaldedir.

KUR'ANDA ZİKİR AYETLERİ

Zikrin çeşitli tariflerini yaptıktan sonra, Kur'an-ı Kerim'de zikir kelimesine 250'den fazla âyette yer verilmiş, 18 ayrı yerde kullanılmıştır. Bunlar:

60 âyet zikir,
36 âyet hatırlamak
34 âyet öğüt
38 âyet düşünmek
14 âyet akıl sahibi
13 âyet Kur'an-kitap
12 âyet nasihat
6 âyet ibret

Anlamlarında kullanılmıştır. Bunun haricinde; Namaz, tekbir, tehlil, ibadet, şükür, ihtar, duyuru, tevbe ve Resul anlamlarına da kullanılmıştır. Kur'an-ı kerim'in zikir olarak tanıtılması iki manaya işaret eder.

1) Zikrullah icrasında velayet makamına ulaştırabilecek en kestirme yol, Kur'an'dır…

2) Kur'an-ı kerim zikir üzerine konuşur. Kur'anın bahsettiği gerçeklerden anlayabilmek için zikir terbiyesine ihtiyaç vardır.

Kur'an-ı Kerim, her mertebe de insan için en geçerli ve yegâne tesir gücüne sahip bir zikir'dir.

Kur'an-ı Kerim; Resulleri de zikir olarak tanıtmaktadır. Nebî hem zikirdir hem de zikir yolu ile eğiten, zikir eğitimi ile öğreten ve kavratan bir öğretmendir.

"…O halde nasihat et. Çünkü sen ancak bir nasihat edicisin…" âyeti bu konu için delildir. (Ğaşiye/21)

Kur'an-ı Kerimen sonra te'sir gücü yüksek zikir kümeleri, Nebî sav efendimizin öğrettiği tesbihat ve zikir çeşitleridir.

Resulullah sav efendimizin mübarek dudaklarından dökülen zikir, tesbihat, dua örnekleri, mü'minlerin takip edeceği en emin zikir kümeleridir.

KUR'ANDA ZİKRULLAH'A VERİLEN ÖNEM

Allah kullarına farz kıldığı ibadetlerin hepsinde bir ölçü ve sınır belirtmiş bazı ibadetlerin özür halinde ertelenebileceğini açıklamıştır. Ancak zikrullahtan geri kalmayıp, terk etmeye asla izin verilmemiştir.

Gecede, gündüzde, ayakta, oturarak çarşıda gizli veya açıkta, abdestli veya abdestsiz her durumda zikrullah'ın devamlılığı emredilmiştir.

Zikrullah icrasında, tanınmış olan her türlü serbestlikten dolayı Kur'an-ı kerim, fert ve toplulukları sık sık zikrullaha davet etmiştir.

Bu konu ile ilgili ayeti kerimeler şunlardır:

" Beni; af dileyerek güzel ameller ve ibadetlerle anınki, bende sizi, mağfiret, cennet, ihsan, sevap ve lütufla anayım, bana şükr edin nankörlük etmeyin" (Bakara/153)

Mü'min birey, Allah'ı zikrettiği zaman, yüce yaratıcı bu zikre karşılık vererek, onları daima zikrullah'a teşvik etmekte ve karşılık olarak nelere kavuşacağımızı şu şekilde açıklamaktadır:

1) " Beni güzel amellerle zikredin. Ben'de rahmetimle zikredeyim

2) Beni dua ile zikrediniz. Ben'de dualarınıza karşılık vererek fazlası ile iyilikte bulunarak karşılık vereyim.

3) Beni hamd ve senâ ile yani elhamdülillah gibi övülecek zikirlerle ve tüm emir ve yasakları yerine getirmekle zikredin… Ben'de sizi diğer yaratılmışlardan ayırıp sevgi ile her türlü nimetlerimle zikredeyim.

4) Beni dünyada zikrediniz. Ben'de sizi Âhirette zikredeyim.

5) Beni kimseciklerin olmadığı baş başa kalınabilecek mekânlarda zikredin. Ben'de sizi toplum içinde saygı ve sevgi duyulan bir şahsiyet haline getirerek zikredeyim.

6) Beni; yaşamınızda ekonomik veya sosyal alanda en üstte olduğunuz zaman zikredin. Ben'de sizi zor ve sıkıntılı günlerinizde zikredeyim.

7) Beni emirlerime karşı tam bir teslimiyet, koşulsuz bir kabul ile zikrediniz. Ben'de sizi umulmadık bir şekilde darda kaldığınız, kurtuluş ümidinin bittiği bir anda zikredeyim.

8) Beni; Benim yolumda cihad ve gayretullah ile zikrediniz. Ben'de sizi hidayetimle zikredeyim.

9) Beni tevhid ve imanla, sizin üzerinize farz kılınanlarla zikrediniz. Ben'de sizi, Cennette mü'minleri bekleyen kapıcılarım ile zikredeyim.

Beni dost edinin ki bende sizi dost edineyim."

Kulların zikrullah'a devam karşılığında, Allah'ında kullarını zikretmesi, kelimelerin tanımlayamayacağı bir ikramdır.

Hiçbir etken ve edilgen unsurlara dayanmaksızın sadece Allah'ın yüce zatından kaynaklanan sonsuz bir cömertliktir.

Allah'ın **" Beni zikredin."** âyet-i kerimesi ile kullarına hitâbı, kelâm'ı ezelî dir… Allah'ın ilm-i ezelî'sinde, kullarını zikrettiği için, Kulları da Allah'ı zikretmektedir.

Allah'ı zikredenler, ezel'de zikre muhatab olanlardır.

Resulullah sav efendimiz; "Allah'ın bir kula kendisini zikrettirmesi bir nimettir. Bu nimetin şükrünü yerine getiriniz" buyurmaktadır.

Bu hadisi şerif ışığında düşünüldüğünde, Allah'ın kullarına başlangıç ve bitiş ile sona eren iki önemli vasiyeti olduğu görülür. Bunlar zikir ve şükür kavramlarıdır.

Mü'minler, **"beni zikrediniz."** emri karşısında, aciz bir varlık olduğunu düşünerek öncelikle günde beş vakit namazla dile getirdiği Fatiha suresindeki "ancak sana ibadet eder ve ancak senden yardım dileriz." ayeti kerimesini düşünüp öncelikle zikrullaha devam ederek sonrada şükredecektir.

Allah'ın bize vermiş olduğu yaşam, sağlık gibi akla gelebilecek tüm nimetler karşısında veya sıkıntılı zor günlerde umulmadık sebepler yaratarak darda bırakmayan yaratana teşekkür etmek yüceliğini dile getirmektir.

Bu tarifin karşılığı Fatiha suresi birinci ayeti olarak düşünüldüğünde dilimizden eksik etmeyeceğimiz zikir;

" Elhamdülillahi Rabbil âlemin" olmalıdır.

Şükür iki ana başlık altında incelenebilir:

a) Allah'ın sonsuz fazlı keremini yani karşılıksız bağışlarını itiraf ederek isyan etmekten utanmaktır.

b) Vucud sağlığı, konuşma kabiliyeti ve her türlü nimet karşılığı, kalb'in, samimi duygu ve titreyişi eşliğinde Allah'a teşekkür etmektir.

Ayeti kerimede "nankörlük etmeyin" uyarısı, zikir ve şükür eksikliğinin karşılığıdır. Zikrullah'ı ve şükür'ü unutan veya yeterince yerine getiremeyenlerin varabileceği son noktaya işaret edilmektedir. Kutsi hadis-i şerifte Allah (cc) ;

"Ey Âdemoğlu! Sen beni kendi nefsinde zikreden bende seni kendi nefsimde zikrederim.

Sen beni topluluk içinde zikredersen, bende seni melekler ortamında zikrederim.

Sen bana bir karış yaklaşırsan, ben de sana bir adım yaklaşırım.

Sen bana yürüyerek gelirsen, bende sana koşarak varırım" buyurmaktadır. (Buhari-Müslim-Tecrid-i Sarih,12/421)

İsmail Hakkı Bursevi, bu ayeti izah ederken, Nebî sav efendimiz'in şu hadisi şerîf'ine dikkat çekmektedir:

"Kim Allah'a itaat ederse, Allah'ı zikretmiştir. Her ne kadar namaz, oruç ve diğer ibadetleri kusurlu olsa bile, kim Allah'a âsi olursa Allah'ı unutmuş olur. Her ne kadar namaz, oruç ve ibadetleri tam olsa bile" (Ruhul Beyan 1/173)

Diğer hadisi şeriflerde şöyle buyrulmaktadır:

"Allah'a en sevgili olan amel lisanında zikrullahtan bir eser olduğu halde ölmendir."

“Her şeyin bir cilası vardır. Kalbin cilası ise zikrullahtır. Allah’ın azabından kurtaracak zikrullahtan daha güzel bir şey yoktur.“(Kenz-ül ummal)

“Allah’ı zikredenle, zikretmeyen arasındaki fark, ölü ile diri arasındaki fark gibidir.“ (Tecridi sarih,12/385)

Ayrıca kudsî Hadis’te cenab-ı Allah şöyle buyuruyor:

“Ey âdemoğlu; beni zikrettikçe şükrünü ifa etmiş, beni unuttukça, hakkımı unutmuş olursun…” (Camius sağir,2/20)

Zikrullah sadece Muhammed ümmetine nasib kılınan bir özelliktir. Diğer geçmiş ümmetlere Kur’an-ı Kerim’de “size verdiğim nimetleri yâd edin “buyrulduğu halde, ümmet-i Muhammed’e “siz beni zikredin, ben de sizi zikredeyim” ayeti kerimesi ile hitab edilmiş olup, mü’minler nimeti veren yüce Zât’ı zikretmekle şereflendirilmiştir.

Şeyh Necmeddin Dâye; konumuz ile ayeti, tasavvuf penceresinden şöyle görüyor:

“Herhangi bir mümin kul’un Allah’ı zikretmesi, Allah’ın o kul’u zikretmesinin neticesidir iki şekilde olur:

a) Cenabı Allah’ın “ Beni zikredin” ayeti kerimesi ile kullarına çağrısı kelâmı ezelîdir. Yani insanoğlu yaratılmadan önce bu hitaba muhatap olmuştur bu nedenle, yeryüzünde Allah’ı zikreden mü’minler yaratılıştan önce “ Beni zikredin” emrine muhatap olanlardır.

b) Cenabı Allah “Beni zikredin ki, bende sizi zikredeyim” ayetinde, tıpkı “Ben sizin Rabbiniz değil miyim?” sorusuna, mü’minlerin topluca; “Evet Allah’ım sen bizim Rabbimizsin” cevabında olduğu gibi zikirde öncelik; Cenab-ı Allah’ındır.

“ Radıyallahü anhüm.” Ayeti kerimesinde öncelik yine Allah’tan gelmektedir. Allah o müminlerden razı olduğunu beyan ediyor akabinde onlarda Allah’tan razı olduklarını haykırıyorlar.

“Yuhibbûnehum ve yühibbûnehû…” ayeti kerimesinde olduğu gibi.

Necmuddîn Dâye'ye göre zikrullahın altı mertebesi vardır;

1)**"Zikr-i Lisan;** İkrar iledir… Dilimizden sürekli olarak zikrullah'ın silinmemesi neticesi Allah cc, son nefeste iman nimetini ikram ederek kulunu zikredecektir.

2) Zikr-i Erkan; İbadet ve amelleri eksiksiz yaparak Allah'ı ibadet ile zikretmenin neticesi keramet kapısı aralanacak, Allah kulunu yüceltecektir.

3)Zikr-i Nefs; Emir ve yasaklar, Helal ve Haram hudutlarına titizlikle uymak ve teslim olmak neticesi Allah kulunu İslam nûru ile zikredecektir.

4)Zikr-i Kalp; Kötü ahlakı terk, iyi ahlakla bezenmektir. Siz beni güzel ahlakınızla zikredin bende size, sadece benimle baş başa kalmanın lezzetini vereyim.(istiğrak)

5)Zikr-i Ruh; Sürekli kelime-i tevhid zikri ile Allah'ı birlemek ve O'na sonsuz muhabbet duymaktır. Siz beni tevhîd ve muhabbetle zikredin, Ben de sizi Tevhid ve Kurbet ile zikredeyim. (Kurbet: Allah'a yakınlaştıran her türlü vasıtayı, emre âmâde kılmak.) netice olarak Allah ile dostluk başlamış olur. (veliyullah)

6)Zikr-i Sır; Allahtan başka tüm varlıklardan vazgeçip sadece Allah için vâr olmaktır. Karşılığı ise Âhirette Allah'ı görmek şerefine kavuşmaktır. Gerçek zikir'de; Allah ve kul'u tek vucud olur."

Kur'an- kerimde şöyle buyuruluyor:**" Ey iman edenler" Allah'ı çok zikredin onu sabah akşam tesbih edin…"** (Ahzab suresi 41-42)

Zikrullah kalbin o yüce kelime ile teması, yaklaşması ve onu unutmamasıdır yoksa kuru kuruya dilin harekete geçmesi ve şuursuzca bir kelimenin tekrarı zikir değildir.

Huzurlu bir yaşamı arzu eden mümin, bu arzusuna ancak sürekli zikrullah ile kavuşabilir. Özel kimlik sahibi olmak için istenen tek şart tüm vakitlerde Allah'ı unutmamaktır.

Zikir, kulun Allah'ı düşündüğü ve kalben onunla barışık olduğu tüm zamanları kapsar. Bu birlikteliğin kanıtı ister dil ile ister kalben beraberliği sürdürmektir.

Huzurlu bir yaşam sürmenin sırrı, kalbin Allah'a bağlanıp zikrullah ile birleşmesidir. Zikirle kaynaşan bir yaşam biçiminde sıkıntı ve ızdırap olmaz. Tanımı yapılan bu tür kalbe, kalb-i selîm denilmektedir.

Zikrullah'ın diğer farzlar gibi belli bir sınırı yoktur. Bu nedenle zikrullah'ı terk etmekten dolayı kabul edilebilecek bir özür ileri sürülemez.

Cenab-ı Allah, Kur'an-ı Kerim'de, zikrullah icrası için belirli zaman dilimi tavsiye ediyor. Bilhassa sabah ve akşam vakitlerinde kalbin Allah'yaklaşmasına vesile olan etken ve özellikler olduğu beyan ediliyor.

Bu tavsiye çerçevesinde özellikle tesbihat, zikirlerin temeli ve başlangıcı sayılmış, sabah ve akşam ise meşhur vakitlerden kabul edilmiştir.

İsmail Hakkı Bursevi bu ayeti açıklarken zikreden bireyleri, zikirlerine göre şöyle ayırmıştır:

"Bazı kimseler Allah'ı, eserini hatırlamadan, düşünmeden sırlarını görmeden, lisan ile zikrederler.

Bu faaliyetin sevap yoğunluğu düşüktür.

Bazıları zikredileni düşünür eserlerini kavramaya çalışarak diliyle zikrullaha devam eder. Ancak Allah ile kurulan bağda derinlikli bir yakınlık veya Allah ile bütünleşme eksik olduğundan bu zikir öncekine göre daha makbuldur.

Bazıları, Lisan – Akıl – Kalb – Ruh ve Sırr ile zikrederler… Bu tarz; Mukarrebun olanlara, Peygamberlere, Enbiyalara, kâmil velî'lere hastır ve makbul olan zikrullah'ın tâ kendisidir.

Zikrullah'ın artırımı ile yukarda belirtilen en alt dereceden en tepe noktaya olan sırr makamına kadar ulaşılır. Bu makam artık velilik makamıdır.

Bazı müfessirler, “Allah’ı çok zikredin“ ayet-i kerimesinden murad, Allah’ı sevmeye işarettir. Demişlerdir.

Resulü Ekrem sav efendimiz “kişi sevdiğiyle beraberdir“ buyurmuşlardır. (Ruhul Beyan)

Muhyiddin ibn-i Arabî, “Allah’ı çok zikrediniz“ ayeti kerimesini tefsir ederken:

“ Nefis makamında dilimizle-- Kalb makamında huzurla-- Sır makamında yakarışla-- Ruh makamında, tevhidin tam olarak kalb’te kökleşmesiyle (müşahede)— Havf makamında ise Allaha kavuşmak arzusu ile (vuslat) -- Zât makamında ise Allah aşkı ile yanarak (fenafillâh) zikredenlerden olunuz.“ İfadesini kullanmaktadır.”

“Ey iman edenler! Allah’ı çok zikrediniz“ ayeti kerimesi yaşam ve ibadet ortamında, zikirsiz bir an bile düşünülemeyeceğinin bir işaretidir.

Tüm ibadetler zikrullah ile başlar. Zikirle başlamayan ibadet türü yoktur. Hatta yemek yeme düzeni bile zikir ve şükür arasında kurgulanmıştır.

Namaza Allah’ı zikrederek başlıyor, daha sonra selam vererek tamamlıyoruz. Oruca Allah’ın adıyla başlıyor ve onu zikrederek açıyoruz.

Allah’ın adı anılmayan kesim ve kurbanların eti yenilmez.

Hacc’ta “lebbeyk“ “lebbeyk“ diyerek Allah’a olan yakınlığımızı ve teslimiyetimizi ilan ediyoruz.

Resulü Ekrem sav efendimiz;

“Allah’ı zikreden bir kimse ile gaflete dalıp zamanını boş geçiren, Allah’ı unutan kimsenin farkı diri ile ölü arasındaki fark gibidir“ buyurmuşlardır. (Buhari,Tecrid-i Sarih,12/353)

Zikrullah ile meşgul olmayan kalbin durumu cansız bedenle eş değerdedir. Bu hadisi şeriften çıkardığımız sonuç şudur:

Zikrullaha devam eden ve zikir üzere vefat insan, diri hükmündedir.

SÜREKLİ ZİKİR İÇİN RESULULLAH'A ÇAĞRI

"**Ey örtünüp bürünen (resulüm)! Gecenin yarısında, dilersen biraz sonra veya biraz önce, bir müddet için kalk ve ağır ağır güzel bir tarzda Kur'an oku.**

Doğrusu biz sana; (taşınması) güç bir söz vahiy edeceğiz. Şüphesiz geceleyin kalkmak daha tesirli ve o zaman Kur'an okumak daha tesirlidir. Çünkü gündüzün seni alıkoyan işler vardır.

Rabbinin adını an! Bütün varlığınla O'na yönel. O doğununda, batınında Rabbidir. Ondan başka ilah yoktur. Öyle ise yalnız O'nun himayesine sığın" (El-müzzemmil 1-9)

Rabbimizden bu büyük teklifler, Resulullah sav efendimize yüce bir seslenişle başlar.

Gece kalkması- namaz kılması- Kur'an okuması- Allah'ı zikretmesi- sadece Allah'a güvenmesi- eziyetlere sabretmesi- kendisini inkâr edenlerden güzellikle ayrılması gibi ilahi emirler özelde Nebî sav efendimizi, genelde ise bizleri kapsamaktadır…

Ayeti kerimede geçen "tebeddül" kelimesinden maksat; Allahtan başka her şeyden özel ilgi ve alakayı keserek, ibadet ve zikirle O'na yönelmek; bütün his ve düşüncelerde Allah'tan uzak olmamaktır.

Bu manada; tesbihat (sübhânallah) tehlil (elhamdülillah) tekbir (Allahu ekber) tevhid (lâilahe illallah) ve benzeri zikir kümeleri; Namaz- Kur'an okumak- ilim öğrenmek- Allah rızası için öğüt ve nasihatlar, zikrin muhtelif uygulamalarıdır.

Fahreddin Razi, "tebeddül" ayetini tanımlarken; "ihlâs üzere olmak- dünyevi muhabbetleri azaltmak ve Allah'ın rızasını istemektir" ifadesini kullanmaktadır.

Resulü Ekrem efendimiz;

"Zikri kim korur ise, cennete girer" buyurmuşlardır.

Zikrullah vasıtası ile Allah ile olan iletişimin devamı, yaşamın içinde sürekli Allah ismiyle beraber olunması, son

nefeste aynı kelimelerin tekrarı ile bu dünyadan ayrılmak kolaylaşır. Şüphesiz, meşgul olunan ismin sırrı ile sadece kelimeler değil, asıl kendisi ile ruhi bir bağ oluşur.

Zikrullahın orantısı ölçüsünde Allah; O kul'a umulmadık ihsanlarda bulunur. İsmail Hakkı Bursevi, şöyle der:

" Nefsini bil ve onu unutma ki Allah'ta seni unutmasın. O'nun hakikatini bildikten sonra kemalini tahsile çalış." Ankebut suresi ayet 45'de şöyle buyuruluyor:

"Sana vahyedilen kitabı oku ve namazı kıl. Muhakkakki namaz, hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar. ALLAHI ANMAK EN BÜYÜK İBADETTİR Allah ne yaptığınızı bilir."

Kur'an-ı Kerim; namaz ve zikir arasında kopmayan bir bağ kurmaktadır. Tahâ suresinde " Benim zikrim için namaz kıl" emrinde belirtildiği gibi namazın hikmet ve gayesi zikrullahtır veya zikrullah namazdır.

Allah'ı zikretmek; "Beni zikredin ki, bende sizi zikredeyim" ayet-i kerimesinde ki denklem neticesi Allah kullarını zikretmektedir. Bu anlamda namaz bir miraçtır.

İsmail Hakkı Bursevi, bu ayeti açıklarken;"Allah'ı zikretmek ibadetlerin en üstünüdür. Çünkü zikrin sevabı zikrin ta kendisidir. Bu nedenle namaz ve zikir özdeştir" demektedir. Kutsi hadiste yüce Allah şöyle buyuruyor:

"Ben kulumun, Bana olan zannı yanındayım… Beni andığı vakit o'nunlayım… Eğer beni kendi nefsinde anarsa, Ben de onu öyle anarım… Eğer Beni bir topluluk içinde anarsa, Ben de onu, onlardan daha hayırlı bir (melek) topluluğu içinde anarım…" (Buhari-Müslim)

Kurtubi şöyle der; kulumun benim hakkımdaki zannı kelimesinin manası; Dua edince kabul olma düşüncesi – tevbe edince tevbenin kabul düşüncesi – ibadet edince mükâfat düşüncesi, Allah'ın vaadi neticesidir.

Resulu Ekrem sav. efendimiz:

"Kabul olunduğundan emin olarak Allah'a dua edin" diye emir buyurmuşlardır. Bir başka hadis-i şeriflerinde;

“Müferritler öne geçtiler” buyurdu bunun üzerine arkadaşları;

“Ey Allah’ın Resulu müferritler kimlerdir?” diye sordular cevaben “Allah’ı çok zikreden erkekler ve çok zikreden kadınlardır.” Buyurmuşlardır (Müslim)

Bu hadisi şerif gereği her fırsatı değerlendirip zikrullah ile zamanı değerlendirme koşulları oluşturulmalıdır. Medine dışından bir sahabi Nebî sav. efendimizi ziyarete gelerek;

“İslamın emri bana ağır geliyor” diye bireysel bir şikâyet veya yakınma ile “bana bir şey emret de onunla ilgileneyim” işim kolaylaşsın diyor. Cevaben : “Dilin Allah’ın zikriyle ıslak hale gelsin” buyurmuşlardır. (Tirmizi)

İbadette zorlanan bir şahsın, zikrullah ile meşguluyeti zaman içinde diğer ibadetleride kolay yapıp her birinden ayrı ayrı zevk almasına sebeb olacaktır.

Zikrullah, diğer ibadetleri zevkli kılan bir uğraştır. “ Sabah akşam rabbinin adını an” ayeti kerimesinde;

Tesbih ve secde’nin aslı Resulullah olduğuna göre burada emir süreklilik içindir.

Hz.Aişe annemizin “Resulullah vakitlerinin tamamında zikrullahdan gafil olmazdı” şahitliği, efendimize emredilen ayetler doğrultusundadır. (Müslim)

Resule emir, aynı zamanda müminlere emirdir bu nedenle, Nebî sav efendimiz; ümmetini Zikrullah’a teşvik etmişlerdir. Hadisi şeriflerinde;

“Zikrullahtan daha üstün bir sadaka yoktur”

“Allah’ı çok zikreden kimse nifaktan uzak olur”

“Zikrullah kalplerin şifasıdır.”

“Zikrullah Allah’ı zikreden bir dil’e, şükreden bir kalbe imanınızda size yardımcı olacak mümin bir hanıma sahip olun. ” buyurmuşlardır. (Kenz-ül Ummal 1/416)

Ayet ve Hadis-i şeriflerden anlaşılacağı gibi mümin bir bireyden istenen, düzenli olarak Allah ile olan kalbî bağlantıyı kesmemektir.

“ Nerede olursanız olun o sizinle beraberdir” (Hadîd/ 41) **“Biz insanoğluna şah damarından daha yakınız”** (Kaf / 50)

Âyeti kerimeleri Allah ile kulu arasındaki iletişim kopukluğunun mümkün olamayacağının delilidir.

Kur’an sürekli zikrullah önerirken sayısal çoğunluk belirtmiyor, az bile olsa sürekli iletişim emrediyor. Böylece insan sürekli unutan olmaktansa, sürekli hatırlayan bir konuma yükselmiş olacaktır.

ZİKİR EHLİ KİMDİR? ÖZELLİKLERİ NELERDİR?

Kur’an-ı Kerim; Zikir ehlini, tam olarak iman eden, zikrullah ile kalbi huzur bulan, Allah ve Resulünü tek ölçü kabul edip, emir ve yasaklara uyan, ticaret, siyaset ve alış verişin zikrullahtan alıkoymadığı, Allahtan korkan kimseler olarak tanımlamıştır.

“ Onlar iman eden ve kalbi Allah’ın zikriyle huzur ve sükûna kavuşanlardır. Haberiniz olsun ki kalpler ancak Allah’ın zikriyle tatmin olur.” (Rad/28)

Zikrullah ile mü’min gönüllerin huzura kavuşacağı yukarıdaki ayeti kerime ile kesin ifade buyurulmuştur,

Mü’min gönüller ancak zikrullah ile her türlü çağdaş stres kalıntılarından uzak durur ve huzur’a kavuşurlar…

Allah… Allah… Allah, diyerek zikrullah’a devam ile bütün hisler ve duyu organları kendi ritminde çalışmaya başlar ve üzerlerinde ki yapay yüklerden arınmış olurlar.

Zikrullah ile yumuşamayan gönüller, dünya nimetlerinden hangisini arzu etse, hangisine kavuşsa, hepsinin bir sonu olduğu için hiç biri ile tatmin olamaz.

Mü’min gönüllerde bile tatminsizlik, yüzyılın kronik hastalığı olarak gün yüzüne çıkmıştır. Tedavi olarak sunulan yegâne reçetenin zikrullah olması kaçınılmazdır.

İlahi aşktan zevk almaya başlayan gönüller, arzu ve şehvetle istenilen tüm mevkii’lerin geçici olduğunu anlar ve zikrullahtan başka hiçbir şeyle tatmin olamazlar.

Zikrullah ile tanışmayan kalpler, huzura eremezler.

Fahrettin Razi bu ayeti şöyle açıklamaktadır:

”Mevcut üç’tür:

1) Allahu tealadır ki, her şeyde müessirdir. Hiçbir şeyden müteessir olmaz tamamen etkendir. Edilgen değil.

2) Cisimler âlemidir ki, daima müteessir yani edilgendir. Asla müessir olamazlar.

3) Ruhlar âlemidir ki, bazen edilgen olur, ilahi feyz’i kabullenir. Bazan etken olur cisimlere tesir eder Allah’ın izni ile cisimlerin oluşum ve dönüşümüne katkıda bulunur.

İnsanın o ince ruhu, cisimler âlemi ile yeterinden fazla haşir neşir olup, yatırım-finans-bürokratik hırs ve benzer uğraşlarla vaktini harcarsa, huzur bulamaz.

Allah’ın eserlerini inceleyip, insanlığa herhangi bir hayırlı katkıda bulunurken, Allah’ı unutmadığı için ilahi nur açığa çıkar, sakin ve ızdırapsız bir kalbî yaşam devam eder. Bu ideal yaşam biçimini ancak zikrullah ile elde edilir.

Şeyh Necmettin Dâye; Bu ayeti kerimeyi incelerken dört çeşit kalb’ten bahseder:

1) **Kalb-i Kâsiye:** Kâfir ve münafıkların kalbi bu sınıfa girer. Dünyevi lezzet ve şehvetler ile tatmin olan kalpte rahmani bir ışık yoktur

2) **Kalb-i Nasiye:** Günahkâr mü’minin kalbidir… Bu kalbin huzur bulması için gerekli olan tek şart; Samimi bir tövbe ile günahı terk edip Naîm cennetine kavuşmaktır.

3) **Kalb-i Müştak:** Emir ve yasaklara samimiyetle uyan mü’minlerin kalbidir.

4) **Kalb-i Vahdaniyye:** Enbiyalar ve Evliyalar kalbidir… Allah’ın zatı ve sıfatları bu kalb’leri tatmin eder.”

Zümer suresi ayet 23:

“Allah; ayetleri birbirine benzeyen ve yer yer tekrar eden kitabı, sözlerin en güzeli olarak indirmiştir. Rablerinden korkanların bu kitaptan derileri ürperir sonra hem derileri, hem de kalpleri Allah’ın zikri ile yumuşar işte bu kitap, Allah’ın doğruluk rehberidir.

Onunla dilediğini Doğru yola iletir. Allah kimi saptırırsa onu doğru yola eriştirecek kimse bulunmaz."

Allah'tan korkan ve aynı zamanda onun rahmet ve keremini uman, Kur'an-ı kerimi özenle okuyup bu esnada gerek manası gerekse okunuş azametinden dolayı tüyleri diken diken olan mü'minler; Kur'an-ı Kerim'de övülüyor…

İbn-i Abbas'tan rivayet edilen bir hadisi şerifte Resulullah sav efendimiz;

" Allah korkusundan dolayı, kulun derisi ürperdiği zaman, kuruyan ağacın yaprakları döküldüğü gibi günahları dökülür." buyurmuşlardır. (Cami'us Sağir)

Nur suresi ayet 37:

" Öyle adamlar vardır ki onları ne bir ticaret, nede bir alışveriş Allah'ı zikretmekten, dosdoğru namaz kılmaktan, zekâtı vermekten alıkoymaz. Onlar kalplerin ve gözlerin (dehşetle) döneceği günden korkarlar"

İnsanlığın gönül yapısı; Ticaret, alışveriş, servet edinmek, bürokratik makam hırsı ile donatılmıştır.

Zikir ehli olan insanlar ise, dünyevi işlerle yoğunluklu olarak uğraşırken bile Allah'ın hakkını ödemekten gafil olmazlar.

Bedenlerinin borcu olan namazı kılarlar, ekonomik olarak belli bir zenginliğe ulaşınca zekâtlarını verirler ve Kur'an'da belirtilen o korkutucu günden korkarlar.

Korkunun neticesi olarak yaşamlarını emredilen çerçeve içinde sürdüren mü'minleri Allah (c.c.) :

Ahzap suresi 35. ayet de şöyle müjdeliyor

" Allah'ı çok zikreden erkeklerle çok zikreden kadınlar işte bunlar için Allah; mağfiret ve büyük mükâfatlar hazırlamıştır."

Bu ayetin açıklamasını yapan müfessirler, (Kur'an bilimcileri) Allah'ı çok zikretmekten maksat, Sübhânallah-Elhamdülillah-Allahuekber gibi yüce zikir kümeleri, Kur'an okuma, dini ilimleri öğrenme (nesefi) lisan ve kalple Allah

adını anma (İbn-i Abbas) söz ve davranışlarınızda Allah'ı unutmama (Beyzavi) olduğunu belirtmişlerdir.

Yukarıda sayılan kümeler neticesi, Allah'ı çok zikretmek, iman ve amel bütünlüğünü sağlayan temel faktördür.

Kalbin her an, Allah korkusu ve bilinci ile yaşaması, insana, değerlerin en üstünü olan takva sahibi sıfatını vermektedir.

Kur'an-ı Kerim bu özelliğe sahip mü'minleri şöyle tanımlıyor: Ali İmran suresi 134-135:

" Onlar, bollukta ve darlıkta infak edenler, Allah yolunda harcayanlar, öfkelerini yutanlar, insanların (kusurlarından) afv ile geçenlerdir. Allah iyilik edenleri sever. Yine onlar çirkin bir günah işledikleri yahut nefislerine zulm ettikleri vakit Allah'ı hatırlayarak hemen günahlarının bağışlanmasını isteyenlerdir. Günahları Allahtan başka kim bağışlar birde onlar işledikleri (günah) üzerinde bilip dururken, ısrar etmeyenlerdir."

İnsan herhangi bir kusur veya günaha bulaştığında, Allah'ın merhametine muhtaç olup, affı geniş olan Yaratan'a sahib olduğunu bilmesi yeterlidir.

Allah'ı unutmayıp, estağfurullah, estağfirullah, diye sürekli tevbe zikrine sarılıp, günah'ta ısrarcı olmadıktan sonra af kapıları kapanmaz.

Başkalarına zarar verme ihtimali yüksek kul hakkı'na giren yasaklar veya sadece şahsı ilgilendiren küçük günahlara istemeyerek bulaşıldığında, hemen Allah'ın azâb'ı hatırlanıp tevbe gerekmektedir… Bu erdemli görevi yapanlar bir daha da günah işlememeye özen gösterirler.

İşlenen herhangi bir suçtan dolayı tevbe edip şeytandan yüz çevirenler, umulur ki Allah'ın affı'na nail olurlar.

Zikir ehli müminlerin önemli özelliklerinden biri de Allah ve Resulunü biricik önder kabul edip, Resulullah s.a.v efendimizin kendisine uyulacak en güzel örnek olduğuna iman etmeleridir.

Ahzab suresi 21. ayette şöyle belirtilmektedir:

“And olsun ki Resulullah’ta sizin için, Allah ve Ahiret gününü umar olanlar ve Allah’ı çok zikredenler için güzel bir numune vardır.”

Bu ayeti kerimenin en mühim özelliği; **“Resul size ne getirmiş ise onu alınız”** ayetinde beyan edildiği gibi, Resulullah efendimize yalnızca sözlerinden dolayı değil yaşam biçimi ve davranışları da müminler için ölçü olacağının belirtilmiş olmasıdır.

Ayeti kerimede geçen “Üsve” kelimesi kendisine uyulacak, arkasından gidilecek örnek insan anlamına gelmektedir. Nebî sav efendimizin örnek davranışlarından faydalanmak ancak Allah’tan korkan ve O’ndan sevab ümîd eden, Allah’ı çok zikreden kimselere mahsustur.

Nebî sav efendimiz o güzel insanları şöyle vasfediyor:

“Sizin en hayırlınız, gördüğünüzde Allah’ı hatırlatan, konuştuğunuzda ilmini artıran ve yapmış olduğu işlerle sizi ahirette azaptan kurtaran kimsedir.

“ Sizin en üstün olanınız, gördüğünüzde Allah’ı hatırlatan, konuştuğunda ilminizi artıran, ibadete (teşviki ile) azabtan kurtarandır.” (Kenz-ül Ummal,1/419)

Bu müjde, muhakkak Müslümanlar içindir. “Yoksa Âhiret günü konusunda inancı muğlâk olan, Cenab-ı Hakkı arzulamayan ve onu çok zikretmeyi aklına getirmeyen kimseler, Resulullah s.a.v efendimize tabi olmuş sayılmayacağından, onun güzel ahlakından da yararlanamazlar .” (M.S. Ramazanoğlu, Mükerrem İnsan/34)

Nebî sav efendimizin hayatı sürekli mücadele içinde geçmiştir. Ayeti kerimede emredildiği gibi, en güzel örnek, ne yapmış ise onu yapmamız gerektiği gibi kalabalık içinde, Allah ile baş başa olma kabiliyeti geliştirilmelidir.

Herhangi bir köşede günlük hayat ve insanlardan kaçarak zikirle meşgul olmak yerine; Hayata ve hadiselere karışarak hertürlü meşakkat içinde Zikrullah’a devam en büyük erdemdir.

İmamı Rabbani, bu özelliklere sahip olan mutasavvıf'ı " Kâin ve Bâin " olarak tanımlar.

"O, görünüşte insanlarla iç içe olup sanki Allah'ı unutmuş gibi bir görüntü verse bile, hakikatte kalabalıklardan uzak Allah ile beraberdir." (Mektubat 1 /24)

İsmail Hakkı Bursevi ayetin tefsirinde şöyle diyor:

" Zikrullah ile fazlaca meşgul olan aynı zamanda ibadete yönelir. Böylece Resulullah'a bağlılık meydana gelir. Resulullaha bağlanmak her mümin için şarttır. Bu bağlılık recâ makamı olan Allah'tan ümitvar olmayı gerektirir. Mü'min yapmış olduğu ibadetlerinin meyvesini alır.

Allah'a ve Âhiret gününe inanıp, derece ve makamlara nail olabilmenin şartı zikrullahtır çünkü zikirde nefy ve isbat vardır. Allah'a yönelmenin ilk basamağı budur.

Varlığı değişebilen karanlıklardan, varlığı hakiki olan nûr'a ulaşmak ancak nefiy ve isbat zikri ile mümkündür. Bundan maksat ise "kelime-i tevhîd" zikridir…"

Ayrıca Kur'an-ı Kerim; İslam toplumunun içinde oluşabilecek problem veya ihtilafların zikir ehline sorularak giderilmesini emreder.

"Eğer bilmiyorsanız zikir ehline sorunuz" Nahl/43

"Ancak sağduyu sahipleri düşünüp gerçeği anlayabilirler" (Rad/19)

"(O küfür içinde olanlar) âhiret azabından korkarak, Rabbinin rahmetini umarak, gece saatlerinde secdeye kapanan, Kıyam'da durur bir hal'de taat ve ibadet eden kimse gibi midir? Deki; Bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Zikir yolu ile kavrayabilenler sadece gönül sahipleridir " (Zümer /9)

Kendisi başlıbaşına zikir olan Kur'an-ı Kerim, zikir ehlini ; "Ülül el-bâb" olarak tanımlıyor.

Bunlar daha üst derece bir sevgi ve kavrama gücüne sahip olan, zikir terbiyesi almış mana erleridir.

Kur'an'ı Kerim'i, zikir erbabı, gönül erbabı olan büyük müfessirlerden öğreneceğiz. Kur'anın ilahi murada daha

uygun tefsir ve izahını ancak onların yapacağı konusuna hüsnü zannımız vardır.

İlahi murada uygun olarak ayetlerin derinliğine nüfuz edenler zikir yolu ile kavrayabilen gönül sahipleridir.

Nebî sav efendimiz bu özelliğe sahip insanlar için;

"En hayırlınızı size haber vereyim mi? Görüldüğünde Allah'ı hatırlatanlardır." buyurmuşlardır. (Kenz'ül Ummal)

Nebî sav efendimiz; " Yedi kimseyi Allâhü teâlâ, kendi gölgesinden başka gölge olmayan (Kıyamet) gününde kendi gölgesi altında barındıracaktır buyurmuşlardır; 1- Âdil devlet başkanı. 2- Rabbine kulluk ve ibadet içinde yetişmiş delikanlı. 3-Gönlü mescid'lerde olan kimse. 4- Dostlukları sade Allah için olan iki kişi. 5-Şöhreti ve güzelliği olan bir kadının davetini, sırf Allah korkusu ile geri çeviren erkek. 6-Sadakalarını gizlice veren kimse.7- Tenha bir yerde Allâh'ı zikredip gözyaşı döken kimse. "

Mana ve metin bakımından bu hadis-i şerifin kaynaklarımızda seçkin bir yeri vardır. Ayrıca şu hadis-i şerif yukarıdaki konumuzla ilgili maddeleri açıklamaktadır. Ebû Rezin ukaylî'ye hitab eden Nebi sav efendimiz: " Yâ Ebû Rezin! **Yalnız kaldığın vakit dilini zikrullah ile kıpırdat.** Allah için sev, Allah için buğz et. Şübhesiz ki bir Müslüman, diğer(Müslüman kardeşini) Allah için ziyaret ettiği vakitte yetmiş bin melek onu uğurlayıp, İlâhî bu kulun onun gönlünü ediyor, sen de bunun gönlünü et derler. Allah yolunda sevişenlerin fazıletlerinden biri de şudur ki, her hangisi diğerine ardından dua edecek olursa duasına melek âmîn der."buyurmuşlardır. (Tecrid-i sarih, cilt 2/621)

Yedi sınıf'ın sonuncusu ise yalnız bir halde zikrullah nedeniyle gözyaşı döken kimse hem yedi sınıf içerisinde olup hemde başka hadis-i şeriflerde kıyamet günü azab olunmayacağı, nasıl süt tekrar memeye girmez ise, Allah aşkı ile tenhada gözyaşı döken kimse de Cehennem'e girmeyeceği müjdesi iki ayrı hadis-i şerifte beyan buyurulmuştur. (tecrid-i sarih, cild. 2 /623)

ZİKİR İÇİN ZAMAN VE MEKÂN VAR MI?

Zikrullah için zaman ve mekân söz konusu değildir. Kur'an-ı Kerim özelde gece vaktini tavsiye etmekte sabahın erken saatleri ve akşam vakti; Zikrullah için uygun zaman dilimleri olarak gösterilmektedir.

Zikrullah için, yeryüzü içinde her yer müsaittir. İbrahim En Nehai ;"Tuvalette bile zikrullahın sakıncası yoktur çünki zikir yükselir gider" diyerek mekân ölçüsünü en alt düzeye indirgemiştir.

Bu uç örneği vermekten maksat; Müsait olmayan mekânda zikrullahtan uzaklaşma gibi bir eylemi kırmak içindir.

Yaşam alanı olan her yerde, çarşıda, pazarda, tarlada, direksiyon başında, fabrikada çalışan makinaların ritmine uyarak, büroda, zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın zikrullaha devam etmek mü'minleri veli mertebesine yükseltecek bir erdemdir

Bu hususda şu öykü anlatılır;

Muhammet Pârsa, Buhara kentinden Hicaz'a giderken ihtiyaç için çarşıya girer, müşterileri ile başı bir hayli kalabalık olan genç bir tüccar'la göz göze geldiklerinde, keşfen zikrullah ile meşgul olduğuna şahit olur.

" Maşallah! El kâr'da gönül yâr'da " diyerek kendisini teşvik eder… Eli işten çektiren sevda kâr getirmez, işle eşi uyumlu hale getirmek gerekmektedir.

Bu nedenle Şeyh Necmüddin Dâye;" Zikrullahın vaktini beşikten mezara kadar veya ezelden ebede kesintisiz bir işlev olarak görmüştür."

Hasan-ı Basri: "Çevreye sezdirmeden yalnız kalp ve ruhla Allah'ı hatırlayıp onu unutmamak müminin başlıca görevidir." demektedir.

Kur'an-ı Kerim müminleri daha fazla etki alanına alacak, kendisi ile baş başa kalabileceği vakitleri şöyle belirtiyor: El-Araf suresi ayet 205-206

“Rabbini içinden yalvararak ve korkarak fakat yüksek olmayan bir sesle sabah akşam zikret gafillerden olma şüphe yok ki Rabbinin katındakiler, ona kulluk etmekten asla kibirlenmezler, onu tesbih ve yalnız ona secde ederler.”

Ayeti kerimede, icra edilmesi istenen zikrullah sabah ve akşam, sadece dil ve dudaktan oluşan ritim kümesinden ibaret değildir. Bu zikir kalp ve ruhun beraberce ortak olduğu zikirdir.

“ Zikrullah icra edilirken, korku ve ümit, Allah’ın büyüklüğü, insanoğlunun aciz kalışı, güç yetirememe gibi eksik sıfatlar düşünülmelidir.

Allah’a güvenip kendisinden başka yardım istenecek hiçbir müracaat kapısı olmadığına iman etmek gerekmektedir… Ruhun cevheri bu şekilde saflaşır ve aydınlanır, velâyet mertebeleri ortaya çıkar.

Bu oluşumun aksi, tıpkı papağan gibi, öğrenilen bir kelimenin sürekli tekrarı olur ki, herhangi bir değer ve kıymeti yoktur. Bu davranış Allah’a karşı edep eksikliği olarak düşünülür.

Zikrullah yavaş sesle olmalı, bağırma, çığlık atma alkış ve el kol hareketleri ile huzur bozulmamalı, musiki karıştırılmamalıdır.

Sabah, akşam, gece sessizliği, insan üzerinde tesir gücü olan özel vakitlerdir. Bu zaman dilimleri içerisinde zikir ve tesbihat için özel tercihler vardır.

Gündüzden geceye geçiş veya geceden gündüze varış, birçok âyetlerde özel vakitler olarak belirlenmiş, zikir ve tesbihat istenmiştir.

Kâinatın günlük geçiş süreci; İnsan içinde tasarlanmış olup, bu saatlerde zikir ve tesbihata devamlılık istenmiştir.

Sabah akşam gece karanlığı diğer vakitlere oranla ruhi tesir gücü yüksek özel anlardır. Yaratan, insanın fıtratını ve tabiatını en iyi bilen olduğu için bu vakit dilimleri önemlidir.

İnsanın yaratılışında ruh ve beden birlikteliğinin esrarlı bir iletişimi vardır. Kalp ve nefis kavramlarının tecellisinden Hakkın birliği doğar.

Bu alaka nedeniyle ruh'ta meydana gelen bir eser, bedene iner. Bedende oluşan birtakım emir ve yasakların neticesi ruhu parıldatır.

Örneğin; herhangi bir ekşi kavramının derinden anlamı ile dişler kamaşır. Bir facia hayal edilmesi veya düşünülmesinden dolayı baş ağrısı hatta baygınlık meydana gelebilir. Bu örnekler, ruhtan bedene inen eserlerdir.

Aynı şekilde bedende birtakım işlerin tekrarından dolayı, nefiste kuvvetli bir alışkanlık meydana gelebilir. Bu alışkanlıkta bedenden ruha çıkan eserlerdir.

Güzel düşünceler, ibadet alışkanlığı, sürekli zikrullah gibi bedeni hareketler Ruh'a akseder. Hayalden eser meydana gelir. Bu nur, ruhtan lisana, lisandan hayale, hayalden akla uyarak geri döner.

Marifet yolculuğu işte bu sonsuz denizde Allah'a kavuşmaktır. Bu yolculuğun gemisi nefs, yegâne dümeni ise zikrullahtır. (M.H. Yazır, 4/2363)

İsmail Hakkı Bursevi yukarda zikredilen ayeti kerimeyi şöyle açıklıyor.

"Zikir gafleti kovmaktır. Cennette de gaflet yoktur. Çünki Cennet daimi huzur yeridir.

Zikrullah'a gizlice ve ihlâsla devam gerekir. Zikrin fazileti, tesbih ve dua'ya has değildir. Aksine Allah'a her yönüyle iteattir. Ancak böyle bir kimseye zâkir denir."

Mü'min bir kuldan istenen zikir; Allah'ı diliyle, kalbiyle ve ruhuyla zikretmek, bütün kuvveti ile o'nun huzurunu duymak, Allah'a yönelip, vesvese veren şeyleri terk etmektir. Böyle bir zikrullaha devamlılık, neticesinde zikir; Dilden kalbe yönelir. Cenabı Allah o kulun kalbine tecelli edinceye değin bu zikir hali devam eder.

Bu şeref'e erişen insanın, içi hikmetle nurlanır. Kul Cenabı Allahta fani olur. Böylece zikredende, zikredilende, Cenab-ı Allah olur.

Seven sevdiğiyle beraber olurken kalabalıklar bir şey anlamaz. Günlük hayat olanca acımasızlığı ile devam ederken onlar sürekli baş başa kalarak vakitlerini mamur ederler. Bu nedenle; zikrin fazileti Allaha aittir. Allah'ın emir ve yasaklarına ihlâsla uymak en büyük zikirdir.

Mü'min kuldan istenen zikrullah aynı zamanda emredileni yapmak ve Allah'ı hangi zaman ve mekân diliminde olursa olsun asla unutmamaktır.

Bu önemli husus Kur'an-ı Kerim'de şöyle belirtilir: Ali İmran suresi ayet 191:

"Onlar ayakta iken, otururken, yanları üzerine yatar iken hep Allah'ı hatırlayıp zikrederler. Göklerin ve yerin yaratılışı hakkında inceden inceye düşünürler ve(şöyle derler) Ey Rabbimiz, sen bunları boşuna yaratmadın, sen(bundan) münezzehsin. Bizi ateşin azabından koru."

Ayeti kerime, öncelikle tefekkür ve ibadeti birleştirmekte her ikisini de ayrı ayrı zikir olarak ele almaktadır. Burada iki önemli hakikate işaret edilmiş olunuyor:

Birinci hakikat Allah'ın mahlûkatını düşünmek açık olan hakikat kitabını incelemek ve bu evreni harekete geçiren Allah'ın kudretini araştırmak, bir anlamda hâlis bir ibadet, samimi bir zikrullahtır.

İkinci hakikat; Allah'ın kâinattaki işaret ve mucizeleridir. Allah'a ibadet eden ve O'nu zikreden kalplere bu hakikatler tecelli eder.

Şüphesiz yer ve göklerin yaratılışı, gece ve gündüzün nöbetleşe yer değişimi gibi yaratanın nelere güç yetirebileceği düşünülürken, ayakta, otururak, yatarken Allah'ı zikrederek tefekküre dalmak ne tatlı bir ibadettir.

Bu üç konum insanın yirmi dört saatini içine alır.

İmam Gazali, tefekkür kavramı için en üstün nafile ibadettir demiştir. Bu ölçüyü belirtmesindeki başlıca sebep, düşünce içindeki zikrullah gerçeğidir. Ayrıca bu konuda iki özellik vardır: **a) Allah'ı tanımak:** Tefekkür tanımanın anahtarıdır **b) Allah'ı sevmek:** Bu sevgi insana tefekkür sayesinde doğar. Sahabeden nakledilen şu ölçü önemlidir:

"İman'ın nûr'u ve ışığı; Düşünme, tefekkür ve eşyayı incelemektir."

Yaratılış ve tüm evreni düşünüp, Allah'ın azameti karşısında hayrete düşenler bir anlamda zikir ehli olarak tarif edilmişlerdir.

İbadet, zikrullah ile özdeş olduğu için kalb ve beden bağı, Allah ile gün içerisinde asla kopmamalıdır.

Abdullah İbni Mesud'a (r.a) göre, âyette belirtilen zikir namazdır. Takva sahipleri farz namazlarının yanı sıra güçleri nispetinde ayakta, güçleri kesilince, oturarak nafile namaz kılarlar.

Ayrıca müminlerden Allah'ın zatını değil, yaratmış olduğu şeyleri tefekkür etmesi istenilir. Resulullah s.a.v efendimiz:

"Mahlûkatı tefekkür ediniz yaratıcıyı tefekkür etmeyiniz" buyurmuşlardır.

Allah'ı tefekkürle beraber, Allah'ı çok zikretmek ve Âhiret hayatında cehennem azabından korunmak için Allah'a sığınmak gerekmektedir.

Ayeti Kerimede belirtilen o akıl sahipleri, korku ve ümit arasında Allah'ı zikrederken tefekkür ve zikir ile bu âlemin hakikatine erişirler ve şöyle dua ederler.

"Rabbimiz! Sen birini ateşe soktunmu onu perişan etmişsindir. Çünkü kim sana isyan ederse sen onu zelil edersin kudretinin büyüklüğü ile onu yerin dibine geçirirsin. Kim sana düşmanlık ederse onun kurtulacağı yer yoktur. Ancak sen varsın sana isyan edenin ne refakatcisi nede yardımcısı vardır." (Âli İmran/192)

Kur'an-ı Kerim'de; Zikrullah'ın yeri ve gerekliliği şu şekilde belirtilmektedir: Cuma suresi ayetler 9-10:

"Ey iman edenler! Cuma günü namaz için çağrıldığınız vakit hemen Allah'ı zikretmeye gidin alışverişi bırakın bu, bilirseniz sizin için çok hayırlıdır. Artık o namaz kılınınca dağılın Allah'ın fazlından arayın Allah'ı çok zikredin taki umduğunuza kavuşasınız."

Müminlerin, geçim meşgalesinden dünyevi cazibelerden sıyrılıp, Allah ile baş başa kalması, kendisini zikrullaha verip Allah'ın hoşnutluğunu kazanabilmesi için belirli vakitlere ihtiyaç vardır.

Gönüllerin manevi bir oluşum ile tatmin olması, huzur bulması için geçim peşinde koşarken bile, Allah'ı anmak ve onu düşünmek, Rızık için çalışmayı bile ibadete dönüştürmek demektir.

Zikrullah kavramı; Temelde Allah'ı anmak veya Allah'ın müjde ve azabını her an hatırlamak olduğu için;

Kur'an-ı Kerim okumak, sübhanallah, elhamdülillah, zikirlerine devem etmek, Farz ve nafile namazlar zikrullahtır.

Bu ayet gereği İmamı Azam Ebu Hanife; Cuma namazında hutbenin şartı zikrullahtır demiştir.

Sübhanallah, Elhamdülillah, Allah-u Ekber gibi zikir sözcükleri ile farz yerine gelmektedir…

Bu zikirlerin tamamı nerede ve ne şekilde olursa olsun Melekler tarafından kaydedilmektedir. Bu melekler Hafaza'dan başkadır. Nitekim Nebî sav efendimiz şöyle buyurmuşlardır:

" Şübhesiz Allâhü teâlânın yollarda gezer ve ehli zikri arar melekleri vardır." (Tecrid-i sarih, cilt 2/806)

EN BÜYÜK ZİKİR NAMAZ!

Namaz Allah'a yalvarma makamı, gerçek sevgi ve kul olma bilincinin kaynağı, dinin temeli, ibadetlerin başıdır. Namazın aslı ve özü zikrullahtır.

A'la suresi 14 ve 15. ayetlerde kurtuluşun temel esası şöyle belirtiliyor:

"Kendisini kötülüklerden arındıran, Rabbinin ismini zikredip namaz kılan kurtuluşa ermiştir."

Haram ve kötü iş olarak nitelenen işlerden uzaklaşmak, zikrullah ve namaz'a devam açıkça kurtuluş vizesidir. Ahiret hayatında mutlu olabilmenin üç temel şartı net olarak ifade edilmektedir.

Namaz, Allah'a kul olmanın sırlarını taşıdığı için Hz. Âdem'den beri, tüm Nebi ve Resullerin ibadetidir. Üç temel unsuru barındırmaktadır.

a) Kalbin Allah'a yönelmesi
b) Dilin Allah'ı anması
c) Vücud'un Allah'a eğilmesi

Bu nedenle namaz Allah'ın hoşnutluğu, meleklerin sevgilisi, peygamberlerin sünneti, marifetin nuru, islamın aslı ve temelidir. Amellerin en faziletlisi, dualaların kabul olma sebebidir.

Rızkın bereketi, vücudun kuvveti, canın nurudur. Ölüm meleğine şefaatci, kabirde nur Münker ve Nekir meleğine cevaptır. Kıyamet gününde, mümin için korunak, sıratın vizesi, cennetin anahtarıdır.

Herhangibir kimse kasten namazı terk ederse, imanı gider, kâfir olur. Namaz zikrullah ile başlar yine zikrullah ile biter. Rasulullah s.a.v efendimiz: "Namazin başlangıcı tekbir almak sonuda selam vermektir" (Ebu Davud) buyurmuşlardır. Ayrıca namaz içindeki zikrullah çeşitlerini şöyle öğretmiştir:

Namaza başlangıç tekbiri, " Allahuekber" diyerek başlarız. Ardından tesbih – hamd – tenzih ve tevhid zikirleri olur.

“Subhaneke, Allahumme ve bihamdike ve tebâre kesmük ve teâla ceddük vela ilahe gayruk” zikri ile devam ederiz. (Tirmizi)

Rükû’da, “Suphâne Rabbiyel azîm” (Ebû Davud) Rukü’dan kalkınca, “Semi Allâhü_limen hamide” (Ebû Davud) Duraksama anında; “Rabbenâ lekel hamd” (Müslim)

Secdeye kapanışta; “Subhane rabbiyel a’lâ ”(Ebu Davud) zikri ile namazın bir rek’atında en az on kez zikrullah sürer gider.

Zikir sayısını en az üç olarak belirlersek; Bir günde en az dörtyüz kez namazda zikrederiz. Zikir sayılarını, beş-yedi- dokuz kez rukû ve secde de, artırdığımızda, günlük BİN kez hatta daha fazla zikir icrası, namaz içinde gerçekleşmektedir.

Her iki rekât sonundaki oturuşta okunan tahiyyât, Nebî sav. efendimizin bize öğrettiği zikir ve dualardandır.

Resulullah sav. efendimiz namazlarını eda ettikten sonra, üç kez “estağfirullah” zikri ile birlikte ; “Allahumme ente_sselam vemin ke_sselam tebarek te yâ zel celal-i vel ikram” tesbihatında bulunurlardı. (Müslim) daha sonra;

“Üzerime güneş doğmuş şeylerden bana daha sevimlidir.” buyurdukları:

“Subhanallahi vel hamdu lillahi vela ilahe illallahu vallahu ekber “ (Müslim) tesbihatını okurlardı.

Mü’minlere bir müjde olarak ihsan edilen şu tesbihatlara devam edilir. Ebu Hureyre şöyle anlatıyor:

Birgün muhacirlerin fakirleri Nebî sav. efendimizin huzurlarına geldiler ve şöyle dediler:

-Mal sahipleri yüksek derecelere, sonsuz nimetlere erişip gittiler… Bizim gibi namaz kılıyor, oruç tutuyorlar. Onların fazla malları var Hacca gidiyorlar, Umre yapıyorlar, cihad ediyor ve sadaka veriyorlar. Bu serzeniş üzerine Rasulullah sav. efendimiz;

“Ben size, sizi geçenlere erişebileceğiniz, sizden sonrakileri geride bırakacağınız ve sizin yaptığınızı yapanlar-

dan başka hiçbir kimsenin daha üstün olamayacağı bir şeyi öğreteyim mi! Sahabiler:

Evet, ey Allah'ın Resulu öğretiniz dediler. Rasulullah:

-Her namazın arkasından 33 defa Subhanallah 33 defa Elhamdülillah 33 defa Allahuekber diye zikrullaha devam ediniz…"

Bir başka hadisi şeriflerinde; Tesbihatın sonunu 100 sayısına tamamlamak için;

"La ilahe illallahu vahdehu la şerike lehu mülkü velehul hamdü ve hüve ala külli şeyin kadir."

Zikrine devam edilmesini, bu zikrin hatâ ve günahlara karşı affedilmeye sebep olacağını müjdelemişlerdir. (Buhari-Müslim)

Allah'ın huzurunda ihlâs ile kılınan bir namazın hemen arkasından yapılan tesbihat sonunda artık Allah'a el açmanın yalvarmanın zamanı gelmiştir. Dua en büyük zikirdir.

Duanın kabul olabilmesi için gerekli olan şartlardan birincisi Zikrullah ile duaya başlamaktır. Besmele, hamd ve salâvatla başlamayan dua eksiktir. Nebî sav. efendimiz bu konuda şöyle emir buyurmuşlardır:

" Meşru işlerden hangisi olursa olsun, Besmele ile başlanmaz ise hayrına ve tamamına nail olunmaz. Bereketsiz kalır."

"Allah'a hamd ile başlanmayan her söz eksiktir."

"Meşru işlere Allah'a hamd ile başlanmaz ise bereketi kesilir."

"İhtiyacı olan bir şeyi bulmakta zorluğa düşen kimse bana çokca salât ve selam göndersin… Salât ve selam, gam ve kederi giderir. Rızık bollaşır. Zor olan işlerin kolaylaşmasına yegâne vesiledir. (İbn-i Mâce)

HACC VE UMRE DE ALLAH'I ZİKİR

Zekât vermekle yükümlü olan her bir Müslüman için Hacc ibadeti farz'dır.

Nebi sav efendimiz " Hacc ibadeti tıpkı suyun kirleri temizlediği gibi günahları temizler…" buyurmuşlardır.

Bu ölçü Hacc ibadetinin değerini arz eder. Samimi bir niyetle Hacc ibadeti yerine getirildiğinde, umumî affa nail olma şerefine erişme imkânı doğabilir.

"Allah katında, kabul edilen Hacc'ın karşılığı Cennettir…" (Buhari)

Müslümanları bilinçli, hür, şerefli ve sosyal sorumluluk sahibi yapacak en önemli temelleri; TEVHİD- CİHAD-HACC olarak Nebi sav efendimiz sıralamıştır.

Bu sıralamadan sonra sonra makbul olan bir Hacc'ın CİHAD ile eş değer olduğunu beyan buyurmuşlardır.

İnsanlar Allah katında Tarak dişleri gibi eşit olduklarının kanıtı ve göstergesi Hacc ibadeti ile başlar.

Bu nedenle Mîkat mahallinde, tüm rütbeler sökülür ve mü'minler eşitlenir.

Hacc ve Umre bir dâvettir. Dâvet sahibi kime davetiye nasib etmiş ise o bahtiyar kişi, kutlu topraklara seçilmiş olmanın hazzını yaşayarak, davet sahibine; Lebbeyk Lebbeyk nidaları ile Allahım geldim, Allahım geldim diyerek icabeti teyid eder.

Bu kutlu davete koşarken zikrullah icrası âyet'le sabittir. Davet sahibi, bu kutlu törende kendisinin sürekli olarak zikredilmesini emreder.

Telbiye(Lebbeyk) –Teşrik – Tehlil- Tevhid vb. zikirler, mikat mahallinden başlayarak, Tavaf- Arafat- Müzdelife-Mina'da müminlerin dillerinden düşmez.

Farz ibadet yerine geldiğinde, ülkelerine dönmek için sıra bekleyen veya nafile umre ibadetini yerine getiren müminlerin birincil görevi tavaftır.

Tüm zikir çeşitleri eşliğinde tavaf başlar. Tıpkı Güneş'in etrafında dönen yıldızlar gibi, yedi kat ve gök'ler gi-

bi… Her tavaf'ta bir zikr-i ilahi katmanı na girilip, sadece Allah ile başbaşa kalmanın hazzı yaşanır.

Tavaf havuzunda dönerek yüzerken, Kalb ve dil eşliğinde zikrullah icrası manen kirlerin atılmasını sağlar.

Aynı zamanda her tavaf başlangıcında Hacer-ül Esved'e verilen selamları alan Kâbenin sahibi, o siyah taşın Âhiret'te şahidlik yapıp misafirlerinin Beytullah'a giriş yaptığı anları belirtecektir.

Kur'anı kerim, Hacc'ta zikrullah icrasını, Bakara suresi 198'de şu âyetlerle beyan eder:

"Hacc mevsiminde ticaret yaparak Rabbinizden size gelecek kâr ve yarar talep etmenizde size bir vebal yoktur. Arafat ta vakfeden ayrılıp sel gibi müzdelifeye akın ettiğinizde meş'ari haraam'da Allah'ı zikredin. O size nasıl doğru yolu gösterdiyse, sizde güzel bir şekilde onu zikredin bilirsiniz ki, onun yol göstermesinden önce siz yolu şaşırmış kimselerdendiniz."

"Hacc ibadetlerinizi tamamlayınca vaktiyle ataları-nızı anıp onlarla övündüğünüz gibi hatta daha fazla, daha hürmetle Allah'ı anın… Bazı kimseler "Ey yüce Rabbimiz, bize vereceğini bu dünyada ver" derler. Bunların ahirette nasipleri yoktur."

Allah'ın, Hacc ibadetini yerine getirme imkânı lütfettiği bir mümin için, mahşer'in dünyada'ki uygulama yeri sayılabilecek Arafatta;

Telbiye (lebbeyk Allahumme lebbeyk) Tehlil (elhamdülillah) vb.dualarla Allah'ı zikretmek, hidayete ulaşmanın, iman etmenin bir şükran ifadesidir.

Müzdelife mevkiinde akşam ve yatsı namazlarının birlikte kılınması bu zikir emrinin tatbikidir zira namaz en büyük zikirdir.

Bakara suresi ayet 203' de TEŞRİK günlerinde zikrullahın vacip olduğu şöyle belirtilmektedir:

“ Birde sayılı günlerde Allah’ı zikredin. (tekbir getirin) kim iki günde Mina’dan dönmek için acele ederse üstüne günah yoktur. Kimde geri kalırsa ona da günah yoktur. Fakat bu takva sahibi içindir. Allah’tan korkun ve bilin ki muhakkak hepiniz ancak ona toplanacaksınız.”

Beyzavi, Hazin, Nesefî gibi çoğu müfesirlere göre bu ayetle belirtilen sayılı günler teşrik günleridir. Teşrik günleri; bayramın iki üç ve dördüncü günleridir ve bu üç gün hem bayram hem teşriktir. Dördüncü gün teşriktir bayram değildir. Birinci gün ise sadece bayramdır teşrik değildir.

Bu günlerde zikrullah ile meşgul olmaktan murat, namazdan sonra kurban keserken, şeytan taşlarken, tekbir almaktır.

Farz namazların hemen sonrasında tekbir getirmek arefe günü sabah namazından dördüncü bayramın ikindi namazına kadar 23 vakit devam eder bu hal vacip olan Zikrullahtandır.

Ayeti kerime de belirtilen “eyyamu ma’dudâd” kelimesi teşrik günleridir. Teşrik günleri ise mina ve şeytan taşlama günleridir. Az bir gün olmasından dolayı “ ma’dûdâd” tanımı kullanılmıştır.

Bu günler ise kurban bayramından sonra üç gündür… Bu nedenle yıl içerisinde sayılı birkaç gün’e, belki ömürde bir sefer’e nasib oacak bu kutlu günlerde hacılar; Zikrullahtan gafil olamazlar.

Zira belirtilen bu zaman ve mekân diliminde zikrullah her müslüman üzerine VACİPTİR.

İkinci ayeti kerimede belirtilen netice; Yalnız atalar hatırası gibi dar bir anlam ve sahada vakfeye durup yeme içme değildir. Tam tersi zikrullah ile yoğunlaşıp her dakikayı değerlendirme vaktidir.

Ailesinden, vatanından ayrılıp, belli bir harcama yaparak bedensel her türlü meşakkati göğüsleyip yola çıkmak kolay değildir.

Gurbetin, ihram ve vakfenin ruhani tesiri altında Hz. Âdem'den bu güne kadar tüm insanlığın bu beyaz kefenlerle kıyamet sahnesine çıkması önemlidir.

Her renk ve ırktan din kardeşini kucaklayan olgun akıl; Allah'a dua – yakarış – zikir ve tevbeye devam ederse; Hacc ibadeti müjdelenen bir sonuçla tamamlanmış olacaktır. Tavaf alanı, çarşı ve alışveriş mekânları; Zikr-i, hediye arayışı olan ibadet eksik ibadettir.

UMRE ibadeti, nafile ibadetlerin en üstünüdür. Parasal harcama-Bedensel gayret- yol meşakkati gibi etkenler bu ibadetin değerini artırmaktadır.

Umre'de zikrullah ile geçirilen tüm zamanlar, sonsuz karşılıklarla sahibine geri dönecektir.

Nebî sav efendimiz; " Bir mü'minden oluşabilecek küçük günahlara, umre ibadetinin keffaret" olabileceğini müjdelemiştir.

Ayrıca; " Küçük- büyük- kadın-erkek – zayıf ve güçsüz her bir bireyin cihad'ı Hacc ve umre'dir, bu yolda vefat eden cennetliktir " Hadis-i şerif'i önemlidir.

Mekke'de, Beytullah'ta yapılacak olan ibadetler veya zikrullah'ın fazıleti, diğer mescid lere oranla yüzbin kat daha değerlidir. Allah'ın rahmet ve bereketi Beytullah üzerine akar da akar… Bu nedenle tâkat ve gücümüzün son kertesine kadar TAVAF ve zikrullah icrası en kârlı ibadet'tir.

Hacc ve Umre ziyaretlerinde, nâfile olarak tasarlanan tavaf adedi ELLİ (50) olmalıdır.

Nebî sav efendimiz ;" Ziyaret süresince Beytullah'ı Elli kez Tavaf edenin affa mazhar olacağı müjdesini vermiştir." (Tirmizi, Hacc/41)

Ortalama beş vakit namazdan sonra iki tavaf yapılsa, beş gün içinde yorgunluk hissi olmaksızın bu müjdeye nail olma imkânı doğacaktır.

Medine-i Münevvere de, Ravza-ı mutahhara da yapılan bir ibadet ve zikrullah'ın karşılığı ise diğer mescidlere göre BİN kat değerli ve fazıletlidir.

Medine-i Münevvere de Resulullah sav. efendimizin mübarek mescidi ve kabri ziyaret edildiğinde arz edilecek en güzel hediye; SALÂT ve SELAM'dır.

Bu kutlu şehirde gelenek haline gelen, sekiz günlük misafirlik süresi içinde Mescidi Nebevî'de, cemaatle namaz, kaza ve nafile ibadetlerle vakti değerlendirmek gerekir.

Bu tatlı günler sayesinde umulur ki âhirette Resulullah sav. efendimize komşu olma bahtiyarlığına kavuşulur.

OKUMA PARÇASI
UMRE'DE DİKKAT EDİLECEK KONULAR

Nafile bir ibadet olmasına rağmen İslam dünyasında, son dönemlerde bir öze dönüş, köklere sarılış süreci içinde, ortalama her on aileden biri kutsal toprakları ziyaret etmektedir.

Umre'nin müstakil bir ibadet olduğu düşünüldüğünde, hem nafile ibadet hem de ümmetin ortak mülkü olan kendi öz vatanını ziyaret, bir anlamda sılai rahim yapmakla ibadet oranı katmerleşmektedir.

Harameyn toprakları hepimizin ortak mülkü olduğu için kendimizi orada misafir hissetmeyiz bu nedenle de seferi sayılmayız.

Hiç kimse Harameyn'de tutuklanamaz, eza ve cefa göremez. O masum bölgede suç işlenemez.

Öz vatanımızı ziyaret ederken toprak bizi de çekim alanına almaktadır.

Köy'den şehre hicret etmiş bir şahıs nasıl öz yurdunu unutamaz, en azından birkaç yıl içinde, kısa dahî olsa anavatanını, toprağını koklama ihtiyacı hissederse, Haremeyn toprağı da bizler için öyledir. Kendisini özleyenleri çekip getirir uzak beldelerden. İnsanoğlu, gönül dünyasının hali ve konumuna göre gözlerine komut verirmiş.

Gönül iyi ve güzeli görmek eğiliminde ise bu hal gözlere yansır, kerih olan manzaradan bile iyi olanı seçip çıkartabilirmiş.

Nebî sav efendimiz, arkadaşları ile Medine sokaklarında gezerken, ölmüş bir köpeğin yaymış olduğu pis koku ve görüntüsü karşısında, arkadaşlarının hoşnutsuzluğunu gö-

rünce, köpeğin güzel dişlerini göstererek, bir vakıadan ne tür bir örnek çıkarılacağını bizlere öğretmiş oluyordu.

Kutsal topraklara adım atan insanımız öncelikle, şehir planlamacısı, çevre mühendisi, zabıta görevlisi gibi uhdesine ek görevler almamalı, Mekke- Medine imar müdürü olmamalıdır.

Bazı misafir kardeşlerimiz, yol kenarındaki her hangi olumsuz temizlik işini, devasa problem sayarak başlıyor tenkit serenatlarına… Bu mübarek şahsın geldiği mekân sanki kozmik bir alan mış'ta, olumsuzlukları ilk kez görüyormuş mübarek…

Unutulmamalı ki biz bu mekânlara kusur aramaya değil, varsa kusurları örtmeye geldik.

Nebi sav efendimizin, olumsuzun içinden, iyi bir noktayı tespit ettiği gibi bizlerde bu sünneti ihya edeceğiz.

Ülkemiz insanının en büyük zaaflarından biri, kendisini kamusal müfettiş zannetmesidir.

Her şeyi tenkit etme, doğrunun kendinde olduğunu ilan etme, beğenmeme, aaah! Buraları biz yönetseydik, harika yapardık beyanları terk edilmeli, Beytullah'ın bir sahibi olduğu unutulmamalıdır. Ağırlamak için Beyt'ine misafir çağıran ev sahibi, evinden hoşlanmayan misafirden nasıl memnun olabilir.

Misafir olduğunuz bir yakınınızın evini, çevre düzenlemesini hatta size takdim ettiği nimetleri tenkit ederseniz, bir daha o eve içtenlikle davet edilmeyebilirsiniz.

Sevindirici olan olumlu gelişmelerden biri, ziyarete gelen Dünya Müslümanlarının yaş ortalamasının elli yaş altına düşmüş olması hatta otuz yaş altı grupların ayrı bir heyecan içinde tavaf etmeleri takdire şayan bir gelişmedir.

Sanki günah işlemeye yatkın bir mizacımız varmış gibi toplumumuza yerleşen, ilerleyen yaşlarda Hac ve Umre ibadetlerinin yapılacağı kanaati tamamen saçma ve dinimize ters olan bir alışkanlıktır.

Gençlik döneminde günah işleme hürriyeti varmış gibi bir yanlış anlayış içimize yerleşen kanser gibidir.

Genç yaşlarda ne yaparsan yap, yaşlanınca nasıl olsa bir af makinesi içine girer temizlenip çıkarsın mantığı Kilise mantığı ile örtüşmektedir.

Müslüman yarın ne olacağından emin değildir… Bu nedenle Tasavvuf öğretisinin " Dem bu dem'dir, dem bu dem…" (Gün bu gündür saat bu saat) ölçüsü önemlidir Bir sonraki saat'te kimin yaşam garantisi olabilir.

Dinimizin zuhur ettiği ilk mekânları bire bir görmek, Beytullah'ta sürekli vakit geçirmek çoğu nimetlerden daha üstündür.

Bu nedenle bir an önce çoluk –çocuk tüm aile efradı ile her hangi bir tatil projesini Umre programına dönüştürmek alışkanlık haline gelmelidir.

Kutsal toprakları ziyaret için niyet edildiğinde, önceliklerden biri, olası menfi bir durumla duçar olunduğunda, derdinizle hemdert olacak bir veya iki arkadaş bulmak seyehat'in huzur ortamında geçmesi için ilk hazırlık sayılabilir.

" Evvel refîk ba'del tarîk…" atasözü günümüzde de geçerliliğini korumaktadır… Yola çıkmadan önce arkadaş bulmak.

Dört, azami beş kişilik arkadaş grubu, anında karar almak, taksi ile intikal vb. konularda sorunsuz bir seyehatin basamaklarıdır.

Özellikle çok arkadaşlı gruplarda en büyük zaaf, sıcak sohbet ortamlarının oluşması ibadet ve ziyaret eksikliği oluşturabilmektedir.

Her türlü ibadet ve zikrullah'ın katlanarak geri döneceği müjdesi olan bir belde de birkaç refik bir araya gelince sohbet ortamı bir anda, oğullar, gelinler, mal-mülk hatta siyaset muhabbetine kadar inmekte bu tür hamasi sıcak sohbetlerin yeri, otel lobisi veya havaalanı değil, Beytullah'ın içinde cereyan etmektedir.

Umre ibadetini yerine getirmek için mesafe kat eden kardeşimize tavsıye edilebilecek en önemli ikinci nafile ibadet, SUKUT orucu olmalı ve tüm mesai Harem-i şerif içinde Allah için, zikrullah olmalıdır.

" Bir kez ALLAH dese AŞK ile lisan
Dökülür cümle günah misl-ü hazan… "

Ölçüsü unutulmamalıdır.

Ömrümüz hep dedikodu ile tükeniyor. Umre seyehati sırasında, Zikrullah'tan başka hiçbir kelam dilimize yâr olmasa, konuşma özürlü kardeşlerimizle bir duygudaşlık ya-

pıp, sadece Yaratan ile baş başa kalmayı becerebilsek, umre günlerini başarı ile gerçekleştirmiş hatta sınavı kazanmış sayılabiliriz.

Türkiye'den gelen kardeşlerimizin bir kısmı, Kur'an okuma konusunda usta olamama, Harem-i şerif'te bulunan Mushaf ların yazı stiline (Hat) alışık olunmaması özrü nedeniyle, oransal bir rakam verilecek olursa, , Türkler'in yüzde yetmişi Kur'an tilaveti ile ciddi proplem yaşamaktadır.

Kur'an okuyacağım ama yazısı karışık bahanesine sığınan kardeşlerimize iletilebilecek tek tavsiye, ezberlerinde olan sureleri Kur'an'dan okumak sureti ile hem yazı stiline alışmak hem de tilavet sevabı almak gibi iki önemli görev yerine getirilmiş olur.

Bahanelere sığınmayan bir insan, Yasin-Tebareke-Amme gibi âşina sureleri defalarca okuyabilir.

Kur'an okuma, Tesbihat veya birkaç tavaf'tan sonra başlayan yorgunluğun tek ilacı, Allah'ın evinde gönül penceresini açıp, dudaklarımıza fermuar çekerek, en basit bir eylem olarak Beytullah'ı seyretmek, Her türlü zikir çeşitlerini terennüm etmek, Düşünmek-tefekkür etmek, arkadaşla sohbet etmekten binlerce defa üstün olan bir ibadet ve dinlenme biçimidir.

Beytullah'ı seyrederken geçmişini düşün… Gün ve ay mefhumunu unutarak sadece tavaf seyrini, geleceğinle birlikte düşün.

Beytullah ve çevresi, memnuniyet ortalamasının üzerinde temizlikçi orduları tarafından temizlenmekte ve bu esnada, eziyet vermeden işlem devam etmektedir.

Suskun, sakin, mazlum temizlik görevlileri gayretlerinden dolayı küçükte olsa bir sadakayı hak etmektedirler.

Dünya Müslümanlarının yarısı, zalim Batı tarafından yaklaşık yüz elli yıldır sömürüldüğü için, resmi verilere göre yaklaşık günde iki dolar kazanmaktadır.

Sen, ben veya bir başka ülkemiz insanı, günlük iki dolar ile geçimini temin etse, nasıl bir yaşam aklınıza gelebilir… Hayalinizde canlandırarak lütfen düşünün.

Kutsal topraklarda ibadet etme aşkı sadece zengin Müslümanlara tanınmış bir imtiyaz değildir.

Özellikle bu denli yoksulluk içinde yıllarca biriktirebildiği ikiyüz veya üçyüz dolarla, Gemi anbarlarında günlerce

süren meşakkatli bir yolculuk sonucu Beytullah'a yüz sürmektedirler.

Oteli, düzenli yemeği olmayan kardeşlerimiz, eğer sokakta yatıyor, yol kenarında yemek yiyor ise asla küçük görmemeli, arkalarından tenkitvari söylemler geliştirilmemelidir.

Ortalama Türkiyeli bir Müslüman için ikibin dolar küçümsenmeyecek bir meblağ ise, fakir Müslüman kardeşlerimiz için de ikiyüz dolar aynı seviyededir.

İki yüz dolar kimi ülkemiz insanı için küçük bir hediye parasıdır.

O halde ev sahibinin bahçesinde gecelemeyi göze alan misafire kötü gözle bakmak KİBİR afetinin katmanları olarak düşünülebilir. Mustaz'af bir mü'mini hor görmek, kutsal mekânda işlenebilecek ahlaki bir cinayet olduğunu peşinen kabullenmek gerekmektedir. KİBİR ve UCUB afeti, imanı eriten bir manevi kezzap olduğu unutulmamalıdır.

Bol yıldızlı otellerde konaklayan misafirlerin, duygudaşlık yapıp, bir öğün bile olsa, Beytullah etrafında oturmuş, hazır yemeğini eline almış, hiç kimseyi umursamadan yemek yemesi, her kesimle eşit olmanın hazzını yaşaması, denenmesi gereken ayrı bir ayrıcalıktır.

Özellikle bizim insanımız için geçerli olan sürekli tenkit ve beğenmeme tutkusu, Haremeyn'e ulaşılınca mutlak terk edilmesi gereken alışkanlıklardan biri olmalıdır.

Haremeyn'de mutlu olabilmenin küçük bir sırrı, asla karışmamak olarak özetlenebilir. Hiçbir şeye karışma ve tenkit etme.

Yanlış namaz kılıyor, kıbleye ayağını uzatmış yatıyor, Kur'an yere yakın tutuluyor, sünnet kılınmıyor gibi ve benzeri tenkitlerin kimseye bir faydası yoktur.

Dünya Müslümanları tek mekânda toplanıyor. Değişik mezheb ve meşreb ten yüzbinler var.

İbadet şekilleri, davranışları değişik olabilir. Bizler yadırgamak veya yargılamak için orada değiliz. Sadece kardeşliği pekiştirmek için oradayız.

Unutulmamalı ki Kıbleye yönelen her Müslüman ne tür ve ne şekilde yönelirse yönelsin kardeşimizdir ve tenkit hakkımız yoktur.

TAVAF

Özellikle ülkemiz misafirleri, neredeyse tavaf alanının hâkimi olma arzusu ile din görevlileri komutasında, bir askeri düzen içinde dizilmiş ve gerekli komutları alacak düzeye geldikten sonra hep birlikte tavaf'a başlamaktadır.

Komutanın , "Sübhanallah" komutunu askerler tekraren gür bir şekilde yerine getiriyor.

Tavaf, bu tür komutlarla devam ederken etraftaki diğer misafirlerin rahatsız olup olmaması hiç akla gelmemektedir.

Ayetle sabit olan temel öğretimiz; Dua ve zikirlerin gizli olmasıdır.

Bu nedenle tavaf alanında elde kitap, nasıl okuyacağını bilmeden, o hengâmede kitaptaki dua metinlerini çözmeye çalışan mü'min kardeşimiz hem kendisine hem de etrafındaki kardeşlerine sıkıntı verdiğini fark edememektedir.

Kırk- elli kişilik grublarla, bir birinden kopmamak için yanaşık düzen tavaf edilmesi diğer misafirler için sıkıntı oluşturmaktadır.

Yanaşık düzen ibadet, elde kitap dua bulma ve okuma zorluğu veya çoğaltılmış fotokopilerle her şavt'ta okunması sanki farzmış gibi çabalar, bizim insanımızın çözülemeyen sıkıntılı eylemlerinden sayılabilir.

Üstad'larımızdan öğrendiğimiz şu uygulamayı aktarmak bir anlamda üstümüzde olan bir borçtur.

Tavaf bir namaz'dır. Hareket halinde eda edilen bir namaz… Nebî sav efendimiz tavaf'ı bu şekilde açıklıyor. Tavaf'ın sırrı okumak değil sadece dönmektir.

Tıpkı tüm evrenin kendi ekseninde döndüğü gibi…

Elde kitap, toplu olarak yapılan tavaf yerine, tavaf'ın ruhaniyetine uygun, ferdi ve sessiz, kendi gönül dünyasının durumuna göre içinden ne gelirse dua ve niyaz olarak Allah'a sığınmak, makbuliyet açısından daha efdal, şartlara daha fazla uygundur.

Tavaf eden kardeşlerimize şöyle bir teklifte bulunuyorum:

Bırakın elinizdeki kitap ve dökümanları. Bir kez olsun eski alışkanlıkları terk ederek şöyle bir uygulama yapalım memnun kalmazsanız eski yöntemlerinize dönebilir çevreyi rahatsız edebilirsiniz.

Tavaf namaz olduğuna göre, nereden olursa olsun atın kendinizi tavaf havuzunun içine başlayın ibadet etmeye… Akıntıya kapılarak Hâcer'ül Esved'in hizasına geldiğinizde hemen tavaf'a niyet edip;

Birinci rek'at: (Şavt) Namazın birinci rekâtına başlar gibi hareket ederek, sübhaneke, besmele, fâtiha'dan sonra Elemtere suresini okuyalım… Kalan zaman içinde " estağfirullah" zikrine devam edelim.

İkinci rek'at : (Şavt) Fatiha, "Li îlâfi" ' den sonra " sübhanallah" zikrine devam.

Üçüncü rek'ât : (şavt) Fatiha- Eraeytellezî suresi. Kalan zamanda, namaz sonrası tesbihat ta zikrettiğimiz , " Sübhanallahi velhamdülillahi vela ilahe illallahü vallahü ekber" veya " lâ ilahe illallahü vahtehü lâ şerike lehü_l mülk vele_hül hamd ve hüve alâ külli şey'in kadîr " Zikrine devam edelim.

Dördüncü rek'at : (şavt) Fatiha- Kevser sureleri ve kalan süre içinde" Lâ ilahe illallah…" vb. (tehlîl) zikrine devam.

Beşinci rek'at: (şavt) Fatiha ve Kâfirûn surelerini okuduktan sonra Tekbir zikri ile Allah'ın azametini yücelterek "Allahü ekber, Allahü ekber, lâ ilâhe illallahü vallahü ekber, Allâhü ekber velillâhil hamd " zikri ile şavtı tamamlayalım.

Altıncı rek'at: (şavt) Fatiha-izâcae (nasr) surelerinden sonra salavât-ı şerife ile tavafımızı süslemeliyiz.

Yedinci rek'at: (şavt) Fatiha ve Tebbet – İhlâs-Felak ve Nas surelerini okuyarak tüm kısa sureleri bitirmiş oluyoruz. Artık yüce Yaratan ile baş baş kalma zamanı geldi artık son tavaf size ait.

İste isteyebildiğini… Sıralayın isteklerinizi ev sahibine… Boynu bükük, gözü yaşlı, dünyalık değil, Âhiretini iste. Öncelikle son nefeste îman-ı kâmil iste…

Bu yöntem'i sevdiğiniz zaman, ne kitap, ne tavaf tesbihi, her şeyi atıyor, Sadece Rabbimize içimizden geldiği gibi sesleniyoruz.

Tavaf alanı (metaf) sakin ise Beytullah'ı okşayarak, Rükn-ü Yemânî köşesini öperek bire bir temas ile tıpkı bir gezegen gibi dön dönebildiğin kadar.

Bu konuna biraz daha ileri gidip şöyle bir teklif yapabilirim; Tavaf esnasında ne okuyacağım diye kaygıya kapılma dilersen yüce Yaratanı dillendiren bir türkü veya ilahî'yi seslendir.

Yapmacık, kurgulu bir metinden daha sahici ve etkilidir.

Kurşun asker pozisyonuna dönüştürülüp, huzur ve huşû'nun olmadığı bir yakarıştan ne fayda gelir.

Tavaf esnasında belki naz makamında, sonsuz şükürlerini arz eden misafiri, ev sahibi ile baş başa bırakalım.

Belirttiğimiz gibi dua da ilk kural gizli ve içtenlikle olmasıdır…

Bu tavsıyeler elli yaş altı misafirler için geçerlidir. Yaşlı misafirlerin rehberleri eşliğinde tavaf etmeleri daha sağlıklıdır.

Genç nesil kendisinde âcizlik görüyor ve bir Dadı'ya ihtiyaç hissediyorsa, kendi bildiği gibi hareket etsin.

CİHAD VE ZİKRULLAH

Kur'an-ı Kerim eşsiz ifadeler ile müminlerle Allah arasında daimi bir bağ oluşumuna dikkat çekiyor… Zorluk meşakkat hatta savaş ortamı olsa bile zikrullahtan gafil olunmayacağını beyan ediyor.

"-Ey iman edenler! Savaş esnasında karşı karşıya geldiğiniz düşman birliğine karşı dayanın sebat edin ve Allah'ı çok zikredin ki felah bulasınız." (Enfal /45)

Her nerede olursa olsun velev ki, en ağır koşullar içinde bir savaş ortamında bile, Allah ile manevi iletişim asla kopmamalıdır.

Zor günlerde sabırlı olmak ve sebat etmek, Allah'ı çokca zikretmek ve zikrullah ile kuvvet bulmak ayeti kerimenin apaçık bir emridir.

Resulullah s.a.v efendimizin tavsiye ettiği aynı zamanda ayeti kerime olan "**Hasbünallahi veni'mel vekil"** zikri; Savaş'a benzeyen günlük yaşamda, sıkıntılı günlerde, müminler için bir şifadır.

Kalbini Allah'a sımsıkı bağlayarak başarı ve zaferin ancak Allah'tan geleceğine inananarak kalben veya lisanen

Allah – Allah – Allah lafzını tekrar ederek dua ve yakarışla Allah'a sığınan bir kulun başarısı muhakkaktır.

Sağlam bir inanç ve zikrullah ile meşgul olan, duayı eksik etmeyen ordu mağlup olmaz. İsmail Hakkı Bursevi yukarıdaki ayeti şöyle yorumluyor:

"Bu ayet kulun zikrullahtan başka hiçbir şeyle meşgul olmaması gerektiğine bir tenbihtir. Şiddet zamanlarında Allah'a sığınmak, her halükarda zikrullaha devam şarttır.

Zikrullah, birçok zararları def ettiği gibi menfaatleri toplamakda da büyük tesiri vardır."

Kurtubi, tefsirinde şu ölçüyü dile getiriyor:

"Zikrullahı terk etmek için insanlara izin verilseydi Zekeriya as'a izin verilirdi. Zekeriya a.s'ın karısı hamile kaldığı günün sabahı Allah; Ali İmran suresi 41. ayette beyan edildiği üzere:

"**İnsanlarla üç gün işaretleşme dışında konuşma. Rabbini çok zikret. Akşam-sabah tesbih et…"** ayeti ile dış dünya ile konuşması kesinlikle yasaklanmış iken yalnız zikrullah ile emrolunmuştur.

Kadı Beyzavi bu ayeti açıklarken; "Bir kulu Allah'ın zikrinden alı koyan hiçbirşey yoktur. Hele şiddet meşakkat zamanlarında ise doğrudan doğruya ona yönelmek zaruridir." Demektedir.

Nisa suresi ayet 103'te;

"Artık savaş anında namazı bitirdiğinizde ayakta oturur ve yanlarınız üzerinde iken Allah'ı zikredin sükût ve emniyet haline geldiğiniz vakit namazı dosdoğru kılın çünkü namaz, müminler üzerine. Vakitleri belli bir farz olmuştur."Buyrulmaktadır.

Beyzavi, Nesevi, İsmail Hakkı Bursevi gibi çoğunluk müfessirler; en sıkıntılı günlerde bile Allah'ı zikretmek, dua, yakarış, tesbih, tekbir ve bütün hallerde Allah'tan uzaklaşmamak, kalb ve dilden Allah lafzını terk etmemek gerekliliği üzerinde ısrarla durmuşlardır.

Mahmut Hicazi tefsirinde ; ” Harb’de bile zikrullah ile memur olduğumuza göre, zikri terk etmek için hiçbir özür yoktur. Ölümle burun buruna gelindiğinde bile Allah’ı hatırlamamız gerektiğine göre rahat ortamlarda zikrullah nasıl terk edilebilir?

ZİKRULLAH; Savaşta, hayat va ölüm arası bir çizgide veya en zor anlarda bile yalnız ve yalnız o müstehak ve ta’zime layık olan zât için olacaktır.

Allah’ı, Allah olduğu için her türlü rezervden arınmış mutlak muhabbet ve hesapsız bir aşk ile anmak derecelerin en yücesidir.

Ruhani zevk ve lezzet, veli olma arzusu, keşf ve keramet isteği, hesap diye nitelediğimiz basamaklardır. Bu hesap neticesi bütün bir ömür zikrullah ile geçse bile asıl fayda elde edilemez.

Bir takım tecellilere ulaşıldığı, bazı tasarruflara sahip olunduğu hissi yalancıdır. Bu tür oluşumlara İSDİTRAC denir. Neticesi hayır değildir.

Nebî sav efendimize, Kıyamet günü, Allah katında ibadet yönünden en üstün kul kim olabilir sorusuna cevaben:

“… Allah’ı çok zikredenlerdir…” buyurmuştur.

Sahabe şaşırarak, Allah yolunda cihad eden mücahidler’den daha hayırlımıdır? Sorusuna cevaben:

“… Evet, o gâzî, düşmanla çarpışırken kılcı kırılp kanlar içinde kalsa dahî, yine Allah’ı çokca zikredenler, derece itibari ile efdal ve üstündür.” buyurmuşlardır. (Tirmizi)

Bu hadis-i şeriften murad, mücahid’in görevi süreli olmasındandır. Üzerine vazife olarak düşen Allah yolunda Cihad ibadetinden kaçmayıp, vazife yerine getirildiğinde kendisi için iki onur beklemektedir.

Şehadet veya gâzî’lik. Her iki onurlu görevin karşılığı Allah tarafından belirlenmiştir.

Zikrullah ise bir ömür sürecek olan ibadettir. Belirttiğimiz gibi Nefs’e mağlub olma riski yüksektir.

VARLIKLARIN ZİKRİ

“ Yedi gökle yer ve bunların içinde bulunan melekler – cinler – insanlar onu tesbih ederler hiçbirşey hariç değil hepsi ona hamd ile tesbih eder fakat siz onların tesbihini iyi anlayamazsınız o hakikaten halimdir gerçekten affedicidir.”(İsrâ /44)

Bu âyet-i kerime ile birlikte, beş tanesi sûre başı olmak üzere, canlı cansız bütün varlıkların Allah’ı tesbih ettiği açık ve net olarak yedi ayet’te belirtilmektedir.

Ayeti kerimeden anlaşılıyor ki bu kâinatta var olan her şey Allah’ı zikretmektedir.

Çağdaş diye nitelenen eğitim sisteminde, cansız olarak öğretilen varlıklar, tam tersi kendi oluşum programı dâhilinde zikir ile meşgul olmakta, Allah’ı tesbih etmektedirler.

Varlıklar âleminin tamamı düşünüldüğünde ortaya eşsiz bir kâinat tablosu çıkmaktadır.

Dağlar, taşlar, ağaçlar, çiçekler, haşerât dâhil tüm hayvan ve insanlar yeryüzünde hareket eden her şey ve bunlara ilave olarak gök sakinleri ne varsa tamamı Allah’ı zikrederek ona doğru yükselmektedirler.

Görünen ve gözükmeyen bütün varlık âleminin canlı olduğunu hissetmek insanı ürpertecektir. Eli ile dokunduğu ayağı ile bastığı her nesnenin Allah’ı tesbih ettiğini işitecek ve onlardan hayat fışkırdığını görecektir.

Her türlü kirden arınmış ve sâfiyete ulaşmış bir ruh, hareketli hareketsiz her nesnenin Allah’ı tesbih ettiğini anlar ve o saf ruh, gafillerin kavrayamadığı kâinat sırlarına vâkıf olur.

Uyanık bir kalb ile gafil bir yaşam içinde ömrünü tüketen kalb arasında perde vardır.

Tüm evreni oluşturan varlıklar arasında, Allah’ı tesbih etmek, ona hamd etmek onu bilmek ve her şeyi yoktan vâreden yüce yaratıcıya boyun eğmek her şeyden önce insanoğlundan beklenir.

TESBİH: Allah'ı (c.c) yüce zatına layık olunamayan her şeyden, inanç bazında kalben ve dilimizle tenzih etmektir. Kur'an-ı Kerimde tesbihat ile ilgili 45 ayet-i kerime bulunmaktadır.

Tesbihten maksat; her canlılının kendisini ifade etme kabiliyeti neyse o şekilde Allah'ı yüceltmesidir. İsmail Hakkı Bursevi şu misali veriyor:

"Toprak yerinden ayrılmayıncaya dek, kavun karpuz ve benzeri tüm bitkiler koparılmayıncaya dek, yaprak ağaçta iken, su aktığı sürece vahşi hayvanlar ve kuşların çığlıkları birer tesbihattır."

Ayette geçen gökler ve yeryüzünün tesbihi; Allah'ın hikmetine kudretine ve onun varlığına delalet etmek için kendi konumu içinde hâl diliyledir. Yer ve gök arasındaki, melek cin ve insanların tesbihi ise kendine has lisanları iledir.

Tesbihattan maksat; konuşan canlıların lisanı ile diğerlerinin de bulunduğu makam ve konum itibari ile zikretmesidir.

Hayvanat, bitkiler ve eşyadan hiçbirşey yoktur ki, Allah'ın hikmetini kudretini yaratıcılığını göstermek için Allah'ı tesbih etmesin… Ancak insanların harici diğer varlıkların tesbihatına şahit olmak için manen ileri boyutlarda olmak gerekir.

Resulu Ekrem s.a.v efendimiz; " Mekke'de bir taş biliyorum ki, Peygamber olmadan önce bana selam verirdi… Şimdi de o taşı biliyorum." Buyurmuşlardır. (Müslim)

Hz. Ali ra. şahid olduğu şu olayı aktarmaktadır:

" Biz Mekke'de Resulullah s.a.v ile birlikte bazı nâhiyelere doğru yola çıkmıştık, önüne gelen hiçbir dağ ve ağaç yokki ona Esselamu aleyke ya Resulallah, demesin" (Tirmizi)

İbn-i Mesud; "Nebî sav efendimizle beraber yemek yerken yemeğin tesbihini işitirdik" şehadeti önemlidir.(Buhari)

İbn-i Abbas, tefsirinde ise "Davud as. Allah'ı tesbih ettiği zaman, dağlar onun tesbihine eşlik ederlerdi" demektedir.

Şeyh-i Ekber Muhiddin İbn-i Arabî, yaratılan tüm varlıkların kendi dilleri ile Allah'ı zikir ettiklerini belirterek, derece olarak dört farklı biçimde mevcudat'ı inceler:

CAMEDÂT: (Cansız varlıklar) Zikrullah ve tesbihatta en uyanık olanlardır. Hiçbir geçim sıkıntısı ve dünya düşüncesi olmaksızın Hakk'a uyan, Allah'ın hükümlerine teslim olup boyun eğen varlıklardır. Dağlar, sular ve toprak gibi varlıklar bu sınıfa girer.

NEBATÂD: (Bitkiler) Allah'ı zikretmek ve tesbih konusunda cansız varlıklardan bir derece aşağıdır zira doğup gelişmek, meyve verebilmek için su, toprak, güneş, hava gibi ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçları temin esnasında gaflete düşebilirler.

HAYVANAT: Hayvanların zikir ve tesbihleri, derece olarak bitkilerden aşağıdadır… Büyüme, üreme, hastalık, geçim temini ve diğer ihtiyaçları bu sınıfı daha fazla gaflet'e düşürmektedir.

İNSANLAR: Bitki ve hayvanlarda olan tüm ihtiyaçlarla beraber, akılları itibari ile benlik, hayat, hafıza, şüphe, vesvese, hırs şehvet, gibi özellikleri, onları zikrullahtan geri bırakmaktadır.

İnsanoğlunun yaratılış gereği bünyesinde mevcut olan zafiyetler nedeniyle doğru yolu bulabilmeleri için Resul ve Nebileri vasıtası ile vahiy göndererek Hakk'ı bildirmiş ve hidayet yolunu göstermiştir. Yaratılan varlıklar içinde en fazla gaflete düşen varlık insandır."

Şeyh Necmeddin Daye, Şeyhul Ekber gibi varlık âlemini ve tesbihatı üç kısıma ayırmaktadır:

Zevil ukûl tesbihi

Hayvanat'ın tesbihi

Cemadât'ın tesbihi

Zevil ukûl tesbihi, yani kendisine akıl bahşedilmiş varlıklar dil ile Allah'ı tesbih ederler.

Tesbihat ile birlikte lisan veya bedenle yapılan ibadetlerde bu kapsam içindedir. Tesbihi ukala yani akıl bahşedilenlerin tesbihi melek ve insanoğluna mahsustur.

Meleklerin tesbihi sürekli Allah'ı yüceltmekle olur. Meleklerin tesbihi insan gıdası gibidir. Onlar tesbihat ile diridirler eğer tesbihattan kesilirlerse helak olurlar. Tesbihat, meleklerde derece olarak ilerleme sağlamaz.

İnsanların tesbihatı ise melekler gibi Allah'ı yüceltmekle olur. İnsan Allah'ı tesbih etmekle yükümlüdür. Ancak melekler gibi yaratılış sebebi olmadığı için zikrullaha devam ve sürekli tesbihât, manen ilerleme ve yücelmelerine sebep olur.

Canlı ve cansız varlıkların tesbih'i için Yeryüzü bir fânus olarak düşünülürse, bu fânus altında cümle âlem kendi lisanı ile zikrullaha devam ederler.

Hayvanların tesbihi, kendi dilleri ile oluşan, ötüş veya haykırış şekilleridir…" demektedir.

Konunun öneminden dolayı tekrar etmek gerekirse sadece insanların değil, şuursuz olarak tanıdığımız hayvanların, güneşin, ay ve yıldızların dağların, ağaçların, taş ve toğrağın Cenab-ı Hakkı zikretmiş olduğu İsra 44. ayetle birlikte şu ayeti kerimeyle sabittir.

"Ey insanoğlu göklerde ve yerde varolan her şeyin güneşin ayın, dağların, ağaçların ve hayvanların Allah'ın önünde secde ettiğini görmüyor musun?"(El-Hacc/18)

"Göklerde ve yerde bulunan her şey Allah'ı tesbih etmektedir. O aziz ve hâkimdir…"(El-Hadid/1)

Cemadât ve hayvanatın tesbih ettiğini şu ayeti kerimelerden öğreniyoruz:

"And olsun, Davud'a tarafımızdan bir üstünlük verdik. "Ey dağlar ve kuşlar! Onunla beraber tesbih edin dedik" (Sebe/10)

“Görmedin mi? Göklerde ve yerde olanlarla dizi dizi uçan kuşlar Allah’ı tesbih etmektedirler. Her biri kendi duasını ve tesbihini bilir.” (Nur/24)

Yukarıda bir kısmını sıraladığımız ayeti kerimelerden varlıkların kendilerine has canlılığı, atomik yapısı ve gücü olduğunu öğreniyoruz. Ayrıca hadisi şeriflerden, insanoğlu dışında diğer yaratılmışların Nebî ve Resuller ile bağlantısı olduğuna inanıyoruz.

Allahu teala, göndermiş olduğu Resul ve Nebilerine inanmayan topluluklara, taş bitki ve benzeri varlıkların Allah’ın varlığı ve birliğine şehadet ettiklerini göstermiş. Cansız diye bildiğimiz varlıklar dile gelmiştir.

Rasulullah sav. Efendimize inanmayan, amcası Ebu Cehilin elinde tuttuğu taşlar dile gelerek şehadet getirmiş olmasına rağmen Ebu Cehil iman etmemiştir.

Hz. Musa’nın elindeki sopası ile suya vurduğunda Kızıldenizin yarılması, denizin firavun ordusunu tanıyıp onları boğması, Hz. Süleyman’ın hayvanlar âlemini idare etmesi hep nass ile sabit gerçeklerdir.

Rasulullah s.a.v efendimizin üzerine çıktığı hurma kütüğünün artık kullanılmayacak olmasından dolayı ağlayıp inlemesine yüzlerce sahabe şahit olmuştur.

Sahipleri tarafından zulüm ve işkence altında çalıştırılan binek hayvanları dile gelerek, sahiplerini Nebî s.a.v efendimize şikâyet etmişlerdir.

Mesnevide Mevlana, hayvanlar âlemini şöyle anlatıyor.

“Kuşların sultanı leylekdir. Onların leklek diye çıkardıkları ses nedir bilirmisin hamd-ü lek – şükr-ü lek – mülk-ü lek ya müsteân diye zikrederler.” Yani hamd sana şükür sana mülkün sahibi, kendisinden yardım istenen Allah’ım.

Kur’an-ı Kerim, hayvanlar âleminin, bir ümmet, bir topluluk olduğunu bize öğretmektedir. (6/38) ayrıca; Bakara- En’am- Nahl- Neml- Ankebut- Fîl sureleri bu canlı türleri ile isimlendirilmiştir.

Nebî sav efendimiz; “ Hayvanlara duyulan merhamet ve onlara yapılan her iyiliğin bir sevabı olduğunu beyan buyurmuşlardır.” (Buhari- Müslim)

Özellikle, eşyanın tabiatı ile ilgili öğretilen pozitivist eğitim neticesinde cansız varlıklar olarak öğretilen yaratılmışların da birer varlık olduğunu ayetlerden öğrenmiş olduk.

Yanlış öğretiler neticesi, görüşlerimize uygun olsun diye Kur’an’da olmayan değişik yorumlara başvurmak lüzumsuzluktur.

Mükemmel ve en üstün varlık olarak yaratılan ilk insanı, hayvanla insan arası bir yaratık (maymun) olarak savunan öğretiler nasıl Kur’an dışı ve ayeti kerimelerle çatışıp, evrim teorisi, İslam karşıtlarınca kabul ediliyorsa; canlı cansız tüm varlıkların Allah’ı zikretmesi inanmayan, bulanık kafalara sığmayan bir konudur.

Varlıklarla ilgili bütün kavrayışlarımız, her şeyden evvel kâinatı yok’tan vâr eden Allah’ın kanunlarına uygun olmalıdır. Tüm yaratılan şeylerin Allah’ı tesbih ettiği gerçeği inkâr edilemez. Aksi iman proplemi çıkarabilir.

ZİKİRSİZLİĞİN SONUÇLARI

Mü’minlere ihtar!

İslamla şereflenmiş, Allah ve Resulu yolundan ayrılmayan mü’min’lerin bazılarında, refah artınca gevşeklik ve tembellik oluşma ihtimaline karşı Allah inananları Hadid suresi 16. Ayetle, Kur’an-ı Kerim şöyle uyarıyor.

“İman edenlerin, Allah’ı ve Hakk’tan ineni zikir için, kalplerinin saygı ile yumuşaması zamanı hala gelmedimi? Onlar daha evvel kendilerine kitap verilip de, üzerlerinden uzun zaman geçmiş, artık kalpleri kararmış bulunanlar gibi olmasınlar. Onların birçoğu dinlerinden çıkmış fasıklardı.”

Bu azarlama, Allah’ın büyüklüğü azameti zikri önünde sorgusuz sualsiz itaat etmeyi emrediyor.

“Bu teşvik ve azarlamanın yanı sıra ilahi emirlere uymayıp, kibirlenip kasılmanın veya gecikmenin sonuçları bildirilerek zikrullah ile çalıştırılmayan kalbin nasıl kararacağı, Allah’ın zikrinden uzak kalıp, Hakka boyun eğilmediği vakit nasıl katılaşacağı açıklanıyor.

Kalplerin katılaşmasından sonra fasıklıkdan başka ne gelebilir ki. Fasık kelimesinin anlamı: “Allah’ın zikrinden ve fikrinden uzaklaşmış mü’minler değilmidir? ”

Mü’minlere yapılan bu uyarı, temelsiz bir öğünme ve büyüklük taslamanın öldürdüğü kalb’lerde; İlahi sorumluluk bilincinin yeniden canlanmasına teşvikdir.

Mekkede iken, konum itibari ile büyük zorluklar çeken aç kalan, geçim temininde zorlanan bazı Müslümanlar hicretten sonra bol rızık ve nimete kavuştular.

Bu durum dünyevi arzularının çoğalmasına ve kısmi gevşemeye neden oldu.

Bu âyet vahyedildiği vakit; Hz. Ebubekir ve arkadaşları hüngür hüngür ağlamaya başlayıp, ayetin muhatabı olmamak için Allah’a sığınmışlardır.

İnsanoğlunun kalbi değişkendir, hemen unutur, hemen canlanır. “Allah’ın zikrinden uzaklaşınca kalp katılaşır, nûru azalır, körelir ve kararıp söner. Gönüllerin huşû ve huzur içinde olabilmesi için; Zikrullaha devam konusunda uyarılmaları gerekmektedir.

Zikir kalbi inceltir. Huzur huşu ve manevi lezzet oluşmaya başlar. Emir ve yasaklar kolaylaşır. Ayeti Kerimede ölü topraklara nasıl can verildiği örnek olarak beyan edilirken, Kur’an eğitimi ve zikrullaha devam etmek, tıpkı ölü toprak gibi katılaşmış kalpleri de canlandıracaktır.

Zikrullaha devam ederken oluşan huşû hali, emir ve yasaklara uyup, Kur’an’da kurtuluşa erişilmesi için mü’minlere yapılan uyarıları dikkate almaktır.

Mekke döneminde Sahabe-i kirâm, müşriklerin her türlü eziyet ve baskılarına; Zikrullah’a devam ederek, Allah… Allah… Allah… nidâları eşliğinde sabretmişlerdir.

Bilal-i Habeşi ve işkencede şehit olan nice arkadaşlarının hayat hikâyeleri binlerce yıldır unutulmadı ve unutulmayacaktır.

El-münafikun suresi ayet 9 da mü'minler şöyle uyarılmaktadır; **"Ey iman edenler: Sizi ne mallarınız ne evlatlarınız Allah'ın zikrinden alıkoymasın kim bunu yaparsa işte onlar hüsrana uğrayanların ta kendileridir."**

Mal ve evlat, iki önemli nimettir. Uyanık bir kalb sahibinin elinde olmaz ise insanoğlunu, manevi makamlardan alıkoyan ve dünyevi lezzetlerle oyalayarak aldatan imtihan aracına dönüşebilir. Allah; bu önemli iki nimeti, insanın yaratılış gayesini unutup zikrullahtan vazgeçip dünyevi haz ve lezzetlere gark olsunlar diye değil;

" Yeryüzünün imarıyla hilafet vazifesini yerine getirsinler diye vermiştir."

Yaratılış gayesini unutup, zikrullahtan yüz çevirenler, işte onlar hüsrana uğrayanların ta kendileridir.

Müfessirlerin ortak görüşüne göre bu ayeti kerime mü'minler için en önemli uyarıcı ayetlerden biridir ve bu ayetden çıkan hüküm şudur:

"**Bir müslümanın üzerine FARZ ve VACİB olan hükümleri terk etmeye sebep olan, her ne olursa olsun tüm meşgale ve ilgi alanları HARAMDIR."**

Allah'ı unutan kimse, kendisini kaybetmiş sıradan bir yaratıktan farklı değildir.

Müslümanlar zikrullaha devam ettikce Allah c.c bu zikre karşılık verecek, onların zikirlerini yücelterek, Allah katında seçkin bir yere sahip kılacaktır.

Allah'ı ÇOK AZ zikreden insanın, münafıklık izi taşıdığı Nisâ suresi 142. âyette şöyle belirtilmektedir:

"Namaza kalktıklarında üşene üşene kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar, Allah'ı pek az zikrederler."

İnsanoğlu, yaşamımızda birinci önceliği maddi kazanım ve çıkar ilişkisine verip, ibadet ve zikrullahı unutursa Dünya ve Ahirette zor anlar kaçınılmazdır.

İsmâil Hakkı Bursevi yukarıdaki ayeti kerimeyi yorumlarken; kalpte Allah'ı zikir, ondan korkmak, emir ve yasaklarına uymaktır.

Lisan ile zikir; Kur'an okumak tesbihat, elhamdülillah, Allah'u ekber gibi meşhur zikirleri dilinden eksik etmemek, dinî ilimleri öğrenmektir.

Beden ile zikir; Farz ve nafile namazlar, Hac, Umre, farz ve nafile oruçlardır.

Münafık; Kendisine bahşedilmiş güzelliklerle böbürlenen ona sahiplenen ve bu değerlerin Allah'tan değil kendi kazanımı ile oluştuğunu idda eden şahıstır.

Mal, evlat, şöhret, makam, çevre ve diploma ile kibirlenip, yaşamlarını sadece ilgilendikleri alan zannedenler manen ciddi tehlike altında olanlardır.

Eğer bu benzerlik müslümanım diyen bir şahsa sıçramışsa, zarara uğrayanların ta kendileri olacaktır.

Zikrullahı terk eden veya bir yaşam boyu insanlık ödevinde tembellik edenler; El-araf suresi ayet 205 te şöyle uyarılmaktadır:

"Kendi kendine yalvararak ve ürpererek yüksek olmayan bir sesle sabah akşam Rabbini zikret gafillerden olma."

ZİKRULLAHTAN KAÇANLAR

"Hiç Allah'ın göğsünü islam'a açması sebebiyle Rabbi tarafından Nur'a kavuşan kimse kötü tercihlerinden dolayı fıtratını değiştiren kalbi katılaşan göğsü daralan kimse gibi olurmu? Yazıklar olsun, kalpleri Allah'ı anmak konusunda katılaşmış olanlara işte onlar besbelli bir sapıklık içindedirler…" (Zümer/22)

Ebu Suud Efendi bu ayeti yorumlarken;

"Allah'ın gönül zenginliği lütfederek göğsünü islama yetenekli ve geniş olarak yarattığı kimseler ilahi nur ile mükâfatlandırılır. Sonradan oluşabilecek hertürlü arızalar netice-

sinde kısa da olsa bünyelerini tamir ederek nurlu yoldan ayrılmazlar" demektedir.

Zikrullah'tan yüz çeviren kâfir veya gafil kalpler hiçbir zaman ızdıraptan kurtulamazlar kalp huzuru, manevi mutluluk ve tatmin olma duygusu elde edemeyen bu insanların ruhi durumları çırpınış ve gitgellerle sürer gider.

Zikrullah'tan kaçanlar ayeti kerime ile net olarak "apaçık sapıklar "diye nitelendiği için hiçbir zaman maddi kazanım karşılığı mutlu olamaz, manevi açlığı giderici bir gıda bulamazlar.

Malik Bin Dinar; "Allah bir kuluna kalbini karartmaktan daha büyük bir ceza vermemiştir." Demektedir.

Zikrullah; Müminlerin kalplerini yumuşatan en önemli etken olduğu gibi inanmayanlarında kalbini katılaştırır. Güneş çoğu maddeyi eritmesine rağmen tuzu katılaştırır. Her şey doğasındaki oluşumuna göre feyz alır.

İbrahim Hakkı Bursevi tefsirinde, yemek, uyku, konfor, rahatlık sevgisinin kalbi katılaştıran en önemli unsurlar olduğunu naklediyor.

Kur'an-ı Kerim'de, nefsin hoşuna giden eylemlerin ötesinde, kesin haram olan fiiller sıralanarak kaçınılması şöyle emredilmektedir. Maide suresi ayet 91:

"Şeytan, sarhoşluk verici şeyler ve şans oyunları ile sadece aranıza düşmanlık ve nefret sokmaya ve sırf Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymaya çalışır o halde vazgeçmeyecekmisiniz?"

Ayeti kerimede belirtilen haram fiiller, zikrullahtan alıkoyan en önemli unsurlardır.

Zikrullah, kalpleri cilalayan kir ve pastan temizleyen bir ibadet olmasına karşın içki ve kumar kalbin iflasını sağlayan en tehlikeli virüstür. Ayet ve hadisi şeriflerden anladığımıza göre GAFLET; zikrullahın karşıtıdır.

Gaflet; Allah'ı unutma nefsin isteklerine boyun eğme anlamına gelmektedir. Resulullah s.a.v efendimiz; Allah'ı

zikreden kalb ile zikrullahtan gafil olan kalbi ölü ile diri arasındaki farka benzetmektedir.

Gerek ibadet, gerekse zikrullah konusunda titizlik göstermeyenler Kur'an-ı Kerim'de şöyle uyarılmaktadır.

"…Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki onlar namazlarından gafildirler…" (Elmâûn/4-5) Hadis-i şerifte:

"Nice oruç tutanlar var ki, onların nasibi açlık ve susuzluk, nice gece ibadete kalkanlar var ki, onların nasibi de uykusuzluktur." Buyurulmuştur.(İbni Mâce, sıyam,21)

Gaflet içerisinde yapılan ibadetlerin bir anlamı olmadığı ancak uyanık bir kalb ile ibadet ve dualara devam gerekliliği emredilmektedir. Resulullah sav efendimizin şu uyarısı çok önemlidir:

"Allah'a kabul edileceğine inanarak dua ediniz zira Allah, gafil bir kalb ile yapılan duayı kabul etmez." (Tirmizi)

ZİKRULLAHTAN KAÇANLARIN SONU

"Kim o çok esirgeyici Allah'ın zikrinden göz yumarsa biz ona şeytanı musallat kılarız. Artık bu, onun bir arkadaşıdır." (Zuhruf/36)

Kalbini Allah'a uzaklaştıranların yolu şeytana ulaşır. Şeytanla arkadaşlık neticesi kötülükler şirin gözükmeye başlar. Şart ve cevap içeren bu ikili kural, Allah'ın değişmez çoğulcu ifadesini dile getirmektedir. Şartın cevabı oluşursa netice kendiliğinden tahakkuk etmektedir.

Bir arkadaşın yapabileceği en büyük kötülük, dostunu doğru yoldan alıkoymasıdır. Müfessirler;

"Şeytanın insana musallat olmasının sebebi, Kur'an'dan yüz çevirmesinden dolayıdır. Ayeti kerimedeki zikirden maksat Kur'an'dır.

Zikrin Allah ile bağlantısı ise Allah'tan umumi bir rahmet olduğu içindir.

Allah'ı unutan ve onunla iletişimi terk edip nefsin arzularına hayâsızca boyun eğen kimseye Allah, yaşam boyu

kendisine vesvese veren bir şeytan musallat eder" demektedirler.

Şeytanın bir şahsa musallat olması, Kur'an ve Sünnete yüz çevirmesinin bir bedelidir.

Taha suresi ayet 124 te, Zikrullah'tan yüz çevirmenin sonuçları şöyle beyan edilmektedir:

"Kim benim zikrimden yüz çevirirse onun hakkı da dar bir geçimdir biz onu kıyamet günü kör olarak haşrederiz."

Cenabı Allah ile bağını koparan, engin rahmetinden alakayı kesen, ceza gününden korkmayan, sevabını murad etmeyen bir insanın hayatı ne kadar bolluk içinde geçerse geçsin aslında manevi sıkıntı ve tatminsizlik içindedir.

Her şeyden önce Allah'a teslim olamama ve ona güvenememe problemi şahsı yer bitirir. Kararsızlık, kuşku ve dengesizlik hayatının ayrılmaz parçaları olmuştur. Doğrusu;

"Allah'a sahip olan, neden mahrumdur? Allah'tan mahrum olan neye sahip olabilir? "

Ayette geçen Kur'an ve zikrullahtan ibarettir. Zikirden yüzçevirmenin bedeli DAR bir geçim olarak belirtilmiştir.

Bu darlık; Ekonomik yaşam standardı veya tatminsizlik, kabir azabı olarak veya âhirette şefaatten mahrum kalma bahtsızlığı olarak izah edilebilir.

Dünyada ekonomik sıkıntı çekmek fakirlik anlamına değil, ne kadar zengin olsa bile âhiretten ümidi olmayıp kendisine verilen nimetleri daima az görerek ruhen tatmin olamamaktır…

Kazanılan servet'ten hayırlı bir yatırım için bir aktarım söz konusu olmaması, hayır hasenat kapılarının kapanması, paranın hayra nasip olmaması, dar bir geçim olarak izah edilebilir

Zikrullah kalplerin rahmet anahtarıdır ondan yüzçevirmek kalbin kapısını kapatmaktır.

Resulullah sav efendimizin, Zikrullahtan yüz çevirmenin bedelinin ne kadar ağır olduğunu Haris Bin Avf'ın aktarımı ile şöyle öğreniyoruz:

Nebî sav efendimiz, mescid'te arkadaşları ile oturmaktaydı bu esnada üç şahıs oturanlara doğru yöneldi. İkisi Resulullah sav.efendimizin karşısında ayakta durdular biri halkada boşluk buldu hemen oturdu. Diğeri halka dışında onların arkasına oturdu. Üçüncüsü ise geri dönüp gitti. Nebî sav. efendimiz sohbetlerini bitirince şöyle buyurdular:

"Şu üç şahıs'tan size haber vereyim mi? Bunlardan biri zikrullah için geldi. Allah ona merhamet etti. Diğeri zahmet vermekten utandı, Allah'ta onu mahrum bırakmaktan utandı. Bir diğeri zikirden yüz çevirdi, Allah'ta ona mağfiret etmekten yüz çevirdi…" (Buhari-Müslim)

Zikirden yüzçevirenlerin cezasının çetin bir azap olduğu, Cin suresi ayet 17 de şöyle belirtiliyor:

"**Kim Rabbinin zikrinden yüz çevirirse Rabbi onu üstüne çıkıp yükselecek ve mağlup edecek çetin bir azaba sokar**."

Zikirden yüzçevirmek demek; Ona ibadet etmekten kaçınmak, Kur'an'dan emredilene karşı gelmek, tevhid'den (Allah'ın birliğinden) şüphe etmek anlamlarına gelir.

Mal ve rızık bolluğu içinde yaşayan bir kısım insanlar bu varlığın kendilerine özel olarak bahşedildiği veya kendilerinin bu serveti yoktan vâr ettiklerini iddia ederler.

Bugünlere gelmek için mevcut oluşumları tırnağı ile kazıdığını ve sadece kendi çaba ve gayreti ile bu düzeye geldiği vehmine kapılırlar.

Hâlbuki insanoğluna bahşedilen her şey Allah'ın takdiri ile oluşmuştur. Takdire inanmayan, gücü kendinde görür. Bu düşünce o şahsın İslam kimliğini yok eder.

Ekonomik siyasal her türlü güç; kuvvet, zenginlik, bilişim ve benzeri özellikler insanı azgınlık ve gösteriş alışkanlığına itebilir. Sınırsız bir israf yahut tam tersi nefsinden başkasına karşı mutlak cimrilik meydana gelebilir.

İnsana bahşedilen ve sonradan kazanımı olmayan güzellik nimeti, hayaller peşinde koşmaya, gurur, şımarıklık ve günaha düşmeye vesile olabilir.

Zekâ nimeti başkalarının değerlerini hayat tarzını küçümsemeye, kibir gibi ölümcül bir virüse yakalanmaya neden olabilir. Allah tarafından hediye edilen ve sonradan kazanımı olmayan bu ve benzeri değerlerin kıymetini bilmek ve şükretmek bir insanlık borcudur.

Varlık ve bolluk ile imtihan sonucu, Allah'ın zikrinden yüzçeviren gafiller için artık ayeti kerimede belirtilen "çetin bir azap" , hak edilmiş bir ceza olmaktadır.

Resulullah sav efendimiz; Zikrullah ile meşgul olmayan bireylerin, imani değerlerinin zayıfladığı, zamanla köreldiğini ikaz ederek şöyle buyurmuşlardır: " Allah'ın azabından insanları kurtaracak şey ancak zikrullahtır " (Tirmizi)

Kur'an-ı Kerim'de; **" Eğer gerçekten mümin iseniz"** ihtarı ile başlayan birçok uyarı ayeti vardır.

Resulullah efendimiz; "Bir insan mümin olduğu halde içki içemez, hırsızlık yapamaz, zina edemez" buyurmuşladır.(Buhari, esribe,1)

İhtar ve kurallar neticesi müminlerin gafletle iç içe olamayacağını, daima Kur'anî ölçü ile hayatını düzenleme zarureti olduğunu öğreniyoruz.

Yine Resulullah sav efendimiz;

"Allah'ım! Beni göz açıp kapayıncaya kadar bile olsa, nefsimle baş başa bırakma" (Ebû Davud, Edeb,110) diye dua etmeleri, tüm müminleri kapsadığı için hiçbir nimet, şöhret, kuvvet, servet gibi geçici değerlerin etkisi ile zikrullahtan yüz çevrilemez.

Asli hüviyetimizden ödün vermeden, önce iman sahibi bir birey olduğumuzu unutmayıp, zikrullah ile bir ömür geçirmek boynumuzun borcudur.

ZİKİRDEN KAÇANLARA İTEAT EDİLMEZ!

Kuranı kerimde, Allah'ın zikrinden kaçan şahıslar; münafık olarak nitelenmektedir. Her kim olursa olsun, zikirden yüz çevirenlere uyulmaması, önder olarak görülmemesi, arkalarından gidilmemesi En-necm 29/ 30. ayetlerde şöyle belirtiliyor:

"Onun için sen (Resulüm); Bizim zikrimize arka çeviren (iman-kur'an-tevhitten) ve dünya hayatından başkasını arzu etmeyen kimselerden yüz çevir. Onların ilimlerinden verebildikleri işte budur. Şüphesiz ki Rabbin, yolundan sapan kimseleri çok iyi bilendir. O hidayet bulan kimseleri de pekiyi bilir"

Müfessirler; " Bizim zikrimiz" diye nitelenen kavramın, iman, Kur'an-ı Kerim, Kelime-i tevhid olduğu konusunda görüş birliğine vararak bu emir, öncelikle Resulullah sav efendimize hitâb etmektedir.

İkinci olarak; Zikrullahtan kaçan, ömrünü sadece maddi kazanımlara haşredip, onun ötesinde hiçbir şeyin mutlak değeri olmadığı bir yaşam biçimine bağlı olanlara; Âyet gereği mü'minlerin yüz çevirmeleri zorunludur.

Allaha ve âhiret gününe iman eden bir mümin zikrullahtan yüz çeviren ve âhiret gününü belleğinden silen şahıslarla, zihnini bile meşgul edemez.

Kalblerin doktoru Resulullah efendimiz, Huzur ve mutluluk için **" Kalbler ancak Allah'ın zikri ile tatmîn olur "** ayetini hatırlatarak " Lailaheillallah deyiniz. Beden gıdasını alınca nasıl huzur bulursa, zikrullah ile de kalbler huzur bulur." Buyurmuşlardır.

İsmail Hakkı Bursevi; Bir insanı Allahtan uzaklaştıran tek faktörün, dünya hayatını şiddetle arzu etmesi olduğunu belirterek her kim ki, üstün ibadet, takva, keramet gibi manevi oluşumlarını pazarlamayı gaye edinirse, o sadece dünya hayatını murad etmiştir. Tüm manevî kazanımları boşa gider. Allah katında karşılık bulamaz ."demektedir.

Öncelikle Resulullah sav efendimize dolayısıyla müminlere uyarı; Kefh suresi, âyet 28'de devam ediyor;

"**Kalbine bizi anmaktan gaflet verdiğimiz heva ve hevesine uymuş, işinde haddini aşmış kimselere boyun eğme**"

İslam dini Allah huzurunda insanların eşit olduğunu ilan etmiştir; bu nedenle mal, makam, şöhret ve soy bakımından insanlar arasında oluşan yapay üstünlükleri reddetmiştir. Üstünlük Allah katında ancak takva iledir.

Her şeyin Allah katında değeri, onun Allaha yönelişi ve Allah için dünyevi haz, lezzet ve benzeri değerleri red ve feragat edişine bağlıdır.

Bir kalb'te; Mal, evlat, şöhret, üstünlük gibi dünyevi zevk ve arzular, ölçü miktarından fazla ise o kalb gaflet içerisindedir. Zikrullahtan gafil olanın cezası, Allah'ın o kulu hiç anmamasıdır.

Yukarıdaki ayeti kerime ışığında gafil kalbin üç hastalığı şöyle belirtilmiştir:

1) Kalbin zikrullahtan gafil olması,

2)Nefsin tüm isteklerine boyun eğmesi,

3)Yapılan işlerde Allah rızası gözetmemek ve doğruluktan ayrılmak… Bu özellikler kimde bulunursa Allahtan uzaklaşmış gafiller topluluğuna girmiştir.

İsmail Hakkı Bursevi; "Resulullah'a kâfirlerden yüz çevirmesi için emir, ümmeti içinde geçerlidir. Bu nedenle, zikrullah'a ilgisiz fasıklardan, Kur'an ahkâmından habersiz bireylerden yüz çevirmek bir emirdir.

KELİME-İ TEVHİD

Müslüman olabilmenin ilk şartı kelime-i tevhiddir. Kelime-i tevhid; "lailahe illallah Muhammedun Resulullah" diye tanımlanan, güzel kelimelerden ibarettir.

Müslüman olarak doğan veya Müslüman olmak isteyen bir birey içtenlikle, kalb ve zihinde en ufak bir aykırı düşünce bulunmaksızın, diliyle bu güzel kelimeleri ifade edecektir. Dil ve kalb eşliği neticesi söylenen bu söz ile her bir birey, mü'min sıfatını kazanmıştır. İnsanoğlunun yaratılış sebebinin; Allaha ibadet ve kulluk olduğunu zariyat suresi 56. ayette

"Ben insanları ve cinleri, ancak bana ibadet etsinler diye yarattım." diye beyan edilmektedir.

Kulluk kelimesini; İnsanın yaratılış amacına uygun hareket etmesi, yaratıcının emrettiği hayatı düzen olarak seçmesi ve bu çerçeveyi ihlal etmemesi diye tanımlamak mümkündür.

Yaratıcının istediği şekilde hareket edilmesi kulluk, Allah'ın dışında diğer varlıkların emri altına girmek ise isyandır. Bundan dolayı "lailahe illallah " kelimesi HAK ile BATIL'I birbirinden ayırmış, gizli veya açık şirkin reddi anlamında tek bir varlığın İLAH olarak kabulü istenmiştir.

Kur'anı kerim, yegâne yaratıcı olan Allah'ın dışında üretilen yapay tanrıları TAĞUT diye isimlendirmiştir.

Nisa suresi ayet 76'da uyarı açıktır:

"İman edenler Allah yolunda savaşırlar. Kâfirler ise TAĞUT yolunda harbederler. O halde şeytanın dostlarıyla savaşın. Şüphesizki şeytanın hilesi zayıftır."

Bu konuda incelendiğinde anlaşılıyorki; TAĞUT: insanları Allah'ın emirlerine uymaktan men eden ilahi emirler yerine kendi sistemini, yerleştirmeye çalışan canlı, cansız, gerçek, hayal, maddi veya manevi, güç veya güçlerdir.

O halde LAİLAHE İLLALLAH derken, Allahtan başka bütün sanal ilahları, bireylerin Allaha yönelmesine engel olan güç odaklarını ret etmektir.

Sadece ve sadece yüce yaratan cenabı Allah'ı ilah olarak kabul edip, kulluğu Allaha ayırmak ve bu şuur ile kelime-i tevhid zikrine devam etmek gerekir.

LAİLAHE İLLALLAH olan kelime-i tevhid zikri; iman etmenin başı olduğu için zikrullah'ın en yücesidir.

Tasavvufta kelime-i tevhid zikri; Dünyevi hırs, limitsiz arzu ve isteklere set çeken, nefis terbiyesi sağlayan, zikir çeşitlerinin temeli olarak kabul edilmiştir. Resulullah sav efendimiz:

"LAİLAHE İLLALLAH zikri ile Allah arasında perde yoktur."

"LAİLAHE İLLALLAH kelimesi ile imanınızı tazeleyiniz. " buyurmuşlardır. (Ahmed bin Hanbel, Müsned)

Bu nedenle kelime-i tevhid zikrinin vakti olmaz. Her an her yerde imanımızı bu yüce kelime ile yenileyeceğiz. İmam-ı Rabbanî hazretleri kelime-i tevhidin yüceliği konusunda şöyle diyor : " Resulullah sav efendimiz; "LAİLAHE İLLALLAH diyen cennete girer." (Ebû Davud,cenâiz,20/3116) buyurmuşlardır. Bu nasıl mümkündür diye kısa görüşlüler hayret etmektedirler. Bunlar, bu güzel kelimenin bereketine ulaşamayan, erişemeyenlerdir."

Aşk ile birkez "lailahe illallah" diyebilmenin karşılığında; Âlem bahşiş olarak verilse azdır. Meşhur bir söz vardır:

LAİLAHE İLLALLAH kelimesi bütün âleme dağıtılsa, kıyamete kadar geleceklere yeter. . Yeter ve artar bile… Mahşerde LAİLAHE İLLALLAH kelimesinden başka bir ayakla yürümek mümkün değildir.

Bu mukaddes kelimenin haricinde her hangi bir yardım ile merhale almak mümkün değildir…

Bu güzel kelimeyi sadece yalın olarak dil ile tekrar edip, tevhidin derinliğine inmemek, şuuruna vakıf olmamak o yüce hakikate ulaştırmaz.

Asıl mesele kelime-i tevhid zikrinin kalben devamlılığını sağlamak ve kalbi temizlemektir.

Zikrullahın hakikate ulaşması için FARZ olan hükümler yerine getirildikten sonra, KALB'e girebilecek kötü düşüncelere gönül penceresini kapatmak gerekmektedir.

Hülasa: Zikrrin en fazıletli olanı " Lâ ilâhe illallah" güzel kelimesidir… Nebî sav efendimiz, " Benim ve diğer peygamberlerin söylediği en fazıletlı kelam; Lâ ilâhe illallah sözüdür …" diye buyurmuşladır. (Ahmed bin Hanbel)

" Hz. Ali; Nebî sav efendimize; " Allah'a en yakın, kullarına en kolay olan ibadet ve zikir yolunu sormuş; Cevaben üç kez üst üste**" Lâ ilâhe illallah**" zikrini tavsıye etmişlerdir." (Müsned)

Bir başka hadis-i şerifte Nebî sav. efendimiz;

"Allah katında en sevimli olan DÖRT kelime vardır. Onlarda Sübhânallah - Elhamdülillâh - Lâ ilahe illallah - Allahü Ekber kelimeleridir. Bunları önce ve sonra söylemekte bir sakınca yoktur. Hangisi ile istersen başlayabilirsin." (Müslim) buyurmuşlardır.

Çok samimi ve sadakatle " Lâ ilâhe illallah " zikrine devam eden kimse affa mazhar olacaktır inşallah.(tecrid-i sarih,1/97)

Hadis-i şerif'lerde Nebî sav efendimiz;

"…Her tehlil (ki " Lâilâhe illallah " diyerek Cenâb-ı Hakkı birlemek) de her halde yüksek bir sadakadır." (Tecrid-i sarih,5/358)

" Her insan üçyüz altmış mafsal üzerine yaratılmıştır. Her kim bu üçyüzaltmış sayısınca Allah'ı Tekbir, Allah'a hamd ederse, Allah'ı TEHLİL (Lâilâhe illallah), Allah'ı tesbih, Allah'a istiğfâr ederse ve halkın yolundan taş, diken, kemik (gibi eza veren şeyleri) temizlerse, yahud iyiliği emredip kötülükten sakındırırsa, bu hayırlı ibadetleri yaptığı an Cehennem'den uzak olur." (Tecrid-i sarih, 5/358)

" Lâ ilâhe illallah deyib de kalbinde bir arpa ağırlığınca hayr (yâni iman) bulunan kimse Cehennem den çıkacaktır…" müjdesini Nebî sav efendimiz üç kez tekrarlamıştır.(Tecrid-i sarih,1/52)

BESMELE

Vahy'e mazhar olan Nebî sav efendimize ilk hitab ; " Allah'ın adı ile oku…" âyet-i kerimesidir. Akla gelebilen her türlü iş ve konuda başlangıç, " BİSMİLLAH" zikri ile olmalıdır.

" Besmele çekilmeyen her iş'in kazanç'sız, bereketsiz ve nasîb'siz olacağına " dair Resulullah sav efendimizin uyarısı, ilahî emrin bir gereğidir. (Suyûtî)

NEML suresinde Besmelei şerife nazil olduğu için ittifakla Kur'anın ayetlerinden bir parçadır… (Neml /30) Hatta Besmele vahyedilmeden bile, Nebî sav efendimiz, yazıştığı tüm muhatablarına, Allahın ismini andıktan sonra (Bismihî teâlâ) hitâb ederdi.

Besmele her işin başlangıç zikri olduğu için, İmam-ı Şaf'i'ye göre Besmele ile başlanılmayan namaz bile fâsit'tir.

İmam-ı Âzam ise Besmele-i şerif'i, en kuvvetli sünnetlerden sayarak, Namaz, yeme-içme, Kur'an okuma, daha doğrusu her değerli işin başında elzem görmüştür…

Eti yenen, av ve kesim hayvanlarının boğazlanmasında, Allah'ın adını anmak ayet gereği vâcib'tir. (En'am/118)

Allâh'ın adı anılmadan yenilen her yemek ancak hastalıktır. Bereketi yoktur.

Mutasavvife, mü'min bir kişinin şeytan'dan korunabilmesi için;**1**-Eûzü Besmele çekmek 2-Kelime-i şehâdet getirmek **3**- Bismillah demekle mümkün olabileceğini belirtmiştir.

Her derdin bir devası olduğu gibi, şeytanın kötü düşünce aşılamasının önüne geçmek için uygulanacak en basit ilaç ve yöntemin, istiâze diye tanımlanan; Eûzü besmele çekmek olduğu Kur'âni bir tavsıyedir.

Her türlü maddi ve manevi tehlikelerden korunmak için Allah'a sığınmak şu âyeti kerimelerde emredilmektedir:

"Her ne zaman şeytan'dan sana bir vesvese gelecek olursa, hemen Allah'a sığın! Çünkü O duaları işitip icabet eder ve her şeyi bilir… (Âraf/200)

" Sen hemen Allah'a sığın. Çünkü O, her şeyi işiten ve görendir…"(Mü'min/56)

Hz. Meryem'i dünya'ya getiren annesi (Hanne) şeytanın şerrinden şöyle Allah'a sığınıyordu:

"…Rabbim onu kız doğurdum. Erkek kız gibi değildir O'na Meryem adını verdim. O'nu ve soyunu kovulmuş şeytanın şerrinden sana ısmarlıyorum…"(A:İmran/36)

Ayrıca, Kur'an-ı Kerim okumaya başlanırken, Eûzü besmele çekmek, Kur'ani bir emirdir…

" Kur'an okuyacağın zaman, kovulmuş şeytan'dan Allah'a sığın…" (Nahl/98)

Nebî sav efendimiz; Yemek yerken, öncelikle BESMELE çekilmesini tavsıye ederek," Besmele ile başlanılan yemekte bereket vardır…" buyurmuşlardır. (Ebû Davud)

" Besmele ile bir insan evine girdiğinde, yemek yediğinde, Allah'ın adını zikrederse, şeytanın şerrinden korunur…" (Müslim) Ayrıca öfke ve sinirlilik anında, bu kötü hal'den kurtulmak için Eûzü besmele çekiniz (Buhari) Hadis-i şerifi ise, terbiye ve zikir metodu için mutlak uyulması gereken bir öğüttür. Ayrıca, sıkıntılı veya tehlikeli bir durumda sürekli olarak şu zikir, Nebî sav. efendimizin tavsıyesidir:

"**Bismillâhirrahmânirrahîm velâ havle velâ kuvvete illâ billâhil aliyyil azîm."** (Râmüz-ül ehâdis/66)

ZİKİR MECLİSLERİ

İbadet ve zikrullah'ta esas gâye, yaratanla bağı koparmamaktır. Bu nedenle zikrullah; Mü'min olan her bireyin temel vazifesidir. Zikrullah için ferdi bir iletişim öncelikli vazife olmasına rağmen toplu zikir meclislerinin büyük faydaları vardır. Zikir meclislerindeki atmosferi ferden bulabilmek söz konusu olmayabilir.

Zikir meclislerine melekler katılır. Hatta zikir meclisine misafir olarak katılan şahısların bile afv ve mağfiretten hisse aldıklarını, zikir meclislerine devam etmeyi ve bu meclisler'in fazıletini, Nebî sav efendimizin hadislerinden öğreniyoruz.

Bu konuda ki hadisi şeriflerin verdiği ilham ile Tekke ve Zâviyelerin kurulduğu ve bir müessese olarak faaliyet gösterdiklerini biliyoruz.

Zikir meclislerine devam eden mü'minlere Melekler hem eşlik eder, hem de dua ederler.

"Rablerine, sırf O'nun rızasını ve Cemaline kavuşmayı umdukları için, sabah akşam, yalvaranlarla beraber olmakta sebat et…" (Kehf/28)

Âyet-i kerimesi bu konu için delildir.

Ebu Hureyre(r.a.) aktarıyor: Resulullah sav efendimiz buyurdular ki; "Allah'ın, zikredenleri araştıran melekleri vardır. Zikrullah ile meşgul bir topluluğa rast geldiklerinde, diğer melekleri çağırırlar. Hepsi gelip onları kanatları ile kuşatarak, dünya ile sema arasını doldururlar. Allah meleklerine sorar; -Kullarım ne diyor?

Seni tesbih ediyorlar. Sana tekbir getiriyorlar. Senin yüceliğini dile getiriyorlar. Allah meleklerine sormaya devam ediyor; Onlar beni gördüler mi? Hayır! Derler.

-Ya görselerdi ne yaparlardı?

-Eğer seni görselerdi, ibadette çok daha ileri giderler, çok daha fazla övgü ve tesbihatta bulunurlardı…

-Allah (cc) sorar: onlar ne istiyorlar?

Senden, Cennet istiyorlar.

-Cenneti gördüler mi? -Hayır, ey Rabbimiz derler.

-Ya görselerdi ne yaparlardı? Cennet için daha çok hırs gösterirler, Cenneti ısrarla isterler, ona daha çok rağbet gösterirlerdi. Allah (c.c) sormaya devam ediyor:

-Neden korkup sığınıyorlar?

-Cehennemden korkup sana sığınıyorlar.

-Cehennemi gördüler mi?

-Hayır, Rabbimiz görmediler.

-Görselerdi, ne yaparlardı?

-Şiddetle kaçarlar ve daha şiddetli korkarlardı.

Bunun üzerine cenabı Allah:

-Sizi şahit tutuyorum. Onları affettim."

Onlardan bir melek der ki; Bunların arasında falanca günahkâr dahi var. Bu şahıs zikir ehli değil. O başka maksatla uğramıştı oturuverdi. Allah'ü tealâ:

-Onu'da affettim, zikir ehli öyle bir topluluk ki onlarla oturan'da, kurtuluşa ermiştir." (Buhari-Müslim-Tecrid-i Sarih,12/353)

Yine Ebu Hureyre (r.a) anlatıyor:

Resulullah sav efendimiz, bir kudsi hadiste;

"Kulum hakkımda nasıl bir zan yürütürse ben öyleyimdir. O beni zikredince, ben onunla beraberim. O, beni

İçinden geçirirse, bende onu içimden geçiririm. O beni bir topluluk içinde anarsa, bende onu daha hayırlı bir topluluk içinde anarım. O bana bir karış yaklaşırsa, Ben ona bir arşın yaklaşırım. O bana yürüyerek gelirse, Ben de ona koşarak giderim." (Buhari-Müslim) diğer hadis-i şeriflerinde:

" İçerisinde Allah'ın zikredildiği evler ile zikredilmeyenler arasındaki fark; diri ile ölü arasındaki fark gibidir." (Buhari-Müslim)

"Kul, kendisini Allah'ın azabından kurtaracak zikrullahtan daha önemli bir amel işlememiştir." (Tirmizi) Buyurmuşlardır.

Mekânların şerefi, o yerlerde yaşayan insan ile yükselir… Gerçek ilim ve zikir meclisleri gönüllere şifadır.

Resulullah sav efendimiz bir mecliste bulunduğu zaman, dağılırken veya namazdan sonra dua ederdi. Hz.Aişe'ye (r.a.) yapılan bu duanın ne olduğu sorulduğunda cevaben;

"Eğer bir kimse bir toplumda iyi şeyler konuşmuş ise bu dua sebebiyele kıyamete kadar sevab kazanır. Eğer kötü şeyler konuşulup bu dua ile sohbet ortamı dağılırsa, kötü sözlere kefaret olur." demiştir. Tavsıye edilen dua şudur:

"Subhaneke Allahümme vebi hamdike lailahe illa ente estağfiruke ve etubu ileyk" (Nesei)

Hz Ali zikir meclislerinin, dağılım esnasında;

"Subhane rabbike, rabbil izzeti amma yesifun ve selamun alel murselin vel hamdulillahi rabbil âlemin" zikri ile sona erdirmelerini tavsiye etmiştir.

Melekler arasına yalnızca zikir halkalarını araştırıp, teftiş eden, onların hallerini Allah'a arz eden görevliler bulunmaktadır.

HATM-İ HACEGÂN

Asırlardır süregelen toplu zikir çeşitlerinden Hacegan ekolü İslam toplumunda hüsnü kabul görmüş ve müesses hale gelmiştir. Tekke'lerde devam etmiş olan toplu zikir şu şekilde başlar ve devam eder:

Hatm-i Hâcegan zikri için halka oluşturulur, dizler birbirine değer, mümkünse eller tıpkı namazdaki gibi dizleri tutar. Sayı konusunda bir şart söz konusu değildir. Sekiz, oniki veye daha fazla sayılar söz konusu olabilir.

Zikre niyet edilir ve bir Fatiha, onbir İhlâs okunur. Yüz adet **Estağfirullah-el azîm** zikri, Yüz adet **salâvât-ı şerife** paylaşılıp icra edilir. Kısa bır Rabıta'dan sonra;

Yedi adet Fatiha, Yetmişdokuz adet İnşirah suresi (Elem neşrah…) katılanların sayısına bölünüp okunur. Bir kişi tarikatın silsilesini hafif bir sesle okur. Bin adet İhlâs suresi paylaşılır, yedi adet Fatiha'dan sonra Yüz adet salavât-ı şerife paylaşılır ve Kur'an okunarak dua edilir:

HATM-İ HACEGÂN DUASI

Bismillahirrahmânirrahîm

Elhamdülillahi Rabbil âlemîn, vessalâtü, vesselâmü alâ hayri halgihî Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn.

Allâhümme belliğ, misle sevâbi hâzihil hatmetişşerîfeti ba'del kabûli minnâ, bil fadli vel ihsâni, ilâ rûhi ve darîhi seyyid-il enâm ve mısbâhi-zzalâm ve mebai-ssıdgi vessafâi seyyidinâ ve mürşidinâ Muammedinil mustafâ sallâllahü aleyhi vesellem

Ve ilâ ervâhi bâgî ihvânihî minel enbiyâi vel mürselîn salâvât-üllahi ve selâmuhû aleyhim ecmaîn.

Ve ila rûhi'rrefîgi, eşşefîgi, seyyidinâ Ebî bekrin_issıddîgi ve Ümer-ül Fârûgi ve Usmâne zinnûreyni ve Aliyy'il murtazâ, vel Hasen, vel Hüseyn ve bagıyyeti sahâbeti vel garâbet-i ve'ttâbiîne, vel eimmet-il erbeat-il müctehidîn, rıdvânüllahi tealâ aleyhim ecmaîn.

Ve ilâ ervâhi cemîi meşâyihi silsileti turûg-i aliyye'ti, husûsan Nakşıbendiyye'ti vel Kâdiriyye'ti, kaddesellâhü esrârahüm'ül aliy'yete, husûsan ilâ ervâhi meşâyihinâ;

Hâce Muhammed Bahâüddîn, el üveysî, el Buhârî,

Esseyyid Abdülkâdir Ceylânî, Muhammed Es'ad Erbilî… Ve ilâ ervâhi cemîi meşâyihihim ve mürîdihim ve mensûbihim ecmaîn.

Allâhümme_ensur men nasaraddîn, vahzül men hazelel müslimîn, Allâhümme eizze'l İslâme vel müslimîn, Allâhümme_nsur cuyûşel müslimîn ve asâkir_al muvahhidîn, vektüb-i_ssıhhate, vesselâmete, vel afve, vel âfiyete aleynâ, ve alel Hüccâc, vel ğuzzâti, vel müsâfirîne, vel mugîmîne fî berrike ve bahrike ve cevvike, min ümmeti Muhammedin sallallahü aleyhi veselleme ecmaîn.

Sübhâne Rabbike Rabbi-l izzet-i ammâ yasifûn ve selâmün alel mürselîn velhamdü lillâhi Rabbil âlemîn. El-Fâtiha.

SALEVÂT-I ŞERİFE'yi (Bir kişi hafif sesle okur diğerleri eşlik eder.)

Elhamdülillâhi Rabbil âlemîn, Errahmânirrahîm, Mâliki yevmiddîn, İyyâke na'büdü ve iyyâ ke_nestaîn. İhdinâ_ssırâdal müstakîm, sırâdallezîne en amte aleyhim ğayril mağdûbi aleyhim veladdâllîn.

İnnallahe ve Melâiketü yusallîne ale_nnebiyyi, yâ eyyühellezine âmenû sallû aleyhi ve sellimû teslimâ.

Allâhümme salli ve sellim ve bârik alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âlihi ve sahbihî ecmaîn.

Sübhâne Rabbike Rabbil izzeti ammâ yasıfûn, veselâmün alel mürselîn, velhamdü lillâhi Rabbil âlemin.

Essalâtü vesselâmü aleyke yâ Resûlallah.
Essâlâtü vesselâmü aleyke yâ Habiballâh.
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ Halîlallah.
Essâlâtü vesselâmü aleyke yâ Nebiyyallâh.
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ Safiyyallâh.
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ Hayrahalgillâh.
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ Nûraarşillâh.
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ Emîne vahyillâh.
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ men Zeyyenehüllâh.
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ men şerrefehullâh.
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ men kerremehüllâh.
Essalatü vesselâmü aleyke yâ men azzemehullâh.
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ men allemehüllah.
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ seyyidel mürselîn.
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ imâmel muttakîn.
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ hâtemennebiyyîn.
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ rahmeten lilâlemîn.
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ şefîal müznibîn.
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ resûle Rabbil âlemîn.

Salavâtüllahi ve melâikihî ve enbiyâihî ve rusülihî ve hameleti arşıhî ve cemîi halgıhî âlâ seyyidinâ muhammedin ve âlâ âlihi ve sahbihi ecmaîn.

Allahümme salli âlâ seyyidinâ muhammedin abdike ve nebiyyike ve habîbike ve rusûlike_nnebiyyil ümmiyi ve alâ âlihî ve sahbihî ve sellim. (üç kez tekrarlanabilir)

Allâhümme salli alâ seyyidinâ muhammedin_nebiyyil melîhi, sahib_il makâmı a'lâ, vel lisânil fasih.(üçkez tekrar)

Allâhümme ec'al, efdale salâvâtike ebeden ve enmâ berekâtike sermeden ve ezkâ tahiyyâtike fadlen ve adeden, alâ eşrefi halâigil insâniyyeti ve mecma_il halâig_il imâniyyeti ve dûri_ttahiyyâtil ihsâniyyeti ve mehd_ıl esrârı rahmaâniyyeti, ve arûs_il memleketi Rabbâniyyeti, ve vâsıdati igd_in nebiyyîn, ve mukaddimi ceyş_il mürselîn, ve

gâidi rekbil enbiyâ_il mükerremîn. Ve efdal_il halgı ecmaîn, hâmili livâ_il izz_il a'lâ ve mâliki ezimmet_il mecdil esnâ, şâhidi esrârı ezel ve müşâhidi envârı sevâg_il üvel ve tercemâni lisân_il gidem ve menbail ilmi, vel Hilmi vel hikem, mazharı sırrı cûd_il cüz'iyyi vel külliyi ve insâni beynel vucûdi, ulviyi ve's süfliyi. Rûh-u cesedi kevneyn (üç kez) ve ayni hayât_id dâreyn, el mütehagıgi bi a'lâ ruteb-il ubûdiyyeti, vel mütehalligi bi ahlâg-ıl makâmât'il istıfâiyyeti, el-halîl-i a'zam, vel habîbi Ekrem, seyyidinâ muhammedin_ibni abdillah_ibni abdilmuttalib ve alâ sâir'il enbiyâi vel mürselîn ve alâ melâiketi'kel mugarrabîn ve alâ ibâdillah'is sâlihîn, min ehli's semâvâti ve ehlil arzîn, küllemâ zekere_zzâkirîn ve ğafele an zikrike ğâfilûn ve sellim ve radıyallahü an ashâbi resulillahi ecmaîn. Bu duadan sonra tehlil zikrine başlanır.

Tehlil zikri:" Lâilahe illallah" güzel kelimesidir. Belirli bir sayıdan sonra, lafza-i celâl olan yüce kelime ile zikir devam eder. Kur'an-ı kerim den kısa bir bölüm okunarak zikir meclisine son verilir. Dağılmadan önce toplu olarak sağdan başlayarak musafaha edilir. Bu şekilde hatm-i hacegân sona ermiş olur.

PEYGAMBERİMİZİN TAVSİYE ETTİĞİ ZİKİRLER:

SÜBHÂNALLÂH

Tesbih, Allah'ı her türlü noksan ve ayıplardan tenzih etmektir. Sübhânallâh, sübhâne, sübhân, Allah'tan başkasına nisbet edilemez. Kur'an-ı kerimde 89 âyette benzer anlamlarda yer bulmuştur. Kur'an-ı kerim'de şöyle buyuruluyor:

"Eğer(yunus) Allah'ı tesbih edenlerden olmasaydı, tekrar dirileceği güne kadar onun karnında kalırdı"(saffat/143) Bir başka ayeti kerime de, Müslümanların en önemli özelliklerinden birinin tesbihat olduğunu öğreniyoruz.

" Onlar, bıkıp usanmaksızın gece gündüz Allah'ı tesbih ederler." (Enbiya/20)

Bu ayet ışığında, Resulullah sav efendimiz, önemli tesbih kelimelerini öğretmiş ve daim bunlarla meşgul olunmasını tembihlemiştir.

Tesbih, Tevhid'i pekiştiren unsurdur. Bu nedenle Namaz'a "Sübhâneke" ile başlarız. Rûkû da, secde de tesbîhât devam eder. Namazda bir kez olsun tesbihât bazı mezheblerde vâcib'dir. Nebî sav. efendimiz, "Sübbûhün, kuddûsün" zikrini namaz da rukû esnasında tesbih olarak zikretmiştir. (Müslim, salât,223) Hadislerden bazıları:

"İki kelime vardırki, bu ikisi dilde hafif tartıda ağırdır. Rahman olan Allah'ın hoşnut olduğu kelimelerdir.

"SUBHÂNALLAHi VE BİHAMDİHİ, SUBHANALLAHİL AZİM" Hadisi şerifin öneminden dolayı imam Buhari kitabının son hadisi olarak bu tesbihatla eserini tamamlamıştır.(Tecrid-i Sarih,12/429)

Daha kısa bir tesbihat çeşidini Resulullah sav efendimiz şöyle tavsiye ediyor:

"Allah katında onun en çok hoşlandığı sözü sana bildirmemi istermisin? Doğrusu Allah katında en sevimli söz: "**SUBHANALLAHİ VEBİ HAMDİHİ"** övgüsüdür" Namaz sonu, sürekli tesbihata başlamadan okuduğumuz:

“SUBHANALLAHİ VEL HAMDULİLLAHİ VELÂ İLAHE İLLALLAHU VALLAHU EKBER“ tesbihi ile

“LA İLAHE İLLALLAHU VAHDEHU LA ŞERİKELEH, LEHUL MÜLKÜ VELEHUL HAMDU VE HUVE ALA KÜLLİ ŞEY’İN KADİR“ tesbihatı; Nebî sav efendimiz tarafından; Zikirlerin en yücesi olan kelimeler diye nitelendikten sonra, sürekli tesbihat olarak tekrar edilmesini tavsiye etmişlerdir.

Vird (ödev) olarak nitelenen, tesbihatın en önemlisi:

“SUBHANALLAHİVEBİHAMDİHİ“ kelimeleridir.

Günlük 100 defa vird olarak bu zikrin tekrarı Resulullah sav efendimiz tarafından tavsiye edilmiştir. Nebî sav efendimiz yaşlılık nedeniyle kolayca yapabilecek nafile bir ibadet istediğinde günlük:

100 kez subhanallah

100 kez elhamdulillah

100 kez lailahe illallah, tesbihatını aksatmamalarını tavsiye etmişlerdir.(Ahmed b. Hanbel)

Resulullah sav efendimiz, sabah kalktığınızda sağlık ve afiyet içinde güne başlamamızı nasib eden Rabbimize, her uzvumuz için bir sadaka vermemiz gerektiğini belirtir.

SUBHANALLAH, ELHAMDULİLLAH, ALLAHÜEKBER, Zikir kümeleri, sağlığın devamı, güne iyi başlamanın bir anahtarıdır.

Nebî sav efendimiz arkadaşı Ebu Musa el Eşarî’ye “LAHAVLE VELA KUVVETE İLLABİLLAH“ tesbihatına devam etmesini tavsiye buyurmuşlardır.

Günlük tesbihat ve zikirlerin başlıcalarından birisi ise ezanla birlikte söylenenleri tekrar etmek ve ezan bitiminde

“ ALLAHUMME RABBE HAZİHİ DA’VETİ TÂMME VESSALÂTİL GÂİME, ATİ MUHAMMEDEN VESİLETE VEL FAZİLEH VEB’AS HU MAKAMEN MAHMUDEN ELLEZİ VA’ADDEH“ dua ve tesbihatında bulunmak, Âhirette şefaat sebebidir.Makam-ı Mahmud;kısaca şefeat makamı olarak tanımlanır.

ELHAMDULİLLAH: (Tahmid)

Her türlü kusursuzluk sıfatlarının Allaha nisbet edilmesi ve ona her şekilde teşekkür edilmesidir. Allaha hamd ve teşekkür arz edilmesi aşağıdaki ayetler ile bir yükümlülüktür.

"Allaha hamd olsun de onun seçkin kullarına ise selam olsun de " Neml /59 "**Ve de ki; HAMD Allaha mahsustur**." Neml/93 "**Eğer şükrederseniz, kesinlikle nimetimi artırırım**" İbrahim/7 "**Bana şükrediniz nankörlük etmeyin"** Bakara/152

Her işin başı hamd ile olmalıdır. Besmele ve hamd ile başlamayan iş eksiktir. (Ebû Dâvud, edeb,18) Nebî sav efendimiz: "Allah'a HAMD ile başlanılmayan işlerin hayır ve bereketi kesilir" buyurmaktadır. (Ebu Dâvud) Cennet'i kazanan mü'minlerin ilk sözü'de Allah'a hamd etmek olacaktır. Bu konu Ayette şöyle tasvir edilmektedir:

"İman edip güzel amel (ve hareket) lerde bulunanlar(a gelince)Onların Rabbi, imanları sebebiyle, kendilerini altlarından ırmaklar akan o nimet dolu cennetlerdeki (saadetlere) erdirir…"

Bunların oradaki dualaı, **" ya Allah, seni tesbih ve tenzih ederiz (sözüdür) Orada (aralarında)ki tahiyyetleri (sağlık temennileri, iltifatları) selamdır… Dualarının sonu da " Elhamdülillahi Rabbil âlemin " âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun" (demektir) (Yunus/9-10)**

Nebî sav efendimiz şöyle buyurmaktadır:

" Allah'a hamd etmek şükrün başıdır. Allah'a hamd etmeyen bir kul, O'na teşekkür etmemiştir. (Suyuti, c.sağir/3835)

" Sözleri Allah'a en sevimlisi, kulun; **Sübhânallâhi ve bi hamdihî demesidir."** (Buhari, tevhid,58)

Aksıran her mü'minin "Elhamdülillâh" demekle yükümlü olduğu Nebî sav efendimiz tarafından beyan edilmektedir. (Buhârî, edeb,126)

ALLAHU EKBER (Tekbîr)

Allah'ın azamet, kudret ve saltanatının ilan edilmesidir. Aynı zamanda, namazın başlangıç basamağıdır. Tekbir alınmadan namaza başlanmaz." Namazın özü Tekbir'dir."

Tekbir; Dört ayrı ayet-i kerime ile Kur'anda sabit olan bir kavramdır. Akla gelebilecek her türlü varlıktan daha yüce ve daha üstün olan, sonsuz yaratma gücüne sahib olan Allah'ın yüceliğini ilan etmektir. Tekbir kavramı, tazim kavramı ile eş değerlidir.

" Allahü ekber !" nidası ile eş, çocuk, babalık gibi her türlü oluşumdan münezzeh, zulum ve acizlik gibi eksik sıfatlardan berî olduğu ilan edilmektedir.

Tekbir lafzı "Allahu ekber" sözcüklerinden ibarettir. İki rekâtlı bir namazda 11 adet TEKBİR gerekli kılınmıştır. Günlük beş vakit namazda 220 kez tekbir getirerek Allah'ın azameti dile getirilip kendisinden daha büyük bir varlık olmadığı ilan edilmektedir. Peygamberimiz; **"** Namazın anahtarı temizlik, haram kılanı TEKBİR, helal kılanı temizliktir.**"** Buyurmuşlardır. (Ebû Dâvud, taharet,31)

Tekbir kurban bayramı günlerinde aynı zamanda vacip olan bir ibadettir.

"ALLAHU EKBER ALLAHU EKBER LÂ İLAHE İLLALLAHU VALLAHU EKBER ALLAHU EKBER VE LİLLAHİL HAMD " Zikri; Arefe günü sabah namazından itibaren 23 vakit tekbir zorunluluğu vardır. Hacta şeytan taşlarken ve her önemli iş ve meşgalede tekbir getirmek "Allah'ı sayılı günlerde zikrediniz. Ayet-i kerimesinin bir gereğidir. Daha önce de belirttiğimiz gibi Allah ismi zikredilmeyen, tekbir getirilmeyen, her türlü kesimlik hayvan eti yenilmez.

Sevinçli her durumda tekbir getirilmesi dini bir gelenektir. Nebî sav. efendimiz; Vedduhâ suresi nâzil olduğunda, sevinçle tekbîr getirdiği rivâyet edilmiştir. Bu sünnet sebebiyle duha, nas gibi surelerin arkasından tekbir getirilerek diğer sureye geçiş Nebevî bir uygulamadır.

LAFZA-İ CELAL VE ESMAÜL HÜSNA

Zikrullahın hası, zikredilebilecek en yüce isim "Allah… Allah… Allah" diye sayıya gelmeyen bir an akıl ve kalpten çıkarılmaması gereken o yüce isimdir.

Allah olan o yüce isimle birlikte diğer güzel isimlerinin (esma-ül Hüsna) zikredilmesini Kur'an-ı kerimde şu ayetlerle öğreniyoruz.

"Oysa en güzel isimler Allah'ındır. Bundan dolayı Allaha onlarla dua edin" (Araf/180)

"…en güzel isimler onundur." (Tahâ/8)

"(sen onlara) de ki: ister Allah deyin, ister Rahman deyin, nasıl çağırırsanız çağırın en güzel isimler o'nundur." İsrâ/110

Allah "ismi, sadece rabbinize mahsus olan ve başka hiçbir varlığa söylenmemiş yüce bir isimdir.

"İşte O Allahtır… O'ndan başka ilah yoktur… Önünde ve sonunda hamd o'nundur. Hüküm O'nundur Ancak O'na döndürüleceksiniz…"(Kasas/70)

Buyurulmakta ve hiçbir dilde tam karşılığı olmayan has isim olduğu ayetle bildirilmektedir.

Allah kelimesinin hangi harfi kaldırılsa yine Allah'ın başka bir ismi ortaya çıkar.

Esma-ül Hüsna tüm isimlerin başı olduğu için Allah ismi zatına, İSM-İ AZAM denilmiştir. Nebî sav efendimiz;

"İsm'i a'zam ile dua edildiği takdirde Allah o duaya karşılık verir." buyurmuşlardır.

Esmaül Hüsnâ'nın tamamı bu zât isim olan, Allah isminde toplanmıştır.

Ayrıca Esmâü'l-Hüsna şu ayeti kerimede net olarak ifade edilmektedir.

"**O, takdir edip yaratan, vâr eden ve şekil veren Allahtır. En güzel isimler o'nundur."** (Haşr/24)

Bu ayet ışığında Resulullah sav efendimiz;

"Allah'ın 99, yüzden bir eksik ismi vardır. Kim bu isimleri ezberleyip tekrar ederse cennete girer. Allah tektir. Tek olanı sever" (Tirmizi) buyurmuşlardır.

Allah'ın güzel isimleri 99'la sınırlı değildir. Kuranda zikredilmeyen, kendisine has olarak bıraktığı isimleride vardır.

Özellikle sabah ve akşam namazlarından sonra okunması tavsiye edilmiş olan Haşr suresi son üç ayeti (lev enzelna) Esmaül Hüsnâ'yı içeren güzel isimleri nedeniyle çok önemlidir.

Yine Esmâü'l-Hüsna içeren, Âyet-el Kürsi, namaz sonunda tesbihat öncesi okunarak, asırlardır devam eden bir sünnet ihyâ edilmektedir…

Resulullah sav efendimizin Esmâü'l-Hüsna ile şöyle dua ettiğini öğreniyoruz:

"Allah'ım! Sana ait olan, kendisiyle kendisini adlandırdığın veya kitabında indirdiğin yahut yarattıklarından birine öğrettiğin yahut ta yalnız senin katında bulunan gayb ilminde, zatına tahsis ettiğin her bir isimle senden (lutuflarını) dilerim." (Ahmed bin Hanbel)

ESMA-ÜL HÜSNA

Nebî sav efendimizin beyanlarına göre Allahü teâlânın Tirmizi'de nakledilen 99 ismi şunlardır:

1- **ALLAH:** Her ismin vasfını ihtiva eden özel isim. Bu isim sadece Rabbimiz'e mahsus olup hiçbir varlığa isim olmamıştır**…"…Hiç sen O'nun/Allah'ın) ismini taşıyan başka birini bilirmisin?"** (Meryem/65) "**Allahü lâ ilâhe illa hû…"".Allah! O'ndan başka ilah yoktur…"** (Bakara/255)

Bu ism-i şerif, Cenâb-ı Hakk'ın has ismidir. Bu itibarla diğer isimlerin ifade ettiği bütün güzel vasıfları ve İlâhî sıfatları içine alır. Bu bakımdan Allah isminin yerini hiçbir isim tutamaz, hiçbir lisan'da karşılığı yoktur.

Mana bakımında Esmaül hüsna'nın tüm anlamını kapsadığı için "İSM-İ ÂZAM "olarak bilinir.

2- **Er-Rahmân:** Dünyada bütün mahlûkata, ayırım yapmadan merhamet eden, şefkat gösteren, ihsan eden.

3- **Er-Rahîm:** Ahirette, sadece müminlere acıyan, merhametini, nimetini esirgemeyen, tevbe kapılarını kapatmayan.

4-**El-Melik**: Kâinatın, görünen ve görünmeyen âlemlerin tek sahibi, mutlak hükümdarı.

5- **El-Kuddûs**: Her noksanlıktan uzak ve her türlü takdîse lâyık olan, ne kadar övülürse övülsün az gelen yüce zât.

6- **Es-Selâm:** Her türlü tehlikelerden selamete çıkaran. Cennet ehline selâm eden…" Allahümme entesselâm ve minkesselam tebarek te Yâzel celali velikrâm…"(Müslim)

7- **El-Mü'min:** Güven veren, emin kılan, koruyan, iman nuru veren, kullarını korku ve endişeden koruyan.

8- **El-Müheymin:** Her şeyi görüp gözeten, koruyan, her varlığın yaptıklarından haberdar olan, her şeye şahit olan.

9- **El-Azîz:** İzzet sahibi, her şeye galip olan, karşı gelinemeyen, dengi ve benzeri olmayacak şekilde şerefli olan.

10- **El-Cebbâr:** Azamet ve kudret sahibi, dilediğini zorla yapan ve yaptıran. Hükmüne karşı gelinemeyen, ıslah eden.

11- **El-Mütekebbir:** Büyüklükte eşi, benzeri olmayan,

her kötülükten münezzeh, kullarına zulmetmekten berî olan.

12- **El-Hâlık:** Yaratan, yoktan var eden, varlıkların bütün ayrıntılarını bilen, yaratılmışların her halini tayin eden.

13- **El-Bâri:** Her yaratılan varlığın, tüm oluşumlarını, yoktan vâr edip, bir birine uygun yaratan, kusurca yaratan.

14- **El-Musavvir:** Varlıklara şekil veren ve onları birbirinden farklı özellikte yaratan,

15- **El-Gaffâr:** Günahları örten ve çok mağfiret eden, dilediğini günah işlemekten koruyan, daima affedici olan.

16- **El-Kahhâr:** Her istediğini yapacak güçte olan, galip ve yenilmeyen,"O,Kullarının üzerinde tam hakim olandır."

17-**El-Vehhâb:** Çok bağışlayan, nimet veren, Din ayırımı yapmaksızın tüm ihtiyaçları karşılayan. İhsan eden.

18- **Er-Razzâk:** Her varlığın rızkını veren ve ihtiyacını karşılayan, maddi, manevi tüm gıdasını temin eden.

19- **El-Fettâh:** Her türlü sıkıntıları gideren, iyilik kapılarını açan, mazlumlara yardım eden, her müşküle çâre bulan.

20- **El-Alîm:** Gizli açık, geçmiş, gelecek, her şeyi, ezeli ve ebedi ilmi ile zaman kaydı olmaksızın mükemmel bilen.

21- **El-Kâbıd:** Dilediğini imtihan içinsıkan, rızkı belli ölçüde tutan ve o ölçü ile veren, ölüm anında Ruh'u teslim alan.

22- **El-Bâsıt:** Dilediğinin rızkını genişleten, ruhları veren.

23- **El-Hâfıd:** Küfredenleri alçaltan, en üst mertebeden aşağılara indiren."O alçaltıcıdır, yükselticidir."(Vakıa/3)

24- **Er-Râfi:** Şeref verip yükselten, dilediğini üstün kılan.

25**- El-Mu'ız**: Dilediğini aziz eden, üstün kılan, şeref veren.

26- **El-Müzill: Dilediğini** zillete düşüren, hor, hakir, rezil ve perişan eden.

27- **Es-Semi:** Her şeyi, gizli açık, en iyi işiten,

28- **El-Basîr:** Gizli açık, her şeyin hakikatini en iyi gören.

29- **El-Hakem:** Mutlak hâkim, hakkı bâtıldan ayıran, hük-meden. Hakkı yerine getiren. İlmi, sözü, işi tam olan.

30- **El-Adl:** Mutlak dil, yerli yerinde yapan, asla zulmetmeyen, kullarına da adil olmayı emreden.

31- **El-Latîf:** Her şeye vâkıf, lütuf ve ihsan sahibi olan. .Mahlûkatın ihtiyaçlarını en küçük deteyına kadar bilen.

32- **El-Habîr:** Her şeyden haberdâr… Her şeyin gizli taraflarından haberi olan ve olacakları en iyi şekilde bilen.

33- **El-Halîm:** Cezada, acele etmeyen, yumuşak davranan, hilm sahibi, Kullarının tevbe etmesine imkân sağlayan.

34- **El-Azîm:** Büyüklükte benzeri olmayan, aklın aciz kaldığı yüce zât. Pek azametli, zatı ve sıfatı çok yüce olan.

35- **El-Gafûr:** Kullarını affeden, affetmesi sonsuz olan.

36- **Eş-Şekûr:** Allah için yapılan işlere, kat kat ecir veren.

37- **El-Aliyy:** Yüceler yücesi, kendisinden daha üstün hiçbir şey olmayan…"Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. O çok yüce, çok büyüktür…" (Şura/4)

38- **El-Kebîr:** Büyüklükte benzeri olmayan, mutlak büyük.

39- **El-Hafîz:** Her şeyi koruyup gözeten, Eksiksiz kaydeden. Kulların tüm niyetlerini, gönülden geçeni bilen.

40- **El-Mukît:** Tüm yaratılmışların gıdalarını temin eden, maddi ve manevî açlığı doyuran. Her şeyi koruyan,

41- **El-Hasîb:** Kulları hesaba çekecek olan… Her hesabıEn ince detaya kadar tutan. Hesap'ları en iyi bilen.

42- **El-Celîl:** Celal ve azamet sahibi olan.

43- **El-Kerîm:** Keremi, lütuf ve ihsânı bol, karşılıksız veren, çok ikram eden. Cömertlikte, iylik'te eşi olmayan.

44- **Er-Rakîb:** Her varlığı, her işi her an gözeten. Bütün işleri, yaratılanları denetimi altında tutan ve koruyan.

45- **El-Mucîb:** Duaları kabul eden, dileklere karşılık veren.

46- **El-Vâsi:** Rahmet ve kudret sahibi, ilmi ile her şeyi kuşatan. Rızk'ı genişleten, İmkânları, kudreti sonsuz olan.

47- **El-Hakîm:** Hüküm ve hikmet sahibi, her şeyin hakikatini bilen… Bütün işleri eksiksiz, yerli yerince olan.

48- **El-Vedûd:** Dilediği kulunu çok seven. Sevilmeye en çok layık olan… Salih kullarını sevip onlardan râzı olan.

49- **El-Mecîd:** Nimeti, ihsanı sonsuz, şerefi çok üstün, her türlü övgüye layık bulunan, yaptığı güzel, şânı büyük.

50- **El-Bâis:** Kullarını gafletten uyandırmakiçin Peygamber gönderen, Kıyamet gününde kabirden tekrar ruhları dirilten

51- **Eş-Şehîd:** Zamansız, mekânsız hiçbir yerde olmayarak her zaman her yerde hazır ve nazır olan. Her şeye şahit olan

52- **El-Hakk:** Varlığı hiç değişmeden duran, var olan hakkı ortaya çıkaran, eşyayı bir hikmet gereği, sebebsiz yaratan.

53- **El-Vekîl:** Kulların işlerini bitiren. Kendisine tevekkül edenlerin işlerini en iyi şekilde sonuçlandıran.

54- **El-Kaviyy:** Tam bir kudret sahibi, her şeye gücü yeten.

55- **El-Metîn:** Kuvvet ve kudret menbaı, gücü eksilmeyen.

56- **El-Veliyy:** Mahlûkatın işlerini yürüten, yardımcı.

57- **El-Hamîd:** Her türlü hamd ve senaya layık olan.

58- **El-Muhsî:** Yarattığı ve yaratacağı bütün varlıklarınsayısını bilen, sonsuz ilmi ile her şeyi kuşatan, hesaplayan.

59- **El-Mübdi:** Mahlûkatı, maddesiz, yoktan vâr eden.

60- **El-Muîd:** Yarattıklarını yok edip, sonra tekrar diriten.

61- **El-Muhyî:** İhya eden, yarattıklarına can veren, kalp'leri iman şerefi ile dirilten, hayat ve sağlık veren.

62- **El-Mümît:** Her canlıya ölümü tattıran, ölümü yaratan.

63- **El-Hayy:** Ezeli ve ebedi bir hayat ile diri olan, ölmeyen.

64- **El-Kayyûm:** Kendi kendine yeten. Gökleri ve yeri ayakta tutan, bütün varlığın idaresini yürüten ve gözeten.

65- **El-Vâcid:** Kendisinden hiçbir şey gizli kalmayan, hiçbir şeye muhtaç olmayan, her şeyi vucuda getiren.

66- **El-Mâcid:** Kadri ve şânı büyük, keremi, ihsanı bol, şânı yüce." Allah'ın nimetini saymak isterseniz, sayamazsınız."

67- **El-Vâhid:** Zat, sıfat ve fiillerinde benzeri ve ortağı olmayan, isimlerinde ve hükmünde ortağı olmayan, tek olan.

68- **Es-Samed:** Hiçbir şeye ihtiyacı olmayan, herkesin muhtâc olduğu, hâcet'lerini gideren.

69- **El-Kâdir:** Dilediğini dilediği gibi yaratmaya muktedir olan, tam bir kudret sahibi, dilediğini yapmaya gücü yeten.

70- **El-Muktedir:** Dilediği gibi tasarruf eden, her şeyi

yaratan, kudret sahibi hiçbir şekilde asla zorlanmayan.

71- **El-Mukaddim:** Dilediğini yükselten, öne geçiren ”Hiçbir ümmet, ecelinin önüne geçemez ve onu geciktimez”

72- **El-Muahhir:** Dilediğini alçaltan, sona, geriye bırakan.

73- **El-Evvel:** Ezeli olan, varlığının başlangıcı olmayan.

74- **El-Âhir:** Ebedi olan, varlığının sonu olmayan.

75- **Ez-Zâhir:** Yarattıkları ile varlığı açık, aşikâr olan, kesin delillerle bilinen, eserleri ve sıfatları ile tanınan.

76- **El-Bâtın:** Akıl, idrak ve duygularla, mahiyeti gizli olan.

77- **El-Vâlî:** Bütün kâinatı idare eden, onların işlerini yoluna koyan, mülkünü tek başına idare eden, bol bağışta bulunan.

78- **El-Müteâlî:** Aklın alabileceği her şeyden çok yüce olan

79- **El-Berr:** İyilik ve ihsanı bol olan, güzelliğin tek kaynağı

80- **Et-Tevvâb:** Tevbeleri kabul edip, günahları bağışlayan.

81- **El-Müntekım:** Zalimlerin cezasını veren, intikam sahibi

82- **El-Afüvv:** Affı çok olan, günahları bağışlayan ve silen.

83- **Er-Raûf:** Çok merhametli, pek şefkatli ve cömert olan.

84- **Mâlik-ül Mülk:** Mülk’ün tek yaratıcısı, sahibi.

85- **Zül-Celâli vel İkrâm:** Celal, azamet, şeref, sahibi

86- **El-Muksit:** Mazlumların hakkını zalimden alan, adaletle hükmeden, her işi birbirine uygun ve denk yapan.

87- **El-Câmi:** İki zıttı bir arada bulunduran. Kıyamette her mahlûkatı bir araya toplayan, insanları birbirine sevdiren.

88- **El-Ganiyy:** İhtiyaçsız, muhtaç olmayan, her şey O'na muhtaç olan," Ey insanlar! Siz Allah'a muhtaçsınız…"

89- **El-Mugnî:** Müstağni kılan. İhtiyaç gideren, kullarından dilediğini zengin eden. "Şübhesiz zengin eden de o'dur."

90- **El-Mâni:** Dilemediği şeye mani olan, engelleyen.

91- **Ed-Dârr:** Elem ve zarar veren her şeyi yaratan,

92- **En-Nâfi:** Fayda veren her şeyi yaratan, kapıları açan.

93- **En-Nûr:** Âlemleri nurlandıran, dilediğine nûr veren.

94- **El-Hâdî:** Hidayet veren, hayra erdiren, yol gösteren.

95- **El-Bedî:** Misalsiz, örneksiz harikalar yaratan. Eşi ve benzeri olmayan, hayret verici, âlemler îcâd eden.

96- **El-Bâkî:** Varlığının sonu olmayan, ebedî olan.

97- **El-Vâris:** Her şeyin asıl sahibi olan, ebedi diri olan.

98- **Er-Reşîd:** İrşada muhtaç olmayan, doğru yolu gösteren.

99- **Es-Sabûr:** Ceza vermede, acele etmeyen, zaman tanıyan.

LAİLAHE İLLALLAH (TEHLîL)

Evvel bize farz olan, lailahe illallah
Farzdan evvel farz olan, lailahe illallah
Dört kitabın manası, lailahe illallah
Kalplerden siler pası, lailahe illallah

Bireyin İslam dairesine girmesine sebep olan LÂİLAHE İLLALLAH kelimesi, ihtiva ettiği birçok ilim sebebiyle zikir çeşitlerinin en üstünüdür.

Açık ve gizli şirkin reddi, Allah'ın varlığı ve birliği konusunda iman etmeye engel olan her türlü bilgi kirliliği oluşturan etkenleri temizlemektir. Bu yüce kelimenin zıddı; şirktir. LÂİLAHEİLLALLAH temelinin binası MUHAMMEDUN RESULULLAH'tır. Tehlil Zikrinin ayrılmaz simetrik şekli, Muhammedun Resulullah olduğu için lailahe ikrarının içinde şekillenmiştir. Kelime-i tevhid zikri, doğumdan ölüme kadar hayatın tüm evrelerini kapsayan, dinin kendisi olan bir zikrullahtır.

Yeni doğan çocuğun kulağına kelime-i tevhid fısıldanır. Ezan ve tesbihatlarla büyük yaşamda tehlil sedası duyulmaksızın biran bile düşünülemez.

Ebûzer ra. Resulullah sav efendimizin kendisine şöyle hitap ettiğini aktarıyor:

Ey! Ebûzer ; " Lâilahe illallah deyip, bu söz üzerine ölen, her kul, Cennet'e girecektir." diye buyurduklarında; Ebû zer hayretle;

Büyük günah işleyen (zina, hırsızlık vb.) kişiler' de bu haktan yararlanacak'mı diye sorduğunda cevaben Resulullah sav efendimiz: "evet" cevabını vermişlerdir. (Müslim)

Kelime-i tevhide yürekten inanan kimse; Tevhid dairesi dışına, günahı sebebiyle itilemez.

Kelime-i tevhidin kıymeti Resulullahın dilinden şöyle anlatılıyor:

“Kıyamet günü ümmetin günahkârlarından birinin hesap verme sırası geldiğinde, melekler durumun vahim olduğunu sevap ve günah orantısının ciddi anlamda tehlike içerdiğini, Allah’a arz ederler.

Günahkâr kulun başka nesi var diye araştırdıklarında kelime-i tevhid vesikası bulurlar.

Kelime-i tevhid vesikası mizanda, günahlara karşılık ölçümlendiğinde, tüm günahlar silinir ve o kul azaptan kurtulur. “ (Tirmizi) başka bir hadis-i şerifte:

Resûlüllah sav şöyle buyurmuştur: “ Kıyamet gününde Lâ ilâhe illallah diyerek ve bu tevhid kelimesi ile Allâh’ın zât’ını kast ederek (Allah dîvânına) gelen kul’a cehennemi haram kılar. “ (Tecrid-i sarih,12/180)

Resulullahın mübarek ağızlarından dinlenen bu mahşer öyküsünde, bizler için ibret olacak tek ölçü, kelime-i tevhid ile hiç bir şeyin kıyaslanmayacağıdır. Yeter ki o kelime sağlam olsun.

Allaha iman etmeyen bir birey, yeryüzünde ne tür bir hayır ve iyilik yarışına girerse girsin, yapılan işler ahirette kendisi için şefaatçi olmaz. Karşısına sevap olarak çıkmaz. Bu acı son, Kur’an’da şöyle beyan edilmektedir:

“İçinizden kim dininden dönerde o, kâfir olarak ölürse onların (o gibilerin) yaptığı (iyi) işler dünyada da, ahirette de boşa gitmiştir.” Bakara/217

Yaratılmış her zerre Allaha boyun eğerken, Allah’ı inkâr etmek, affı imkânsız bir suçtur.

Ebû Eyyûb Ensârî ile birlikte üç büyük sahabenin bizlere aktardığı bir Hadis-i şerifte Nebî sav efendimiz;

“ Lâ ilâhe illallâh, vahdehû lâ şerîkeleh, lehü’l-mülkü ve lehü’l hamdü ve hüve ‘alâ külli külli şey’in kadîr.” Zikrinin yüksek fazıletini bizlere müjdelemiştir.

Bu zikri günde yüz kez tekrar etmeyi kendisine bir görev kabul eden mü’min için, kurtuluş vaadi mevcuddur. Zikir kümelerinin en yücesi olarak kabul edilmiştir.

Tüm hadis bilimcileri, bu hadis-i şerif'e ayrıcalıklı bir önem göstererek, kitablarında konu başlığı edinmişlerdir. Örneğin Buhari külliyatında " Fadlü'l tehlîl " başlığı altında bu zikir işlenmiştir.

"…Peygamber efendimizin (bu) hadisini nakletmekte geçmişimizin gösterdiği yüksek özen'e hayret etmemek mümkün değildir. Gerek Hadiste ki tevhid duasının, gerek va'ad olunan mükâfatın Peygamberimizin mübarek lisanından çıktığı gibi aktarıldığı konusunda katiyet oluşmuştur. Bu rivayet ve kanaat karşısında bize düşen görev, bu hacmi küçük fakat fazıleti çok büyük olan bu duaya devam etmek gerekmektedir." (Tecrid-i sarih, 12/352)

TEVEKKÜL ZİKRİ

Resulullah sav efendimizin öğrettiği zikir çeşitlerinden biri de tevekküldür.

Tam bir inanışla, her şeyin Allahtan geldiğine iman ve insanların bazı olaylara hükmetme gücüne sahip olmadığını bilmesi, takdir olunana rıza göstermesidir.

Kur'anı kerimde, enam suresi ayet 61 de bu konu net olarak ifade edilmektedir.

"O kullarının üzerinde yegâne kudret ve tasarruf sahibidir."

Yaratılan üzerinde her türlü yaptırım gücüne sahip olan Allaha tevekkül etmek her işin sonucunu, vekil tayin edilen Allahtan beklemektir. Nitekim Âl-i İmran/159'da:

" Bir işe başladığın zaman, Allaha tevekkül et. Ona güven." buyurulmaktadır.

Tevekkül: yapılması gereken her türlü işlerin, sebeblerine sarıldıktan sonra sonucunu Allah'a bırakmaktır.

Tevekkül; kader çizgisinde oluşan olayların değişim gücünün kendi imkânları içinde olamayacağını bilip hayrın ve şerrin Allahtan geleceğine iman edip rıza göstermektir.

Maide suresi ayet 23'te; **"İmanınız varsa, Allaha tevekkül ediniz!"** uyarısı fevkalade önemlidir.

Hz İbrahim ateşe atılırken dilinden düşürmediği zikir;

"**Hasbunallahi ve ni'mel vekîl"** olmuştur. Sürekli bu zikirle sabretmesi nedeniyle Kur'an-ı Kerimde **"sözünün eri İbrahim**" diye övülmüştür. (Necm/37)

İbn-i Abbas r.a.'dan şöyle dediği rivayet olunmuştur." **Hasbünallahi ve ni'mel vekîl"** "Allah bize yetişir O ne güzel vakîl'dir." Kelamını, İbrâhim a.s. Nemrud'un ateşine atıldığı sırada söylemiştir. Bir de Muhammed sav. -kendisi ile Ashâbından bazı kimselere müşrikler aleyhinizde toplandılar, dedikleri ve bu sûretle Müslümanları korkutmak istedikleri zaman- söylemiştir. Hâlbuki bu korkutmak teşebbüsü Müslümanların imanlarını ve iradelerini artırmıştı ve HASBÜNALLAHİ VE Nİ'MEL VEKİL demişlerdi. (a.g.e.11/67)

Tevekkül kalben tamamen teslim olmaktır ki imanın yüceliğinden kaynaklanır.

Bireylerin kendisine güvenmesi, özgüven, egoizm veya narsizm denilen nefse tapınma gibi duygular tevekkülün zıddıdır.

Tevekkül bir zaaf değil Allaha güvenmektir. Sebeplere yapışıp, çalışıp sonra sonucu Allahtan beklemek en büyük erdemdir.

Hertürlü çaba ve gayret sonucu hedeflenen iş başarıya ulaşmamışsa, isyan ve mağlubiyet içinde olmayıp kadere rıza gösterilmelidir. İnşirah suresinde şöyle buyuruluyor:

."**Güçlükle beraber elbette kolaylık vardır. Öyleyse bir işi bitirince diğerine teşebbüs et ve hâcetini yalnız Rabbinden iste."** (İnşirah,5-6)

Ebû Mûsâ el Eş'arî, Nebî sav efendimizle olan bir beraberliğini şöyle aktarıyor: (Hayber'e savaş'a giderken) ben Resûlullah sav'in binitinin arkasında idim. Ben de:"lâ havle velâ kuvvete illâ billâh" demeğe başladım. Resûlullah benim sesimi işitti ve:

--Ey Abdullah ibn-i Kays diye seslendi. Ben de:

--Buyurunuz yâ Resûlullah, emrinizi almaya hazırım dedim. Resûlullah:

--Ey Abdullah, sana Cennet hazînelerinden büyük bir hazine değerinde bir kelimeye (bir cümleye)delalet edip bildireyim mi? Buyurdu. Ben de:

--Bildir yâ Resûlullah; babam, anam sana fedâ olsun! Dedim. Resûlullah:

-- O kelime " Lâ havle velâ kuvvete illâ bi'llah'dır" buyurdu. " (Tecrid-i sarih, 10/265)

Sürekli dilimizden düşürmeyeceğimiz tevekkül zikirlerini Resulullah sav efendimiz bizlere şöyle öğretiyor:

- **Lâ havle ve lâ kuvvet'e illâ billâhil azîm.**
- **Tevekkeltü Alallâh.**
- **Hasbünallahi ve ni'mel vekîl.**
- **Bismillâhi tevekkeltü Alallâh, lâ havle velâ kuvvet'e illâ billâh.**

Hz. Ali ra. Tehlikeli ve zorluk içeren bir konu ile karşılaşıldığında şöyle tevekkül edilmesini emir buyurmuşlardır.

- **Bismillâhirrahmânirrahîm, velâ havle velâ kuvvet'e illâ billahil aliyyil azîm.** (İbni Mâce)

7) SALÂVATI ŞERİFE

Kur'an-ı Kerim'de Rabbimiz, Resulullah sav. efendimize salâvat getirmeyi zorunlu kılmıştır.

Ahzab suresi, ayet 56:

"Şüphesiz ki, Allah ve melekleri o peygambere çok salâvat getirirler. Ey iman edenler, siz de ona salâvat getirin. Tam bir teslimiyetle de selam verin."

Bu ayeti kerimeden anlaşıldığı gibi Allahu Teâlâ rahmet ve nimetleri ile melekler istiğfar ve hizmetler ile mü'minler salâvatı şerife ile rasulullah sav. efendimize ikramda bulunurlar. " Âyet-i kerime nedeniyle ,peygamberimize, salet ve selamlarımızı arz etmek, fıkıh'ta farz-ı ayn denilen ve her Müslüman için bizzat yerine getirilmesi zaruri olan bir vazifedir.Bu nedenle İslam dünyasında başlangıçtan günümüze

kadar saygın yazarlar peygamberimizin HAS ismi yazılan her metinde sav. kısaltmasını zaruri olarak koymuşlardır.

*** Allâhümme salli alâ seyyidinâ Muhammed.**

*** Sallâllâhü ve'sselâmü aleyke yâ Resûlallah.**

*** Essâlâtü ve'sselâmü aleyke yâ Resûlallah.**

*** Sallâllâhü aleyhi ve sellem.**

***Allâhümme salli alâ seyyidinâ, muhammedin ve alâ âli seyyidinâ ve bârik ve sellim.**

Benzeri salâvat çeşitleri ile kesintisiz Resûlullah sav.efendimiz ile iletişim kurmak bir vecibedir. Nebî sav. efendimizin ismi anıldığında salâvat getirme gerekliliği konusunda birçok hadis vardır

. "Kim bana bir defa salâvat getirirse Allah o kimseye on misli rahmet eder." (Müslim)

"Kıyamet günü insanların bana en yakını, üzerime salâvatı en çok getirendir." (Tirmizi)

"Cuma günü, en faziletli bir gündür. O günde benim üzerime salât ve selamı çok getirin. Zira sizin salâvatı Şerifeleriniz bana arz olunur." Buyurduklarına, sahabe;

Ey Allah'ın Resulü, siz çürümüş halde iken bizim salâtımız(ve selamımız) size nası arz olunur? diye sordular:

Nebî sav efendimiz cevaben:

" Allah, peygamberlerin cesetlerini (yiyip çürütmeyi) arz'a haram kılmıştır." buyurmuşlardır. (Ebû Davud)

Bir başka Hadis-i şerifte;

"Yanında anıldığım halde üzerime salât ve selam getirmeyen kimsenin burnu sürtülsün." (Tirmizi)

"Cimri yanında anıldığım halde, üzerime salât ve selam getirmeyendir." (Tirmizi) buyurmuşlardır.

Salâvatı şerife konusunda hadis kitaplarında mutlaka müstakil bir konu başlığı yazılmış ve salâvatı şerifenin önemi belirtilmiştir.

Resulullah sav. efendimizi saygıyla anmak, onun hakkında Allah'tan hayır talebinde bulunmak Allah'a yönelmenin en güzel vasıtalarından biridir.

Duaların başlangıç ve bitiminde salâvat getirmek, duanın kabulü için bir ön şarttır. Nebî sav efendimiz;

"Biriniz dua edeceğiniz zaman önce Allah'a Hamd ve övgü ile başlasın, sonra bana salât ve selam getirsin. Daha sonra dilediği şekilde dua etsin." (Tirmizi)

"Resulullah'a salâvat getirilmedikçe dua Allah katına yükselmez." (Tirmizi) Buyurmuşlardır.

Her namazda salâvatı şerife okumak Hanefilere göre sünnet, İmam Şafi'ye göre şarttır.

Sahabe, "Ey Allah'ın Resulü, sana salam vermeyi biliyoruz, ama nasıl salâvat getireceğiz?" diye sorduklarında Resulullah sav. efendimiz, "Her vakit namazında okuduğumuz salâvatı ashabına öğretmiştir."

"Allahümme salli ala Muhammedin ve ala âli Muhammed kemâ salleyte âlâ İbrahim'e ve âlâ âli İbrahim. İnneke hamîdun mecîd. Allahümme barik âlâ Muhammedin ve ala âli Muhammed kemâ barekte âlâ İbrahim'e ve âlâ âli İbrahim. İnneke hamîdun mecîd."

Bir gün Nebî sav efendimiz minbere çıktı âmin dedi… Sonra bir basamak çıktı âmin dedi… Sonra bir basamak daha çıktı âmin dedi… Bu hal sahabenin dikkatini çekti ve Muaz ra. Tekrar tekrar âmin demesinin sebebini Resulullah sav efendimize sordu cevaben:

"Cebrâil bana gelerek dedi ki; Yanında ismin zikredilip te sana salât ve selam getirmeyen kimse bu halde iken ölürse, cehenneme girsin. Allah o'nu rahmet ve mağfiretinden uzaklaştırsın. Âmin de, dedi. Ben de âmin dedim. Kim Ramazan ayı na ulaşır da, O şahsın Orucu ve ibadeti kabul olmaz ve o kimse bu halde iken ölürse, Allah o'nu rahmet ve mağfiretinden uzaklaştırsın. Dedi ve benimde âmin dememi istedi. Ben de âmin dedim. Kim annesine ve babasına veya bunlardan birine ulaşır da, onlara bakmaz, böylece ölür ise o kimse cehenneme girsin. Allah o'nu rahmet ve mağfiretinden uzaklaştırsın. Dedi. Bana da âmin de dedi. Ben de âmin dedim. (İ.Suyûti, Altınoluk dergisi,sohbetler, 5/10)

Bu önemli Hadis-i şerifler nedeniyle, mü'minlere bulunduğu mecliste bir kez salâvat getirmekle vucubiyetin kalkacağı belirtilmiştir.

8) İSTİFİĞFAR ZİKRİ (ESTAĞFİRULLAH)

En basit tanımla, Allah'a karşı işlediğimiz hata ve kusurlara karşı özür dilemektir. İstiğfar,kişinin işlemiş olduğu het hangi bir kusur için, bağışlanmasını Allah'tan taleb etmesidir.İstiğfâr,ğafûr,ğaffâr,mağfiret gibi türevlerin bulunduğu ayet sayısı iki yüz'ü aşmaktadır.

Özür dilerim Allah'ım. "estağfirullah!" Allah'ın en çok hoşnut olduğu zikir çeşidi kendisinden özür dilemektir. Allah'tan özür dileyip, zatından af edilmeyi talep için tek şart samimi olmaktır.

Samimi bir ruh hali içinde, kendisini çepeçevre kuşatan günahlarını düşünüp, ruhani bir yardım, meleklere has bir feyz talebi ile hatadan sıyrılmaktır.

Allah bizzat iman edenlerden, kendisinden af dilenmesini istemektedir.

"Mü'min erkeklerle mü'min kadınların günahlarının bağışlanmasını dile." Muhammed/19

"Rabbine hamd ve tesbih ve ondan bağışlanma dile. Şüphesiz O, çok bağışlayıcıdır." Nasr/3

Mü'minler istemeden günah işlediklerinde bu çirkin davranışın sorumluluğunu hemen kavrayıp, tevbe etmeleri Kur'an'da 7 farklı ayeti kerimede mü'minlerden talep edilmiştir. Nur suresi ayet 31 de ve Tahrim suresi ayet 8 de Allah'ın affetme vaadi haktır.

" Ey mü'minler! Hepiniz Allah'a tevbe edin ki kurtuluşa eresiniz…" (Nur/31)

" Ey iman edenler! Allah'a içtenlikle tevbe ediniz…" (Tahrim/8)

Suç işleme alışkanlığı olmama ve bir daha aynı fiil tekrar etmeme koşulu ile hatalı mü'minlerin af edileceği Allah tarafından vaat edilmiştir.

Büyük küçük her türlü hata ve günahlara, tevbe etmek farz'dır. İstiğfar etmemek isyandır. Kuran-ı kerim bu tip insanları zâlim olarak nitelemektedir. (Hucurat/11)

Nebî sav efendimiz;

" Vallahi ben günde yetmiş defa'dan fazla Allah'tan beni bağışlamasını diler, tevbe ederim" (Tecrid-i sarih,12/335)

"Benimde kalbime gaflet çöküyor. Ben de Allah'a günde yüz defa istiğfâr ediyorum." (Müslim)

"Kim istiğfâr'a devam ederse, Allah o kimse için her darlıktan bir çıkış, her üzüntüden bir sevinç yaratır. O'nu hiç ummadığı yerden rızıklandırır." (Ebû Dâvud) buyurmuşlardır.

İsmet sahibi peygamberler harici, imân etmiş her bir birey hatâ işler. İstiğfar bu nedenle çok önemlidir. İstiğfâr'a devam eden mü'minlerin bağışlanacağı müjdesi, Nebî sav efendimizin bizzat vaadi'dir. AF teleb etmeyen bir ümmet düşünülemez.Aksi hareket şu hadis-i şerifte, net olarak ifade edilmektedir:

" Ruhum elinde olan (Allah)'a and olsun ki, si günah işlemiş olmasaydınız, yüce Allah sizi götürerek (Helak ederek) günah işleyen, peşinden Allah'tan af dileyip, Allah'ın da kendilerini AF edeceği bir kavim getirirdi…" (Müslim)

SEYYİDÜL İSTİĞFÂR:

Nebî sav efendimiz, her zaman kendisine müracaat edilmesi gereken tevbeyi öğreterek şöyle buyurmuşlardır:

"Kim bunu içtenlikle gündüz okuyup, o gün akşamdan önce vefat ederse o kimse Cennet ehlindendir. Geceleyin bu istiğfâr'ı okuyup, sabah olmadan vefat ederse o kimse Cennet ehlindendir." (Tecrid- sarih, 12/332)

"Allâhümme ente Rabbî, lâilâhe illâ ente kalaktenî ve ene abdüke ve ene alâ ahdike ve va'dike mesteda'tü eûzü bike min şerri mâ sana'tü, ebû uleke, bi ni'metike aleyye ve ebû ü bi zenbî fağfirlî fe innehû lâ yağfiru zünûbe illâ ente"

“ Hasan-ı Basrî hazretlerine birisi gelerek fakirliğinden şikâyet etmiş. Hazret ona,Allâh’a istiğfâr et diye cevap vermiş.Kendisine hâcet ve dua talebi ile gelen her istek sahibine İstiğfâr tavsıyesinde bulunurmuş. Kendisine neden sadece istiğfâr tavsıyesine bulunuyorsunuz diye sorulduğunda; Ben kafamdan söylemiyorum. Nuh aleyhisselam türlü âfet ve belâlara müptela olan halkına bunlardan kurtulmaları için “ Rabbinize istiğfâr ediniz. “ âyeti ile cevap verdiği için bende (Kur’ânî emri) yerine getiriyorum cevabını vermiştir.

Seyyid-ül istiğfâr bu derece önemli olduğu için bazı bölge camii’lerinde namaz sonrası imam tarafından cemeatle birlikte okunmaktadır.

9) KUR’AN OKUMAK (TİLAVET-ÜL KUR’AN)

Fazılet derecesi yüksek zikir çeşitlerinin en önemlisi Kur’an okumaktır… Allah katında sevabı çok yüksek olan bir ibadettir. Geçmiş âlimlerimiz, nafile ibadetler içerisinde derece ve sevab bakımından en büyük olanıdır tesbitini yapmışlardır.

Kur’an’ı kerimde Rabbimiz; Kur’an okuyan kimseyi, zarar etmesi mümkün olmaya tüccar’a benzetmektedir. Kur’an okumak, sürekli kazanılan bir alış veriş şeklidir.

Rabbimiz ideal mü’min tarifini şöyle yapmaktadır:

“Allah’ın kitabını okuyanlar, Namaz kılanlar, kendilerine vermiş olduğumuz rızıktan gizli ve açık dağıtanlar, asla zarar etmeyecek bir ticaret umarlar…” “ Çünkü (Allah) onların mükâfatlarını eksiksiz öder. Onlara fazl(u kereminden) ziyadesini de verir.” (Fatır, 29-30)

Kur’an okunması farz olan en büyük ibadet namaz’dır… Nebi sav efendimiz tarafından, “ Dinin direği “ “ Gözümün nuru “ olarak tanımlanan namaz ibadetinde; Rabbimiz mü’minlere zorluk olmaması için **“ Kur’andan kolayınıza geleni okuyun, namazı kılın… “** buyurmaktadır. (El-müzzemmil-20) Büyük müfessirlerimizden Kadı Beydavi, bu emrin aynı zamanda Kur’an okumayı da içine aldığını belirtmiştir.

Bu ayet gereği sadece namazda değil, günlük yaşamın her safhasında gizli veya açık, her hangi bir işle uğraşırken mırıldanarak, kolayımıza gelen kısa veya uzun sureleri okumak başlı başına bir zikirdir.

Ailemizle birlikte olduğumuz vakitlerde, onların işitip varsa eksiklerini gidereceği tarzda Kur'an okumak hem zikir hem de eğitimdir. Basit bir tanımlama olarak Besmele nin sesli bir biçimde sürekli tekrarı bile büyük faydalar sağlamaktadır.

Kur'an okumak ve Kur'anla yaşamak konusunda Nebî sav efendimizin çok önemli hadis-i şerifleri bulunmaktadır. İmam Nevevî'nin kıymetli eseri Riyâz-üs sâlihin'den konumuzla ilgili bazı hadisleri öğrenelim: Nebî sav efendimiz şöyle buyurmuşlardır:

" Kur'an okuyunuz. Çünkü Kur'an kıyamet gününde kendisini okuyanlara şefeatçi olarak gelecektir" (Müslim)

Zerre hayrı karşılıksız bırakmayan Rabbimiz; Dünyada değer verib, meşgul olduğu, sürekli okuduğu, Kur'an-ı kerim sayesinde okuyucusu, âhiret'te esenliğe kavuşacaktır.

Kur'an'ı Kerim'i ibadet maksadı ile hayır ve bereket umarak okumak, Kur'anın emir ve yasaklarına uymak koşuluyla düzgün bir hayat yaşayanlara, Kur'an kişi lehinde şahidlik edip, şefeatçi olacaktır. Hadis-i şerif şu şekildedir:

" Kur'an okuyunuz! Çünkü O, Kıyamet günü, kendisi ile hemhâl olan kişilere şefeatçi olacaktır." (Müslim, müsâfirîn,252) Bir başka hadis-i şerifte ise;

" Sizin en hayırlınız, Kur'an-ı öğrenen ve öğretenizdir." buyurulmaktadır. (Buhari)

Günümüz toplumu için ne kadar önemli bir müjde ve aynı zamanda uyarıdır… Son dönemlerde, yüksek sesle ifade edilmesinde bir mahzur görülmeyen beynamaz özürlerinden biri;" Kur'an öğrenmek zor olduğu için meal okuyorum" ifadesidir… Bir sonraki bölümde detaylarını sunacağımız meal özrü, İslami değer ifade etmeyen bir söylemdir.

Nerede ve hangi kavme mensub olunursa olunsun, O toplumun en hayırlısı Kur'an-ı öğrenen ve öğretendir.

Kur'an öğrenimi, asırlardır süregelen eğitim tecrübesi kapsamında sadece yedi gün'de tamamlanabilir. Öğrenme süreci aylar ve yılları kapsamaz. Ustalık için geriye sadece sürekli okumak kalır. Hadis- şerifte;

" Kim Allah'n Kitâbından bir âyet öğrenirse, Kıyâmet günü öğrediği âyet, o kişiyi yüzüne gülerek karşılar." (Haysemî,7/161)

"…Kur'anı öğrenin, okuyun, okutun ve o'nunla amel edin! Çünkü Kur'ân-ı öğrenen, okuyan ve o'nunla amel eden kişi içi misk dolu dağarcık gibidir." Buyurulmaktadır. (Tirmizî, Fedâil'ül Kur'ân,2/2676)

Kur'an okumasını bilmeyen bir şahıs, Dinin direği olan Namaz ibadetinde zorlanması kaçınılmazdır. Bu nedenle Kur'an okumayı öğrenmek FARZ sorumluluğuna yakın olan hayati bir yükümlülüktür. Kur'an eğitimi almak küçümsenecek bir davranış değildir.

Kur'an öğrenen ile öğreten arasında hayır yarışında bir fark gözetilmemesi, öğrenen ile öğreten arasındaki sevab eşitliği sağlanması, ayrı bir bahtiyarlıktır. Bir başka Hadis-i şerifte;

" Kur'an'ı gereği gibi güzel okuyan kimse, Vahiy getiren şerefli ve iteatkar meleklerle beraberdir. Kur'an'ı kekeliyerek zorlukla okuyan kimseye İKİ sevab vardır. " (Buhari-Müslim) buyurulmaktadır.

Bu müjdeden daha şerefli ne tür bir makam olabilir? Hangi yaşta olursa olsun, Kur'an'ı Kerim'i öğrenip, ilerleterek güzel okuyan kimse Meleklerle beraber, Kur'an okuma lezzetini tadacaklarını bizzat Nebi sav efendimizin müjdesi ile öğreniyoruz…

Öğrenme aşamasında olan bir Kur'an öğrencisi ise çektiği zorluklar nedeniyle iki sevab hak edecektir. Bu iki ecirden maksat; Kur'an okuma ve zorlanma mükâfatıdır.

Kur'an'ı, şahsi yaşamı içinde, ekmek ve su gibi vazgeçilmez bir nimet haline getiren mü'minler için Kıyamet gününde SEFERE ismi verilen melekler özel olarak karşılıyıp, Kıyamet'in dehşetinden onları koruyacaktır. Nebî sav efendimiz şöyle buyuruyor:

" Kur'an okuyan mü'min portakal gibidir. Kokusu hoş, tadı güzeldir. Kur'an okumayan mü'min hurma gibidir. Kokusu yoktur ama tadı güzeldir. Kur'an okumayan münafık, Ebûcehil karpuzu gibidir. Kokusu yoktur, tadı da acıdır." (Buhari- Müslim) Bir başka Hadis'te;

" Kim Kur'an'ı Kerimden bir harf okursa, o şahıs için bir iyilik sevabı vardır. Her bir iyiliğin karşılığı da ON sevabtır. Ben eliflâmmîm bir harftir demiyorum. Aksine, Elif bir harf, lâm bir harf, mim de bir harf'tir." (Tirmizi)

Aktarılan iki Hadis-i serifte, Kur'an okumanın ne denli büyük bir sevab kazanımına vesile olduğunu öğrenmekteyiz. Nebî sav efendimiz üzerinde tek tek belirterek, her bir harf'in on sevab karşılığı müjdesi hiçbir tevil götürmeyecek derecede net ve açıktır.Bu hadis-i şerifi Kur'an'ı kerim şöyle teyid ediyor:

" Kim bir iyilik getirirse, o'na getirdiğinin ON katı vardır…"(En'am/160)

Bir harf'in sevabı on kat olunca, okunan ayetler, aşr-ı şerifler, sureler ve nihayetinde, Kur'an hatim'lerinin sevab bilincini iyi kavramak gerekmektedir. Zikredilen âyet ve Hadisler neticesi;

Mü'minler'in günlük en az bir HİZB (Beş sahife) Kur'an okumaları, AHİRET için en iyi hazırlık olacaktır.

Asırlardır, günümüze kadar intikal eden tüm tasavvufi akımlarda, bünlük en az bir hizb Kur'an okumak, ev ödevi olarak kabul edilmiş ve bu ders takibi sürekli denetlenmiştir. Nebî sav efendimiz şöyle buyurmaktadır:" Her zaman Kur'an okuyan (Sâhib-ül Kur'an olan) kimseye şöyle denilecektir: Oku ve yüksel.

Dünya'da tertîl ile okuduğun gibi (Tane tane) Burada da (Ahirette) tertil ile oku! Şübhesiz senin menzilin, merteben, okuduğun âyet'in son noktasıdır." (Ebu Davud-Tirmizi)

Sürekli Kur'an okuyan ve yaşayan bir mü'minin, varacağı son durak, Kur'an sayesinde İnşaallah Cennet olacaktır. Kur'an'ı Kerimi layıkı ile okuyup ezberleyen aynı zamanda emir ve yasaklarına uyan mü'minler, İslam toplumunda her zaman hürmet'e layık şahsiyetler olarak görülmüştür.

Nebî sav efendimiz, yaşamın her alanında Kur'an ehli olanlara öncelik tanımış ve tercih sebebi yapmıştır.

Uhud şehitleri Kur'an ehli önceliğine göre defnedilmiş, İslam topraklarına atanacak idarecilerde aynı vasıf aranmıştır. Camii'lerde, imamet'e daha fazla lâyık olma derecesi Hâfızlık ehliyetine göre düzenlenmiştir.

Kur'an'ı Kerim; Günün her saatinde, ezber veya yüzüne okunabilir. Hatta gezerken bile zikrullah'a devam eder gibi bir sûreyi mırıldanmak, ev veya iş ortamlarında biraz daha yüksek sesle Kur'an okumak en önemli zikrullah icrasıdır.

Özellikle evlerimizde, aile bireylerinin de eşlik edeceği Kur'an okuma eğitimlerinde, taraflar birbirlerini dinleyerek, varsa yanlışlar düzeltilerek okuma alışkanlığı elde etmek yapılabilecek nafile ibadetlerin en efdalidir.

Taberânî'den nakille, Nebî sav efendimiz; " Evlerinizi Alahu teâlâ'nın zikriyle nurlandırınız, evlereşnizde çokça Kur'an-ı Kerîm okuyunuz, evlerinizi, yahudî ve hristiyanlar gibi Kabir yapmayınız (manevi havadan nasibsiz bırakmayınız)İçinde Kur'an okunan ev, içinde oturanlara engin bir huzur verir, hayrı çoğalır, meleklerin o eve gelmesi ile huzur oluşur, şeytan orada barınamaz. İçinde kur'an okunmayan ev ise oturanlara sıkkınlık verir, hayrı azalır, melekler eve gelmez olur, şeytan o evde hazır olur. "buyurmuşlardır.(Tecrid-i sarih, cilt:2 shf.378)

Ferdî olarak, özellikle gece kalkıp Kur'an okumak fazılet olarak son aşamadır denilebilir.

Kur'an'ı Kerimde özelde, Nebi sav efendimize, gece kalkarak namaz kılıp, ağır ağır Kur'an okuması emredilmektedir. (Müzzemmil 3-4--İsra-79)

Özel'de Nebî sav efendimiz için nazil olan ayet-i kerime, genelde muttakî mü'minleri de bağlar işareti ile Tasavvuf ehli, gece teheccüd namazı için kalkmayı ve Kur'an okumayı fevkalade önemsemişlerdir. Nebî sav efendimiz Hadis-i şeriflerinde;

" Gece on âyetten aşağı olmamak koşulu ile Kur'an okuyan şahsın gâfillerden sayılmayacağını." belirtmişlerdir (Buhari) Ayrıca kıskanılması gereken bir kişi varsa o da;

" Kur'an'ı Kerim-i öğrenip gece gündüz okuyan şahıs." olduğunu beyan etmişlerdir. (Buhari)

Özellikle gece vakti tavsıyesi, mekân ortamının sakinleştiği, dış etkilerin rahatsızlık veya meşguliyet vermeyeceği bir huzur vaktinde, Kur'an ile Allah'a ulaşma imkânıdır. Bu sakin ortamda Melekler Kur'an okuyana arkadaş olur. Kur'an okunan mekâna SEKİNET iner.

Huzur, gökten sanki o mekâna akar da akar. Nebi sav efendimiz bu konuyu şöyle teyid ediyor:

" Bir topluluk Kur'an okuyup, aralarında müzakere etmek için bir araya toplandıklarında, mutlaka üzerlerine SEKİNET iner. Onları Allah'ın rahmeti kuşatır. Melekler onları sarar. Allah c.c onları başka bir melek toplumunda anar." (Müslim)

Bu Hadis-i şerif tasvirini bizzat Useyd bin Hudayir yaşamıştır. Şöyleki:

Gece vakti Kur'an okuyan bu güzel sahabe, At'ının birden şahlandığını görür. Kur'an okumayı kestiğinde At'ın sakinleştiği, okumaya devam ettiğinde aynı hareketlenmenin başladığını tesbit eder. Hiç şahit olmadığı bu durum için Hudayr; Bir an göklere doğru baktığında, yıldızlara benzemeyen ışık kümeleri görür.

Sabah olunca, başından geçen olayları Nebi sav efendimize arz ettiğinde, cevaben:

-“ O gördüklerin neydi bilirmisin? ” diye sorduklarında, Hudayr hayır cevabını verdi.

Bunun üzerine Nebî sav efendimiz:

--“ Onlar, senin sesine gelmiş Melek’lerdi. Şayet sen okumaya devam etmiş olsaydın, O’nlar seni sabaha kadar dinleyeceklerdi.” buyurmuşlardır.(Buhari- Müslim, Tecrid-i sarih,11/238)

Bu hadis-i şerif; insanların melekleri görebilme yeteneğine sahip olduklarını kanıtlamaktadır. Kuran okurken, olağan üstü bir olayın başından geçtiğine şahid olan Üseyd bin Hudayr, Bedir harbinden Küdüs fethine kadar, hayatını cihad ve Kur’an-ı Kerim’e hizmetle geçiren, Nebî sav efendimizin “ Hudayr ne güzel kişidir.” Övgüsüne mazhar olan bir sahâbîdir. Vefatında, Hz. Ömer bizzat tabutunu taşımış ve Bâkî kabristanına defnetmiştir.

Bir başka hadis’i şerifte Nebi sav efendimiz;

“ Kur’an okunan evin hayrı artar. Oturanları sıkmaz. Melekler eve girdiği için şeytan kaçar.” (Dârimi, sünen) buyurmuşlardır.

Enes bin Mâlik r.a.’dan rivâyete göre; Resûlullah sav. her zaman” Rabbim –Cimrilikten, ağır canlılıktan, erzel-i ömür’den, kabir azâbından, deccalin (ve yalancı insanların) iğfâlinden, dirim ve ölüm fitnesinden—sana sığınırımdiye dua ederdi.” Erzel-i ömür; ömrün en düşükve çürük safhası olarak tarif dilir bu yaşlar ise yetmişbeş ile yüz yaş arası olarak açıklanmaktadır. İkrime’den gelen bir müjde konumuzla ilgilidir: “ Kur’an okumaya devam eden Erzel-i ömür’e red olunmaz.” Demekki sürekli Kur’an okuyan kimse yaşlılık döneminde ibadet dirisi olarak hayatını tamamlayacaktır. Aynı ölçü Hadis ile ilgilenenler için de geçerlidir.(Tecrid-i sarih,11/119)

Ebû Hureyre r.a.’dan Resulullah sav. efendimizin şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

“ Hased (hiçbir şeyde) caiz değildir, ancak iki (huy) hakkında caizdir: 1) O kimseye hased (gıbta) olunur ki, Allah ona

Kur'an öğretmiş, o da gecenin (kutlu) saatleriyle, gündüzün muayyan zamanlarında Kur'an okur ve komşusu işitir de; " Keşke (komşum) filana verilen Kur'an nimeti gibi bana da ihsân olunsaydı ve onun mucibiyle amel ettiği gibi ben de amel etseydim." der. 2)Öbür kimseye de gıbta olunur ki, ona da Allah mal vermiştir, o da malını hak yolda sarf etmektedir. Şimdi birisi : " Keşke şu hayır seven kişiye verilen mal gibi bana da verilse idi de onun hayır işlediği gibi ben de işlemiş olsaydım !" diye imrenir" (Tecrid-i sarih. 11/240)

Kur'an okumak gibi her mü'minin üzerine vazife olan önemli zikirlerden birisi de ezan duasıdır. Nebî sav efendimiz şöyle buyurmaktadir:

" Her kim ezânı işittiği zaman: Allâhümme Rabbe hâzihi_dda'vet'i_ttâmmeti, vessâlât'il gâimeti, âti Muhammeden el vesîlete vel fazîlete veb'as hü megâmen mahmûden ellezî va'addeh derse, Kıyamet gününde benim şefeatim ona bolca ulaşır." (Tecrid-i sarih, cilt 2/573)

Ezan duasından sonra, salâvat getirilmesi Resûlullah sav efendimiz tarafından şöyle tavsıye edilmektedir: " Sonra bana salât-ü selam getiriniz. Zira her kim bana salâvat getirirse, Allahu tealâ ona, on kez salâvat getirir. Sonra benim için Allah'tan vesîleyi dileyin. Çünkü o cennette bir menzildir ki, Allahın kullarından ancak bir kula lâyık olur. Umarım ki o kul ben olayım. Öyle ise benim için vesileyi her kim Allah'tan dilerse şefeati hak eder. " (Tecrid-i sarih, cilt 2/574)

OKUMA PARÇASI—2

MEAL OKUMAK NEDİR?

Kur'an'ı Kerimi anlamadan okumak, papağan'a benzemektir gibi yakışıksız örneklerle meal okumayı teşvik ve neredeyse zorunlu eğitim gibi gören bazı kesimlere uyarıda bulunmak bir borçtur:

Kur'an – Ezan – Namaz gibi dinin temeli olan ibadetlerde anlamak ikinci plana düşer… " Şiar- şuur- duygu söz konusu olduğunda anlama şartı ortadan kalkar…" Ezan ve Kur'an, ümmetin şiarıdıri. İşaret ve sancağıdır… Yeryüzü

toprağının neresi olursa olsun çan sesleri Hristiyanlığı, EZAN ve KUR'AN sesleri ise Müslümanlığı akla getirir.

Meal okuma tıpkı Ezan ve Kur'an gibi bir şiar değil ihtiyaç duyanların ayrıca manasını öğrenmesi için çaba ve gayretidir… Bu örnek çerçevesinde çıkacak hüküm şudur:

Kur'an okumak bir ibadettir ve en büyük zikirdir. Meal çalışması veya Kur'anı aslından değil de tercümelerinden okumak İBADET kapsamına girmez. Ancak ilim edinmek kastı ile ilim sevabı kazanılır. Meal'i baştan sona bitirmekle hatim sevabı oluşmaz. Meal insan yapımı bir üründür, Allah kelamı değildir.

Kur'an'ı Kerimi yeni öğrenenler, eğitimlerini dinleyerek ve okunan metni takip ederek güçlendirebilirler, Kur'anı baştan sona bu yöntemle tamamlamış iseler HATİM sevabı alırlar. Kur'anı Kerimi okumak gibi dinlemekte ibadettir. Nebî sav efendimiz, ömrünün son demlerinde, Cebrâil as. İle okuma ve dinleme metodu ile Kur'anı birbirlerine arz etmişlerdir.

Birçok Hadis-i şeriften, Nebî sav efendimizin Kur'an dinlemeyi çok sevdiğini hatta dinlerken ağladığını öğreniyoruz.

Kur'an'ı Kerim'i aslından okumak, on dört asır, üzerinde ittifak edilen ve muhalifi olmayan bir uygulamadır.

Kur'an'ı Kerim okundukça anlaşılır. Bu nedenle bu devasâ zaman dilimi içerisinde, HATİM'LER, MUKABELE'LER eksik olmamış, aşr-ı şerif tabir edilen on âyetlik okuma alışkanlığı, gök kubbeye yükselerek, İslam dünyası Kur'an okumaya aşırı düşkünlük göstermiştir.

Sürekli Kur'an okuyan şahıs, okuyuş bereketi ile Kur'an'la bütünleşir. Bu gün gâfil olarak okuyan, yarın, düşünerek yaşayarak, anlayarak yaşamını Kur'an ekseni etrafında düzenler.

İmam Şafii, bu konuda her müslümanın, gücü yettiğince ARABÇA öğrenmesi gerekliliğini belirtmiştir… Aynı zamanda ibadetlerin ŞART ve HÜKÜMLERİNİ öğrenmek, FARZ olarak nitelenmiş, zaruri dini bilgi öğrenilmeden meal

ve tefsir okumak doğru bulunmamıştır… Bu konuda İbni Abidin'in fetvası bağlayıcıdır.

Manasını bilmiyorum diye, Kur'an okumamak ve öğrenmemek affedilmez bir hatâ'dır.

İnsanoğlunda birçok özellikler vardır. AKIL bazı hakikatleri kavramasa bile KALB ve RUH o konuda duyarsız kalmaz. Tabiî bir his ve istek sayesinde almış olduğumuz gıdalar, vucudumuzu birçok hastalıktan korumakta ve yaşam kalitemizi artırmaktadır. Almış olduğumuz gıdaların labaratuar sonuçları ne derece zaruri olabilir.

Tahlil sonucu gıda almak nasıl saçma ise anlamadan Kur'an okumam demekte aynı derece sorunludur.

İnsanoğlu, yaşayabilmek için ihtiyaç duyduğu gıdayı, yaratılışında mevcud olan bir HİS ile bulup almaktadır.

Manasını anlamadan okunan Kur'an, aynı gıdalar gibidir… Elementleri bilinmeden istifade edilir ve ibadet hayatı tıpkı yaşam gibi devam eder.

Gıdaların yapı ve elementlerini bilenler elbette olacaktır ve olması da zarûri'dir… Kur'anın mana ve inceliklerini bilen yahut bu konuda mesafe kat etmek isteyen seçkin insanlarımızın olması, âyetlerle sabittir ve teşvik edilmiştir.

Toplumun geneli için asl olan Kur'anı ibadet kastı ile okumaktır. Örnekleme yaptığımız gibi, bir Elma'yı, ihtiva ettiği şeyi bilmiyorum diye reddetmek nasıl mümkün değilse, Kur'an'ı Kerimi de manasını bilmiyorum, bu nedenle tercümeleri ile yetiniyorum iddiası aynı tenakuzu bünyesinde barındırır.

Nebî sav efendimizin en yakın arkadaşları, Hz. Ebu Bekir- Hz. Ömer bile kimi zaman, âyetlerin hikmet ve anlamlarını Vahy'e mazhar olan efendimize sorarak öğrenmişlerdir.

İmam GAZALÎ, Kur'an'ı Kerimi anlayarak veya anlamadan okunması arasında, ecir ve Allah rızası bağlamında bir fark olmadığını belirtmektedir.

Kur'an'ı Kerim, Kıyamete değin tüm asırlar için geçerlidir, belli bir toplum için değil, bütün beşeri kapsar… Sadece seçkinlere değil, avam ve havas her kesime hitab eder.

Bu nedenle, her kesim tüm zaman dilimleri içinde, kendi anlayış ve kabiliyetlerine göre Kur'an hakikatlerinden hisse alabilirler.

Öneminden dolayı tekrar edecek olursak; Kur'an'ı okuyup manasını anlamak hem fikir hem zikirdir. Anlamadan okumak ise ibadet ve zikirdir.

Meal okumayı bir meslek haline getirmek, dini alt yapı gerektiren bir donanıma sahip olmadan sadece meal okuma seans'ları yapmak, dinî proplemleri peşinden sürükleyen bir çalışmadır.

Şer'î hükümler salt Kur'an meali okunarak elde edilemez. Şeriat'ın diğer kanatları olan; Sünnet, Kıyas ve İcmâ gibi ana kaynaklar nasıl hafife alına bilir veya reddedilir.

İslami ilimler konusunda ciddi emek vermiş âlimlerin, Kur'an'ı Kerim okuma ve tefsir etme usulünü küçümseyip, Kitabullah'ın önü ve sonu hakkında, yeterli bilgi sahibi olmadan, roman okuyucusu gibi bir yöneliş, dinî ilim öğrenme karşılığı değildir. Bu konu da son söz:

Rabbimiz, " anlaşılması" " emir ve yasakların bilinmesi" için Kur'an-ı Kerim'i ARABÇA olarak indirdiğini 11 ayette beyan etmektedir. Bu nedenle başka bir dil seçeneği söz konusu değildir.

Asırlardır Latince öğrenilen tıb terimleri milletlerin ortak kullandığı bir lisan'dır. Kendi dilimize çevirelim diyen olmamıştır.

Meal okurken, Kur'an-ı Kerimin; Ahlak- tevhid-teşvik - uyarı- ibret v.b. âyetlerini düşünerek tekrar ederek hatta metin ve mealini ezberleyerek, hayatımız için rehber edinmek ideal bir noktadır… Ancak hüküm içeren, ibadetlerimizi düzenleyen, şer'î delil çıkarılması gereken âyetleri, çıplak metin ile değil mutlaka ilmihal kaynaklarına müracaat edilerek amel edilmesi zorunluluktur.

Nebî sav efendimiz, “ Kim Kur’an-ı Kerim hakkında kendi görüşü ile konuşur ise isabet etse bile hatalıdır…” (Tirmizi) Buyurmuşlardır. Bu uyarı gereği ibadet-muamelat gibi fıkhi hüküm içeren âyetleri, ilmihal bilgilerini küçümseyip şahsi görüş bildirenler hüsrandadır.

Kur’an mealinde okuduğum ayeti, okuduğum ve anladığım şekilde uygulayacağım deme lüksü kimseye verilmemiştir. Moda tabirle Kur’an islamı yoktur. Nebi sav efendimizin hadisleri, sahabe-tabiin, tefsir ve hadis imamlarının görüşleri, fıkıh usulu kuralları yok hükmünde tutulamaz. Aksini savunan İslam çizgisi dışındadır.

Kur’anı kerim tercümelerini, Kur’an’ı Kerim yerine koymak veya benzeri muamelede bulunmak **HARAMDIR.** “ O, bir Kitab-ı azizdir. Ne önünden ne arkasından O’na bâtıl yanaşmaz. O çok övülen Hikmet sahibi Allah tarafından indirilmiştir.” (Fussilet/42)

Türkçe meal konusunda Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, Hak Dini Kur’an dili isimli tefsirinin ön sözünde, özetle şu tesbitleri yapmaktadır:

“… Kur’anda manası bulunmayacak hiçbir kelime yoktur. Ancak manası pek derin olan kelimeler bulunduğu gibi bir kelime etrafında birçok manaların çağrıştırdığı, bazı ihtimal kelime karşılığı olan yerler de mevcud’tur.

Bu tür âyetlerin tefsir ve te’vîle ihtiyacı vardır. Bu nedenle Kur’an-ı anlamak için mükemmel lisan bilgisi kâfî gelmez. İlk kaynaklara inmek, sahibinden rivayetlere ulaşmak vahyediliş şeklini bilmek gerekir. Yoksa Kur’an âyetlerinden o vakte kadar hissetmediğiniz bir anlam çıkabilir. Tercüme konusunda birçok ihtimaller toplanamayacağı için yapılan iş zayii olur. Muhkem ve müteşabih âyetlerin ayırımı meal çalışmasında söz konusu olamaz.

Kur’anın kendine has dil bilimi, vahyediliş sırası, nâsih-mensuh konusu, muhkem ve müteşâbih âyetler’in tasnifi gibi konuları, İNSAF ile düşünelim. Bu şartlar altında Kur’anı tercüme ettim veya ederim diyenler yalan söylemiş olur.

Kur'anı Kerimi cidden anlamak ve tetkik etmek isteyenlerin O'nu usulü ile Arabca aslından ve tefsir kaynaklarından anlamaya çalışmaları zaruridir.

Kur'anı Kerimin falan tercümesinde şöyle denmiş diyerek hüküm çıkartmak ve bir dini meseleyi tartışmaya açmak fevkalâde tehlikelidir… Bunu îmanı olan yapmaz.

Kur'andan bahsetmek isteyenler, O'nu hiç olmazsa, HAREKESİZ olarak yüzünden okuyabilmelidir.

Kur'anı harekesiz olarak okumak şöyle dursun harekeli bile dürüst okuyamadığı halde, O'nun hüküm ve manâlarından içtihada kalkışıyor.

Öylelerini görüyoruz ki Kur'anı anlamıyor ve tefsir kitaplarına, müfessirlerin yorumu karışmıştır diye onları ciddiye almıyor, eline geçirdiği tercümeleri okuyarak Kur'anı tetkik etmiş olacağını iddia ediyor.

Düşünemiyor ki, okuduğu tercümeye âlim müfessirlerin yorumu değil câhil mütercimin şahsi görüşü, yorumu, hata ve noksanları karışmıştır… Bâzıları artık Kur'an tercümesi demekle yetinmiyorlar da "TÜRKÇE KUR'AN" demeye kadar ileri gidiyorlar.

"TÜRKÇE KUR'AN " VAR MI? BEHEY ŞAŞKIN!

Kur'an Arabca'dır. "Biz Kur'an'ı Arabca olarak indirdik." âyeti kerimesi ile bu konu NASS hükmünü almıştır. Kur'anı kerim ayetlerini tefsir için Nebi sav efendimizin hadis-i şeriflerine bile Kur'andan bir parça denilemez. Söyleyen küfre girer.

ÖZETLE; Tercüme Kur'an, mütercimin anlayabildiği kadar bazı şeyleri anlatabilrse de hakkıyla anlatamaz. Şu da unutulmamalıdır ki, Kur'an anlaşılmaz bir kitab değildir. Manası en kolay ve açık bir surette anlaşılan, yardımcıya ihtiyaç hissedilmeksizin su gibi akan nûr gibi parlayan bir kitabtır.

Fevkalâde Arabça bilenler dahi Tefsir ihtiyacından kurtulamazlar. Mükemmel Arabça bilmek yetmediği için

TEFSİR, öncelikle Arabca bilenler için, Arabça olarak yazılmıştır. SON SÖZ Hadis-i şerifle olsun;

“ Allah katında Kur’an’dan daha üstün bir şefeatçi yoktur. Ne Peygamber, ne de Melek.”

Elmalılı Hamdi Yazır üstadımızın bu uyarılarını dikkate alarak, Kur’an ile bağımız asla kesilmemeli ve Kur’an-ı anlamayı salt meal okuması ile değil muteber tefsir veya tefsirler eşliğinde devam ettirmeliyiz.

İslam dünyasında, salt meal okuma alışkanlığı birçok itikad ve amel’le ilgili konularda sapkın görüşlerin doğmasına yol açmış hatta yeni bir din anlayışı oluşumuna zemin hazırlamıştır…

Bu konuda ders halkaları teşekkül ettirilip, tefsir dersleri ihdas etmek, zikir meclislere inen rahmet müjdesidir.

OKUMA PARÇASI-3
KUR’AN’I OKUMAK, HİSSETMEK, ANLAMAK

“ Bir Müslüman Arapça bilmediği halde Kelâmullah’ı sırf ibadet niyetiyle okuyor, dinliyorsa bunu manasız sayıp (hâşâ, Allah’ın vekiliymişiz gibi) reddetmemiz yanlıştır. Biliriz ki kadınıyla erkeğiyle nice Müslüman, Kur’ân-ı (dilini anlamadan okusa’da)nice anlayarak okuyandan daha fazla hissederek, onunla gönül ve ruh yakınlığı kurarak okur ve (emin olunuz) Kur’ân’ın lafzını anlayarak okuyan kimi insanlardan daha çok istifâde etmiş olmanın huzuruyla mushafın başından kalkar. Hattâ (anlayana ne mutlu ama) Namazda bile Kur’an, anlamak için değil, ibadet için okunur.

Ancak bu dediklerimizden, Kur’an’ı anlayarak okumanın önemsizliği gibi bir anlam çıkarılmasın. Elbette Rabbimiz, İnsanlar zihinsel kapasitelerini kullanarak, aziz kitâb’ın engin mânâlarını kavrasınlar. Ondan aldıkları feyizlerle güzel bir bireysel ve toplumsal hayat inşâ etsinler diye onu göndermiştir. Bazı geç dönem kaynaklarda geçen bir rivâyete göre Hz. Peygamber ilimle meşgûliyetin önemini

öylesine güçlü vurgulamış ki, yanındakiler; ”Yâ Resûlallâh! İlimle uğraşmak Kur’an okumaktan da mı daha faydalı?” diye sorunca,” Kur’an okumak da ancak ilim sayesinde fayda sağlar.”buyurmuşlardır. Bu ifâde Hadis olmasa bile anlamı itibâri ile Resûlullah’ın sünnetine uygundur. Bunu Hadîs olarak kaydeden Gazâlî, İhyâ’nın tefekkür başlıklı 39. Bölümünde; “ Bir tek âyet’i düşünüp anlayarak okumak, düşünüp anlamadan bir Hatim indirmekten daha hayırlıdır.” der. Bir kimse Kur’ân’ı anlamak için okuyor, hele onu başkasına anlatıyorsa, hem kendisini hem başkalarını din konusunda yanlış yerlere götürmemesi için Kur’ân’ı doğru anlamanın gerektirdiği asgarî bigi alt yapısına sâhip olmalıdır.

Bir dostum anlatmıştı: Meşhur şarkiyatçı Montgomery Watt, bir konferansında, Kur’ân’ı doğru anlamak için o dönemin kültürünü iyi bilmek gerektiğinden bahsetmiş,”Mealciler” den biri,”Kur’an gâyet açık bir kitaptır. Her dönemde her kez anlayabilir.” Şeklinde laflar edince konuşmacı, Arapça’da “ civar” anlamını sormuş, itirazcı genç “komşuluk” demiş. Watt tekrar sormuş; öyleyse “vehüve yüciru velâ yücaru aleyhi” ayetinden ne anlıyorsun? Tabii bizimki şaşırıp kalmış. Çünkü onun anladığına göre bu âyeti,” Allah başkasına komşuluk eder ama O’na komşuluk edilmez” şeklinde açıklamak gerekir. Halbuki “civar” kelimesi o dönem kültüründe meşhur “Himaye” uygulamasını anlatıyordu. Dolayısı ile âyet: “ O başkasını himâye eder, kendisinin himâye edilmesi söz konusu olamaz.” Anlamına gelmektedir.

Ama herkezin dinini öğrenmek için Kur’ân’ı doğru okuyup, doğru anlayacak şekilde bilgili olması gerekmez; tıpkı herkesin doktor olması gerekmediği gibi… Başından itibâren İslam coğrafyasının her yerinde, İslam’ı kaynaklarından öğrenen dirâyetli âlimler, Kurân’ı doğru anlayıp, doğru yaşamak için ihtiyaç duyulan konularda, çeşitli dillerde, zengin bilgiler üretmişlerdir. Arapça bilen veya bilmeyen Müslüman toplumlar, bu bilgilerden yararlanarak dinlerini

öğrenmiş ve yaşamışlardır. Mezheblerin temel işlevi de bu olmuştur. Doğrudur, mezhebler din değil ama dînî bilgi kanallarıdır…"

"…Kur'ân'ın bütün konularında doğru anlamayı mümkün kılacak düzeyde, yüksek bir ilmî seviye kazanmak zorunludur. Bu birikime sahib olmayanların dinlerini, akâid, ibâdet, ahlak gibi konulara dair klasik eserlerden, modern zamanda güvenilir din âlimlerinin ilâhiyat hocalarının çalışmalarından öğrenmelerinde büyük fayda vardır." (Prof.Dr. Mustafa Çağrıcı)

OKUNMASI ÖNERİLEN GÜNLÜK SURELER

Kur'an-ı Kerimin tamamı belli bir disiplin içinde okunması gerekliliğini ve fazıletini aktardık. Günlük namaz haricinde her an okunup büyük sevap alınabilecek sûre ve ayetlerin başında, **FATİHA** suresi gelmektedir. Nebî sav efendimizin beyanına göre;

"… Kur'an da bulunan en büyük sûre'dir." (Buhari,Tecridi sarih,11/36) Bu nedenle zikrullah başlangıcıdır." Fatiha'nın Kur'an surelerinin en büyüğü olması sevab cihetiyledir.

*Kur'an-ı kerim'in en fazıletli suresidir.

*Sürekli okunduğu zaman zikrullah yerine geçen ve sevabı büyük olan bir suredir. (Buhari)

*Anlam ve içerik olarak Kur'anın tamamını kapsar. Bu nedenle " Ümmül-kitâb " " Seb'ul mesanî" " Kur'an-ül azîm " denilmiştir. Seb'ul mesânî, Hicr suresi 87. Ayet-i kerimesinde de şöyle zikredilmektedir: **"Habîbim biz sana mükerrer okunup katlanan yedi(âyetli Fatiha) ile büyük Kur'an verdik."** buyurulmuştur.

Nebî sav efendimiz: " İmam namazda Fatiha okurken **"Ğayril mağdûbi aleyhim veladdâllîn"** deyince ey cemeat sizde Âmîn deyiniz! Her kimin Âmîn demesi, meleklerin âmîn demelerine uyarsa, onun geçmiş günahları mağfiret olunur." Buyurmuşlardır. (Buhârî, Tecrid-i sarih,11/37)

* Yedi ayet-i kerimeden oluştuğu, namazların her rek'atinde okunduğu, taşıdığı önem, sureler içinde ihtiva ettiği anlamlar nedeniyle bu sıfatlarla anılmıştır.

Fatiha suresi, **a-**Tevhid inancı yani itikad **b-** Allah'a ibadet **c-**Ahlak **d-** Allah'tan korkmak, aynı zamanda ümîd içinde olmak gibi önemli konuları ihtiva eder.

Sırası ile Bakara suresi'nin 255. Ayet-i kerimesi olan Ayet-el Kürsi ve 285ve 286. Ayetleri olan Âmenerresulü diye meşhurlaşan ayetlerin, fazıleti ve sıkça okunması konusunda Nebî sav efendimizin tavsiyeleri bulunmaktadır:

"… Bakara suresini okuyun. O'na sahib olmak bereket, O'nu terk etmek pişmanlıktır…" (Müslim)

" Her şeyin bir zirvesi vardır. Kur'anın zirvesi de Bakara suresidir. O'nda öyle bir ayet vardır ki o ayet Kur'an ayetlerinin efendisidir. O da; Âyet-el Kürsî dir." (Tirmizi)

Âyet-el Kürsi 'nin fazılet ve azameti bizzat Nebî sav efendimiz tarafından beyan edilmiş olup Allah'ın, tüm varlıklar karşısındaki hükümranlığının isim ve sıfatlarının esasının özetidir.

Azameti sebebiyle her farz namaz sonrası, gece yatmadan önce, şeytanın şerrinden korunmak ve âhirette esenlik için okunması bizzat Nebi sav efendimiz tarafından tavsıye buyurulmuştur. (Buhari)

"…Bir melek Nebi sav efendimize selam vererek, müjde sana iki nur verildi. Senden önce hiçbir peygambere verilmemişti. Bunlar Fatiha suresi ve Bakara suresi son iki ayetleridir. Kim bunlardan bir harf okursa muhakkak sevabını görür. " (Müslim) "Her kim Bakara suresinin son iki ayetini okursa, her türlü kötülükten korunur…" (Müslim)

"…Bakara suresinin son iki ayeti okunan eve şeytan yaklaşmaz…" (Tirmizi) Hadis-i şerifleri unutulmamalıdır.

Bedir gâzisi Ebû Mes'ud (r.a.),Resûlullah sav'in ; " Bakara suresinin sonundan iki âyet(var)dır ki,onları her kim bir gecede okursa (o gece düşmandandan eminlik ve Allâh'a

kulluk için) bu âyetler ona yetişir." Buyurduğu rivayet olunmuştur. (Tecrid-i sarih, 10/160)

Âmenerresûlu, muhtevası nedeniyle DUA makamında sayılmıştır. Bu âyetler, yedi kelime veya yedi cümle, yedi çeşit Allah'a niyaz ve duadır. Nebî sav efendimiz bu âyetlerle dua edilmesini tavsıye etmekte ve Allah terafından icabet edileceğini müjdelemektedir. (Müslim)

Nebî sav efendimiz bir başka hadis-i şeriflerinde, Âmenerresulu ile başlayan iki âyet'in aile bireylerine öğretilmesi gerektiğini tavsıye ederek, bu ayetler'in; " Hem salât hem Kur'an, hem duâ " olduğunu beyan buyurmuşlardır. (Ahmed bin Hanbel) Muaz ibn-i Cebel, amenerresulu sonundaki dua ayetlerini dinlediğinde âmîn derdi. İbn-i Atiyye der ki: Öyle sanıyorum ki Muaz ibn-i Cebel Âmîn denilmesini Resûlullah'tan rivayet etmiştir.

Ayrıca, Hz. Ömer ve Hz. Ali efendilerimizin şu sözleri önemlidir: "Akıllı insan Âmenerresülü'yü okuyarak uyur." (Darimi-Tecrid-i- sarih,11/61)

Bazı âlimler iki büyük sahabî'nin ikazlarını esas alarak, âmenerresulü okuyarak uyuyan kimse, umulur ki bu iki âyet sayesinde gece ibadeti yapmış gibi sevab alır diye görüş bildirmişlerdir.

Yatsı namazından sonra, câmilerimizde okunması gelenek haline gelmiş olan Bakara suresinin son iki ayeti (Âmenerresulu) sadece camilerde değil evlerimizde de sürekli okunarak, hadis-i şerifte vaad olunan, geceyi ibadet etmiş gibi sevab alınacağı ve şeytanın şerrinden emin olunacağı, mazhariyetlere erişilmesi konusunda önem arz etmektedir." (Tecrid-i sarih,11/60)

İHLÂS SURESİ:

Müslümanların en önemli alışkanlık ve geleneklerinden biri de sürekli üç İhlâs – bir Fatiha okuyarak geçmişlerini hayırla yâd etmeleridir.

İhlâs sûresi'ne; Tevhid, Tefrid, Tecrid, Necat gibi değişik isimler verilmiştir. Ayrıca tevhid'in özü olduğu için ESAS suresi de denilmiştir. Bu suredeki kelimeler esma-ül Hüsnaya eş cemal isimleridir… Sürekli İhlâs okuyan kimse; Kabir azabından korunur ve son nefesi iman ile verme şerefine nail olur. Nebî sav efendimizin şu Hadis-i şerifleri önemlidir:

" Bir gece komşusunun sürekli ihlâs suresi okuduğunu işiten sahabe, bu kısa surenin okunmasını az bir okuyuş olarak değerlendirip, konuyu Nebi sav efendimize açar. Cevaben:

" Bana sahib olan Allah'a yemin ederim ki, o (sure) Kur'an-ı kerim'in üçte birine denktir " (Buhari, Nesei, İbni Mâce)

Bir başka Hadis-i şerifte Nebî sav efendimiz, arkadaşlarına şöyle soruyor:

" Ashabım! Kur'anın üçte birisini bir gecede okumak size güçlük verir mi? diye sorduklarında;

-Ya Resulullah! Bizim hangimizin buna gücü yetişir diye cevab vermişlerdi… Bunun üzerine Nebi sav efendimiz:

-" Allahü Vâhid-üs samed suresi Kur'anın üçte birisidir …" buyurmuşlardır. (Tecrid-i Sarih,11/235)

Namazlarında fazlaca İHLÂS suresi okuyan sahabî nin bu durumu Nebî sav efendimize arz edilir. ,Resulullah sav bu sûre üzerinde neden yoğunlaştığını sorduklarında ; "…Bu sûreyi çok seviyorum…" diye yanıt aldı bunun üzerine Nebî sav efendimiz; "…Şübhesiz ki O'nun sevgisi seni Cennet'e sokar." Buyurmuşlardır. (Buhari,Tecrid-i Sarih,12/415)

Hz. Âişe r.a. , Nebî sav efendimizin her gece uyumadan önce, İhlâs- Felak-Nas surelerini okuyup, iki avucuna üfleyerek, elleriyle vucuduna gezdirdiğini beyan etmişlerdir. (Tecrid-i Sarih,11/236) NAZAR değmesi diye isimlendirilen musibet için bu üç sure şifa'dır.

İhlâs-Felak -Nas sureleri tıpkı nebi sav efendimiz gibi, sabah ve akşam sürekli okunmalı, şer olabilecek şeylerden Allah'a sığınılmalıdır. Özellikle

Zikredilen bu üç Hadis-i şerif'in müslümanlara hediye niteliğinde olduğunu belirten geçmiş ulema, bu konuda şu tesbiti yapmıştır:

İhlâs suresinin Kur'an-ı kerimin üçte birine denk olması, mânâ itibari ve okuyuş'tan kaynaklanan sevab neticesidir. Kur'an-ı Kerim üç ana parça içinde incelendiğinde; 1- TEVHİD 2- TEŞRİ 3- AHLAK ayetlerinden oluştuğu görülür.

İhlâs suresi Tevhid'in özüdür. Bu nedenle Kur'anın üçte birine denktir. Ayrıca ihlâs suresindeki sevab ve fazılet kantarının fevkalade yüksek oluşu şöyle izah edilebilir:

Rabbimiz, yapılış ve okuyuş konusunda güçlük içermeyen bazı konularda, çok fazla meşakkatli olanlardan daha fazla sevab vermesinde hiçbir mani yoktur.

Bizzat Nebî sav efendimizin müjdesi ile meşhur olan, Kur'an-ı yüzüne okuyan mümine, her harf için ON sevab vardır Hadis-i şerifi bu konu için delildir.

İhlâs suresini okuyan bir mümine; Kur'anı Kerimin üçte birini okuma sevabı verilmesi, Allah'ın ezelî ilmi ve bilgisi dâhilinde gayet kolaydır. Asırlardır devam eden üç ihlâs bir Fatiha geleneği bu sırra erişmek içindir.

Ayrıca âhiret'e intikal etmiş geçmişlerimize veya mezar ziyaretlerinde İhlâs suresi adedini çoğaltıp, ONBİR İHLÂS--BİR FATİHA ile geçmiş ecdadımıza hediye sunmak, Nebi sav efendimizin tavsıyeleri doğrultusundadır… Bir başka hadis-i şerifte ise şöyle buyurmuşlardır:

Enes b. Mâlik anlatıyor: Nebi sav efendimiz, sahabeden bir şahsa," daha evlenmedin mi?" diye sordular. Cevaben,"Hayır ya Resulullah, evlenmedim, evlenme imkânına da sahip değilim" diye cevap verdi… Bunu üzerine Nebî sav efendimiz; " Senin ezberinde İhlâs suresi yokmu? "buyurdu. Şahıs " Evet var yâ Resulullah" cevaben " O Kur'anın üçte biridir…" buyurdular.

Sonra " Ezberinde Nasr –Kâfirun--Zilzâl sureleri yok mu? " diye sordular. Sahabe, " var Ya Resulullah" diye cevap verdi. Cevaben " O(nlar) da Kur'anın dörtte biri'dir." Akabin-

de; “ Evlen, evlen. “ diye emir buyurdular. (Ahmed bin Hanbel, Müsned,3/146) Bir başka Hadis-i şerifte Nebî sav efendimiz:

“ Her kim farz namazdan sonra âyet-el Kürsî ile Kul hüva’allahü Ahad’i okursa kendisi ile Cennet arasına yalnız ölüm vardır.” Buyurmuşlardır.

ASR SURESİ:

Üç ayetten meydana gelmiş olan sure, manası itibariyle, insanlığın kurtuluşu için gerekli olan ölçüleri belirlemektedir.

Sahabe birbirleri ile karşılaştıklarında ayaküstü ASR suresini okurlarmış. İmam Şafii, “ ASR suresi insanların dünya va âhiret mutluluğunu temin için yeterlidir. Bu sure Kur’anı Kerimin bütün ilimlerini kucaklamaktadır.” tesbitini yapmaktadır.

MÜLK SURESİ:

Sürekli okunması gereken otuz ayetlik bir suredir. Mülk suresini okuma alışkanlığı elde eden kimseye, Kabir azabı çekmeyeceği ve kıyamet günü okuyucusuna şefeat edeceği bizzat Nebî sav efendimiz tarafından müjdelenmiştir. (Ebu Davut- İbni Mâce)

Aynı zamanda, Nebi sav efendimiz, her gece Secde ve Mülk surelerini yatmadan önce okuduğu, yolculuk esnasın da da sûreye devam ettiği Hz.Âişe r.a. tarafınadan beyan edilmiştir. (Tirmizi, fezâilil Kur’an,9)

HÜVALLAHÜLLEZÎ

Haşr suresinin son üç ayet-i kerimesi, Nebî sav efendimizin beyanlarına göre Allah’ın en büyük isimlerini (İsm-i âzam) ihtiva etmektedir. Bir başka Hadis-i şerifte Nebî sav. Efendimiz;

“ Her kim sabahladığında , “ Eûzü billahissmîul alîmü mineşşeytânirracimi …” (Kovulmuş şeytanın şerrinden, hakkıyla işiten ve her şeyi bilen Allah’a sığınırım) dedikten sonra HAŞR suresinin sonundan üç âyet okursa, Allah cc. O kişiye akşama kadar dua etmek üzere yetmiş bin melek görevlendi-

rir. O gün ölürse şehid olarak ölür. Akşam okuyana da aynı derece vardır." (A.bin Hanbel Müsned, 5/26)

YASİN SURESİ

Nebî sav efendimizin has isimlerinden olduğu aktarılan YASÎN suresi, sırf Allah rızası kazanmak için okunduğunda, karşılık olarak aff'a mazhar olunacağı beyan buyurulmuştur.

Tefsir-i Taberî de bu mübarek surenin fazıleti şöyle aktarılıyor: " Bu sure-i celile hakkında bir kısım Hadis-i şerifler aktarılmıştır. Peygamber efendimiz, bu Hadis-i şeriflerin birinde buyuruyor ki;

" Her şeyin bir kalbi vardır. Kur'anın kalbi de YASÎN dir. Kim Yasîn suresini okursa, Allah o kişinin (Yasin) okumasından dolayı, ona on hatim sevabı verir." (Tirmizi, Fezâilil Kur'an, 7/2887-Ebu Davud,cenaiz,24)

Diğer hadis-i şerifte ise; " YASÎN suresini ölülerinizin başında okuyunuz." buyurulmaktadır. (Ebu Davud – İbn-i Mâce)

Gece, Yâsîn suresini okumak, peygamberimizin vaadi ile bağışlanma sebebidir. (Dârimi, fezâilil Kur'ân)

Ağır hastaların başında, Yasin-i şerif okumak sebebiyle umulurki Allah'ın rahmeti o hasta üzerine iner de rahatça can verir. Ayrıca vefat etmiş olan kişilerin üzerine de (Yasin suresini) okuyunuz. Umulurki Allah (bu sure sebebiyle) onların günahlarını bağışlar.

Peygamber efendimiz diğer bir Hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur:

" Bakara suresi Kur'anın Hörgücü ve zirvesidir. O'nun her âyeti ile birlikte seksen Melek yere inmiştir. Âyet-el Kürsî Arş'ın altından çıkarılıp Bakara suresine eklenmiştir. Yâsîn ise Kur'anın kalbidir. Kim Allah'ın rızasını ve ahret yurdunu dileyerek, YÂSÎN okuyacak olursa; O'nun günahları bağışlanır. Siz O'nu (Yasin suresini) ölüleriniz üzerine okuyunuz." (Ahmet bin. Hanbel, Müsned,5/26)

Yasin suresinin kıymet ve fazıleti, tıpkı İhlâs suresi gibi İslam'ın Tevhid ile ilgili esaslarını net bir şekilde beyan etmesinden kaynaklanmaktadır.

Allah'ın varlık ve birliğinin isbatı, Resullerin tevhid mücadelesi, özellikle Nebi sav efendimizin hakkaniyeti, öldükten sonra kaçınılmaz olarak dirilme gerçeği, âhiret yurdunda, ilâhî adâlet'in asla sapmayacağı teminatını içerir…

Allah ve Resulune iteat edip, emredileni yerine getiren mü'minler Cennetle müjdelendiklerinde, gölgelikler altında, her türlü nimetler içinde zevkle, Rabb'lerinin SELAM hitabı ile ebedi yaşayacaklarını, Cehennemliklerin ise hak ettikleri azâb'a sürükleneceği bildirilmiştir.

Çürümüş bir kemikle gelip, bu parça mı dirilecek diye âhiret'i inkâr edenlere verilebilecek tek cevab; Allah'ın olmasını istediği her hangi bir şeye sadece " OL " demesinin yeterli olacağı, sonunda hep birlikte Allah'a döneceğimiz hatırlatılarak sure tamamlanmaktadır.

== DUA ==

Bakara suresi âyet 186:

"**Eğer kullarım sana, Benim hakkımda sorular sorarlarsa,(bilsinler ki) Ben çok yakınım… Dua edenin yakarışlarına her zaman karşılık veririm… Öyleyse onlarda bana karşılık versinler ve Bana inansınlarki doğru yolu bulabilsinler…"**

DUA: Yardım istemek, dâvet etmek, çağırmak anlamlarına gelir. Allah'ın büyüklüğü karşısında insan, âcizliğini kabul edip, Allah'tan dileğiğn vermesini istemektir. Kul Allah'a muhtac olduğunu açıklayacak, her türlü güç ve kuvvetten yoksun olduğunu beyan adecektir. " Dua, İbadet'in özüdür…" (Tirmizi, deavat,1)

" Allah katında Dua'dan daha değerli bir şey yoktur. Peygamber efendimiz; " …Ayakkabı bağı kadar değersiz bir istek bile olsa, Allah'tan isteyiniz…" tavsıyesine bulunmakta-

dır. (Tirmizi, deavat,149) Günah ve kusurların bağışlanması, bela ve dertlerin giderilmesi, Dünya ve ahrette iman sahibi olmak, nîmet ve zenginlik gibi insânî gereksinimler istemek DUA sebebidir.

Bir başka Hadis-i şerifte;

"Allah'a dua'dan daha değerli bir şey yoktur…" buyurmuşlardır… (Tirmizi – İ.mâce)

Rabbimiz, Kur'an-ı kerimde bizzat kullarına dua etmelerini teşvik edip, dulara karşılık verileceğini müjdelemiştir.

"…**Dua edenin yakarışlarına her zaman karşılık veririm**…"(Bakara 186)

Dua mümin için ilahi emirdir. **"…Rabbinize yalvararak ve gizlice dua edin…"** (Araf 55) ayet-i kerimesi bu emrin delilidir.

İman- İbadet- Dua'dan oluşan üç temel özellik için Allah, kullarına değer vereceğini şöyle beyan etmektedir: **"…Kulluğunuzve duanız (niyazını) olmasa, Allah size ne diye değer versin? "** (Furkan/77) Hadis-i şerifte;

" Dua rahmet kapılarını açan bir anahtardır…" (Suyuti,1/486) buyurulmaktadır.

Mü'minler Rabbine yönelmek için namaz'a durduklarında ilk duaları Fatiha suresi ile başlamaktadır.

Sadece namaz esnasında değil sürekli Allah ile iletişim halinde olup, Allah'ı her hatırlayışımızda dua ve yakarışta bulunmamız gerekmektedir. Kur'an da bu konu şöyle vurgulanmaktadır:

" İnsan hayır dua etmekten usanmaz." (Fussılet 41)

Nebi sav efendimiz; şöyle duâ etmemizi tavsıye etmişlerdir: " Allahım senden her şeyin hayırlısını, duanın – kurtuluşun----sevabın hayırlısını—hayatın ve ölümün hayırlısını istiyorum." Diğer Hadis'te:" Dua mü'minin silahıdır…" buyurmuşlardır.

Yaşamımızda DUA her şeyi kapsayan koruyucu zırh görevini yerine getirdiği için aklımıza ne gelirse Allah'tan isteyeceğiz… Dua ederken öncelikle kendi kusurlarımızın giderilmesi, beklentilerimizin gerçekleşmesiiçin dua edeceğiz.

Nebî sav efendimize hangi dua daha fazıletlidir diye sorulduğunda, " Kişinin kendi nefsi için yaptığı duadır." buyurmuş ve şöyle dua etmişlerdir:

" Allahım! Bizi İman ziyneti ile ziynetlendir."

“ Allahım! Beni bağışla, Bana merhamet et, Beni doğru yola ilet, Bana rızık ver.”

“ Allahım! Fakirlikten, yokluktan, zilletten ve zulme uğramaktan sana sığınırım.” (E.Davut, salât,145-367)

Dua’da öncelik, şahsi istek ve taleb sonra, ana- bana- aile bireyleri, daha sonra din kardeşleri için yapılır. Dua sıralaması Rabbimiz tarafından şöyle belirlenmiştir:

“Rabbenağfirlî, veli vâlideyye, velil mü’minîne, yevme yekîmul hisâb…” “ Rabbimiz, hesabın görüleceği gün; Beni, anamı-babamı ve mü’minleri bağışla.” (İbrahim, 41) Başka bir âyet-i kerimede;

“ Ey Rabbim! Bana, anne ve babama, ihsan ettiğin nimetlerine şükretmemi ve senin hoşnut olacağın Salih amel işlememi ilham et… Benim neslimden gelenleri Salih kimseler kıl…” (Ahkaf 15)

Anne ve babamıza dua bizlere ilahi bir emir olduğu gibi, Anne ve babanın çoçuklarına yapacağı hayır dua’larınında kabul olunacağı Nebi sav efendimiz tarafından müjdelenmiştir.

Dua sıralamasında aile bireylerimiz unutulmadan, eş ve çocuklarımıza dua edilmesi; Mü’minlerin birbirlerine dua etmeleri, Kur’anda tavsıye edilmektedir.

“ Rabbenağfirlî, velivalideyye, velilmü’minine, yevme yekîmulhisâb”

“Ey Rabbimiz herkezin hesaba çekileceği günde, beni ana ve babamı, bütün mü’minleri bağışla…” (İbrahim 41)

Bir müslümanın din kardeşine dua etmesi sadakadır.

Mü’minler beraber oldukları ortamda, aksırdığı zaman “ Yerhamükallah! ” diye karşıllk vermesi, birbirlerine selam vermeleri, birer dua kapsamındadır. Kur’an-ı kerimde, selam veren bir mü’mine daha güzeli ile karşılık verilmesi tavsıye edilmektedir.

GEÇMİŞLERİMİZ İÇİN DUA

Günümüz modernist akımlar, bindörtyüz yıllık İslam geleneğini küçümseyerek MEZAR ziyareti esnasında veya vefat eden şahıs için okunup arkalarından gönderilen Hatim, sure, ayet ve dua’ların, ulaşmayacağını ve bir fayda sağlamayacağını iddia etmektedirler…

Bu ve benzeri aykırı iddiaların aksine, geçmiş ve günümüzde insaf ölçüsü içinde olan tüm İslam âlimleri (cumhur-u ülemâ) ;

“ Vefât etmiş cümle geçmişlerimizin ruhu’na gönderilen; Âyetler, (ne kadar olursa olsun) Sûreler (Yasin- tebareke-amme gibi) dua ve istiğfarların, bağışlanan sevapların, fayda sağlayacağı konusunda ittifak halindedir…”

Bu konu için delil teşkil eden âyetler aşağıdadır:

“…Ey Rabbimiz… Bizi ve bizden önce iman etmiş olan kardeşlerimizi bağışla…” (Haşr/10)

“Ey Rabbim… Beni, anamı, babamı, iman etmiş olarak evime giren kimseleri (Kıyamete kadar gelecek) erkek mü’minleri ve kadın mü’minleri sen bağışla…”(Nuh/28)

“ Müşriklerin, o çılgın ateşin yaranı (Cehennemlik) oldukları muhakkak meydana çıktıktan sonra, artık onların lehine, velev hısım olsunlar, ne peygamberin, ne de mü’min olanların istiğfar etmeleri doğru değildir.”(Tevbe/113)

Bu ayet-i kerimeler ışığında, net olarak ifade gerekirse; Nuh a.s. vefat eden anne ve babası, kendisine iman etmiş mü’minler için Allah’tan af ve mağfiret taleb etmektedir.

Nebî sav efendimiz ve mü’minler; iman etmeyen bir şahıs için, Allah’tan bağışlanma talebinde bulunulmayacağı konusunda uyarılmışlardır. Mü’min olarak vefat eden bir şahıs için mağfiret talebi geçerlidir.

Ahiret’e intikal eden mü’minler’in sorgu esnasında zorluk çekmemesi için, helallik talep edilir.

Mü’minlerin, ölen şahıs için helallik vermesi, dualarla ve iyi bir mü’min olduğu şehadetiyle defnedilmesi, aff için yeterli sebeblerden biri olabilir.

Nebî sav efendimiz, cenaze defninden sonra bir müddet kabir başında beklenilmesi, dua ve kur’an tileveti ile kabir sualinin kolaylaşacağı konusunda ümidvar olduğunu beyan etmişlerdir. (Ebu Davud)

Kendilerine türbe yaptırılmış, şöhret bulmuş, geçmiş şahsiyetler’in mezarları ziyaret edilerek, herhangi bir konuda yardım talebinde bulunmak doğru olmaz.

Yardım- şefeat-kurtuluş ve her türlü ihtiyacın karşılanması için müracaat edilecek tek makam, Allah-ü tealadır.

NEBÎ SAV EFENDİMİZE DUA (SALAVÂT-I ŞERİFE)

Zikrullah bölümünde de aktardığımız gibi, Nebi sav efendimiz için dua etmek yani, salâvat-ı şerife okumak Kur'anî bir emirdir. Nebi sav efendimizin bizzat öğretmiş oldukları salâvat-ı şerife şöyledir:

"Allahümme salli alâ muhammedin ve alâ âli Muhammed kemâ salleyte, alâ ibrâhime ve alâ âli İbrahim, inneke hamidün mecîd. Allahümme bârik, alâ muhammedin ve alâ âli Muhammed, kemâ bârekte, alâ İbrahim, İnneke hamidün mecîd." (Buhari -Müslim)

Namazlarımızda, tahiyyat'a oturduğumuzda bu mübarek duayı okuruz. Namazlarımızda bile salavât-ı şerîfeyi eksik etmediğimize göre günlük yaşamımızda arz edeceğimiz salâvatların sayısı yüksek olmalıdır.

NASIL DUA ETMELİYİZ?

Allah katında dualarımızın kabul olunabilir bir değere sahip olması için öncelike; **BESMELE** eûzü billâhi mine_şşeytani_rracîm, bismillahirrahmânirrahîm. **HAMDELE** (Elhamdülillahi Rabbil âlemîn)**SALVELE** (Essalat-ü vesselamü ala seyyidina muhammedin ve alaalihi ve sahbihi ecmain) diye, Üçlü tesbihat ile duaya **başlanılması** Kur'ani ve Nebevi bir öğretidir.

Salâvat-ı şerife getirilmeyen duanın eksik olduğu konusunda Nebi sav efendimizin mü'minlere uyarısı bulunmaktadır. (Tirmizi salât,347) Dua'ya başlamadan önce mutlaka Allah'a tevbe edilmeli, bilerek veya bilmeyerek yapılmış olan kusurlardan dolayı içtenlikle AF taleb edilmelidir.

Dua için ellerimizi semâ ya kaldırıp, parmaklar yapışık vaziyette veya kısmen açık olarak, kıbleye yönelerek gökyüzüne bakmaksızın dua edilmesi, nihayetinde eller yüze sürülerek duayı bitirmek, Nebî sav efendimizin dua yöntemidir.

DUA özelde iki varlığı ilgilendirdiği için dua eden ve el açılan yaratan arasında iletişim iletişim engeli olmadığı, " **Size şah damarınızdan daha yakınım…" (kaf/16**) ayeti ile

sabit'tir. Yüksek sesle, gösteriş kokan bir eda ile dua etmek veya dua' yı törene çevirmek proplemlidir.

Ebû Mûsâ'l Eş'arî şöyle anlatıyor: " Biz Resûlullah sav ile beraber (seferde) bulunurduk da her vâdî üzerine yükseldikçe sesimizi normalden daha fazla yükselterek tehlîl ve tekbîr getirirdik. Bunu üzerine Nebî sav:

--Ey insanlar! Canınıza acıyın, sesinizi yükseltmeyin! Şübhesiz siz, ne sağırı çağırıyor, ne de gâib'e bağırıyorsunuz! Duâ ettiğiniz O (Allah) muhakkak ki sizinle beraberdir. Hem O, sesinizi çok iyi işitir; O, size (uzak değil)çok yakındır. " buyurdu.

"…Bu Hadis yüksek sesle zikir ve duâ'nın uygunsuz hareket olduğunu ifade etmektedir. Mülk suresinin 13. Ayetinde mealen; "Sözünüzü ister gizleyin, ister açığa vurun(fark yoktur).Çünkü Allah gönüllerin künhünü çok iyi bilir." Buyurulmuştur. Rad suresinin 10. Âyetinde mealen; " Sizden sözünü gizleyen kimse ile sözünü açığa vuran kişi ve gece gizlenen kimse ile gündüz meydan da gezen eşittir." buyurulmuştur. Bu âyetlerde gizli âşikar her söz, her nevî temâyüller Allah'ın ilminde eşit eşit olduğunu bildirmektedir.

Ashâb'ı kirâm zikir esnasında, harp zamanında, Cenâze yanında ses yükseltmeyi kerih görmüşlerdir. Sâid ibn-i Müseyyeb; üç şey halkın ortaya koyduğu bid'atlerdendir der: Yüksek sesle duâ etmek, duâ'da elleri kaldırmak, secdeyi kısaltmak.(Tecrid-i sarih,8.cild.shf:367)

Dua'da aslolan Rabbimize ; **"…Yalvarmak ve içten DUA etmektir… O haddi aşanları sevmez…" (Âraf/55**)

DUA; bir gecede yahut belirli dönemlerde değil, diğer ibadetler gibi, düzenli ve ısrarlı olarak Allah'a yönelmektir.

Zorluk, darlık ve sıkıntılı günlerde, dua artırılacak ancak belli bir zaman diliminde aşırıya kaçma yerine bir ömür istikrarlı çizgide Allah'a ulaşmak Nebevi terbiye gereğidir.

DUA ederken, Esma-ül-Hüsna içinden bildiğimiz yüce isimleri yakarışımıza eklemek, Rahman ve rahmet sıfatları ile bize muamele etmesini Allah'tan dilemek gerekir.

Resulullah sav. Efendimiz, hülefâi râşidîn, sahabeler, ehli beyt, Peygamber eşleri (ezvâc-ı tahirât) , veli zâtlar, şehidler, duanın kabulüne vesile kılınması için, dua başına ve sonuna eklenmesi tavsıye edilmiştir.

Kur'an-ı kerimde **; " Şübhesiz Rabbim, duaları işitendir**…" (İbrahim/39) ayet-i kerimesi , " Dua ediyorum da kabul olmuyor ." düşüncesinin reddidir. Tüm dua ve yakarışları işiten Rabbimiz bir hikmet nedeniyle icabeti geciktirebilir. Bu konuda umutsuzluk tehlikelidir.

Nebî sav efendimiz; "…Bir insan iki elini kaldırıp, Allah'a dua ettiği zaman, o kalkan iki eli boş çevirmekten hayâ eder. " (Tirmizi, Deavat,118) müjdesi; Dua da ısrarcı olmayı, öncelikle helal lokma ve istiğfar eşliğinde dua'ya devam gerekmektedir.

Kur'an-ı Kerimde, Peygamber'lerin yaşamından örnekler verilirken, yaptıkları dualaların kabul edildiğini öğrenmekteyiz.

Hz. Meryem'in annesi İmran validemiz, çocuğunu Allah'a emanet ettiğini Ali İmran suresi 36. Ayetten öğreniyoruz. **"…Ona Meryem adını verdim. Onu ve soyunu, kovulmuş şeytandan koruman için sana yalvarıyorum. "**

Hz. Eyyûb, hastalıklarının iyileşmesi için Allah'a yalvarıyor ve duası kabul oluyor. **"Şeytan bana şer ve azab bulaştırdı " diye Rabbine yalvardığı ânı hatırla !"** (sad. 41)

Hz. Yunus, bir imtihan vesilesi olarak, Balığın karnında, Allah'a dua ettiğini, duaları neticesi kurtuluşa erdiğini Kur'an'dan öğreniyoruz.

Hz. Zekeriyya, yıllarca çocuğu olmayınca **; " Rabbim beni tek başıma çocuksuz bırakma…"** yakarışına karşılık bularak duası kabul edliliyor ve yaşlı olmalarına rağmen Hz.Yahya dünya'ya geliyor. (Enbiya/ 89)

Hz. Süleyman, dualarında; Allah'tan, kendisine erişilemeyecek mülk vermesini niyaz ediyor ve duası gerçekleşip yeryüzü kendi emrine veriliyor…

Kur'an-ı kerimden öğrendiğimiz dualaların kabul oluş kıssaları ve Nebi sav efendimizin Hadis-i şerifleri doğrultusunda, duaları reddedilmeyecek güzel insanlar şunlardır:

Adil Devlet başkanı duası…

Oruçlu kimsenin duası…

Mazlumun duası…

Misafir'in duası…

Mü'minlerin birbirlerine yapmış olduğu dua…

Esmâül Hüsnâ eşliğinde yapılan dualar…

Hacı adaylarının ve Umreye giden mü'minlerin duası…

Allah yolunda cihad eden mücahidlerin duası…

Yukarıda zikredilen sekiz sınıf, diğer mü'minler'in dualarına göre önceliklidir.

Ayrıca, Receb-Şaban- Ramazan- aylarında oruçlu mü'minlerin duası, iftar vaktinde dua… Cuma akşamı ve Cuma günü yapılan dualar… Ramazan ve Kurban Bayramı arefe günü yapılan dualar… Ezan ile kâmet arası yapılan dualar… Beytullah ilk görüldüğünde yapılan duaların kabul olma derecesi daha yüksektir.

Dua'nın Allah katında makbul olabilmesi için bireyin öncelikle yaşam tarzında her türlü helal kavramına hassasiyet göstermesi, sürekli Allah'a tevbe etmesi ve cânı gönülden, hesapsız, kitabsız, yakarışta bulunması gerekmektedir… Dua'ların öncelikli ana şartı İMAN'dır.

Müslüman olmayan bir şahsa yapılan dua, gafletiçinde yapılan dua, Haram işlenirken yapılan dua, GÖSTERİŞ-TANTANA-RİYAKÂRLIK içinde yapılan dualar, Allah'tan başka bir güç veya varlığı da içine alan dualar, Duanın kabul olmaması için başlıca etkenlerdir.

Bir mü'minin, yaşamı içinde sürekli olarak tekrar edeceği en büyük dua; Son nefesinde Müslüman olarak ruhunu teslim etmesidir… Nebî'ler ve Cennetle müjdelenmiş on sahabe dışında, son nefeste iman garantisi verilmemiştir.

Allah dostu olan velî kullar bile son nefes endişesi taşıyarak, dualarında sürekli iman üzere ölmeyi eksik etmemişlerdir…

Süfyân-ı Sevrî, kendisini yetiştiren üstadının son nefes'te arzu edilmeyen bir tarzda vefat ettiğine şahid olunca, genç yaşta beli bükülmüştür…

" Nasıl yaşarsanız öyle ölürsünüz…" kuralı gereğince,mü'min sürekli olarak iman üzere ölmeyi arzulayıp,dualarından eksik etmemelidir.. Kur'an-ı kerimde "… Beni Müslüman olarak öldür …" mealinde ki ayetler defeatle zikredilmiştir… Bu ayetler içinde Hz Yusuf'un duası şöyledir:

" (Allahım) canımı Müslüman olarak al ve beni salih kullarının arasına kat…" (Yusuf/101) (Teveffeni müslimen ve elhıgnî bissalihin)

ALLAH katında kabul görmeyen dua şekillerini tekrar, şöyle sıralayabiliriz:

Gür sesle, gösteri edasıyla… Yapmacık ifadelerle… Riyakârlık kokan cümlelerle… Lisanen dua edilirken kalbin eşlik etmemesi… Dini değerlerle bağdaşmayan unsurları duaya katma sebebiyle, dua makbul olmaktan çıkar.

Nebî sav efendimiz, bu menfi oluşumlar için şöyle ikazda bulunmuşlardır:

"…Bir topluluk gelip, dualarda haddini aşacaktır…"

" Siz bir sağıra dua etmiyorsunuz. İşitici ve size pek yakın olan Allah'a dua ediyorsunuz." (Buharî)

Bu ikazlar nedeniyle, sessiz, cemeatle birlikte ise olgun, gösterişsiz, cemeatin tamamını kapsayan tevazu içinde dua edilmelidir… Dualarımızda, gönül ve dil birlikteliği ile içtenlikle olmalı, saçma ve orantısız istek taşımamalıdır.

Kaza ve Kader'e rıza gösterip, DUA etmemek, Allah'tan bir şey taleb etmemek, hiçbir şekilde uygun görülmemiştir… Dua'da isteksizlik , **"Allah, (Her bakımdan sınırsız) zengindir… Siz ise fakirsiniz…" (Muhammed/38)** ayet-i kerimesi'nin ruhuna terstir.

Dünya ve ahiret esenliği, sebeblere bağlı olduğu unutulmamalı, Kaza ve Kader'e razı olup, kışın yaz giysileri ile yaşamak nasıl mümkün değilse, Allah'tan dünya ve ahret istememekte mümkün değildir.

Özellikle mü'minler, Nebî sav efendimizin emri gereği birbirlerine dua etmelidirler. Takvâ sahibi seçkin kullar, öncelikle, mü'min kardeşinin kendisi için yapmış olduğu Dua'yı en büyük kazanç olarak görmüşlerdir.

Ubydullah Ahrar k.s ; " Allah'ın merhamet ve rızasını kazanmak için amel ve ibadetlerine güvenmediğini, İbadet'in sadece mü'mini isyandan kurtardığını, bununla fazlaca fazılet iddiasında bulunmanını yersiz olduğunu belirtip;

FEYZ, Bereket ve manen yükselişin; Hayır duaları sebebiyle gerçekleştiğini, bu duayı alabilmek için mü'min kardeşine muhabbet ve dayanışma içinde olmak gerektiğini belirtmişlerdir…"

Dua esnasında oluşan; Haşyet, ağlama, ,ürperti, gönlün yumuşaması, sukunet, ferahlama ve huzur hali, dua'nın kabul olma belirtileridir.

KUR'AN VE HADİS'LERDE MEŞHUR DUALAR

" Rabbenâ âtinâ fiddünyâ haseneten ve fil ahreti haseneh ve ginâ azâbennâr…" (Bakara,201)

" Rabbimiz, bize bu dünyâda iyilik ver âhiret'te de iyilik ver ve bizi ateşin azâbından koru."

" Rabbenâ efriğ aleynâ sabran ve sebbit akdâmenâ, vensurnâ alel gavmil kâfirîn. " (Bakara, 250)

"Rabbimiz! Üzerimize sabır yağdır. Ayaklarımıza sebat ver, bu kâfir topluma karşı bize yardım et, zafer ver."

" Rabbenâ lâ tüâhıznâ, innesînâ ev ahda'nâ…"

" Rabbimiz, eğer unutur veya hata edersek, bizi hesaba çekme! " (Bakara 286)

" Rabbenâ velâ tahmil aleynâ ısran kemâ hameltehû alellezîne min gablinâ." (Bakara 286)

" Rabbimiz, bizden öncekilere yüklediğin gibi bize de ağır bir görev yükleme"

“Rabbenâ velâ tuhammilnâ mâlâ tâgetelenâ bih, va’fü annâ, vağfirlenâ, verhamnâ, ente mevlânâ, fensurnâ alel gavmil kâfirîn…” (Bakara 286)

“Rabbimiz, gücümüzün yetmeyeceğini bize taşıtma, bizi affet! Bizi bağışla! Bize merhamet et! Sen bizim mevlâmızsın. İnkârcı topluluğa karşı bize yardım et. “

“ Rabbenâ lâ tuzığ gulûbenâ ba’de iz hedeytenâ ve heblenâ min ledünke rahmeh. İnneke entel vehhâb.”

“Rabbimiz bizi doğru yola ilettikten sonra, kalplerimizi eğriltme! Bize katından rahmet bahşet. Şüphesiz sen, bol bol bağışlayansın.” (Ali İmran,8)

“Rabbenağfirlenâ, zünebenâ ve ısrâfenâ fî emrinâ ve sebbit akdâmenâ, vensurnâ alel gavmil kâfirîn.”(Âli İmran 147)

“ Rabbimiz, günahlarımızı ve işlerimizde ki aşırılığımızı bağışla. Ayaklarımızı sâbit kıl. Kâfir topluma karşı bize tardım et”

“ Rabbenâ inneke men tüdhıli_nnâra fegad ahzeyteh. Ve mâ lizzâlimîne min ensâr.” /Ali İmran 192)

“Rabbimizşüphesiz sen, kimi ateşe atarsan onu perişân edersin. Zâlimlerin yardımcıları da yoktur. “

“ Rabbenâ innenâ sem’inâ münâdiyen yünâdîlil imâni en âminû bi Rabbiküm fe âmennâ.” (Ali İmran 193)

“ Rabbimiz biz, “ Rabbinize iman edin “ diye imana çağıran bir davetçiyi işittik ve iman ettik. “

“ Rabbenâ fağfirlenâ zünûbenâ ve kefir annâ seyyiâtinâ ve teveffenâ maal ebrâr.” (Ali İmran 193)

“ Rabbimiz bizim günahlarımızı bağışla, kötülüklerimizi ört, bizleri sâlih kullarınla beraber yanına al. “

“Rabbenâ ve âtinâ mâ vaadtenâ alâ rusilike velâ tuhzinâ yevmel kıyâmeh, inneke lâ tuhliful miâd.” (Ali İmran 194)

“ Rabbimiz bize, elçilerinle vaad ettiğin şeyleri ver ve kıyamet günü bizi perişân etme. Sen sözünden dönmezsin. “

“ Rabbenâ zalemnâ enfüsenâ ve in lem tağfir lenâ ve terhamnâ l enekûnenne minel hâsirîn.” (A’râf 23)

“ Rabbimiz biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bize merhametinle muâmele etmezsen, muhakkak hüsrâna uğrayanlardan oluruz.”

“ Rabbenâ efrığ aleynâ sabran ve teveffenâ müslimîn. “

“Rabbimiz üzerimize sabır yağdırve canımızı Müslüman olarak al!” (A’raf 126)

“ Alallâh, tevekkelnâ, Rabbenâ lâ tec’alnâ fitneten ligavmil zâlimîn ve neccinâ birahmetike minel gavmil kâfirîn.”

“…Allah’a güvendik. Ey Rabbimiz bizi, o zulmeden kavme fitne yapma! Rahmetinle bizi kâfirlerden kurtar. (Yunus 85,86)

“ Rabbenâ inneke ta’lemü mâ nuhfî ve mâ nü’linu ve mâ yahfâ alallâhi min şey’in fi_l ardı velâ fissemâi. “ (İbrahim 38)

“Rabbimiz! Şübhesiz sen gizlediğimizi de açıkladığımızı da bilirsin. Yerde ve gökte hiçbir şey Allah’tan gizli kalmaz.”

“ Rabbenâ âtinâ min ledünke rahmeten ve heyyi’ lenâ min emrinâ reşedâ.” (Kehf 10)

“ Rabbimiz bize katından bir rahmet ver ve bizim için başarı yolu hazırla! “

“ Rabbenâ heblenâ min ezvâcinâ ve zürriyyâtinâ gurrete a’yünin vec’alnâ lil muttagîne imâmâ. “

“ Rabbimiz, bize eşlerimizden ve soyumuzdan, gözlerimizi aydın kılacak (iyi çocuklar) bağışla. Bizi takvâ sahiplerine öncü yap. “(Furkan/74)

“ Rabbenâ vesiat külle şey’in rahmeten ve ilmen, fağfir lillezîne tâbû vetteba’û sebîleke vegihim azâbel cahîm” (Mü’min 7)

“ Rabbimiz, rahmet ve ilmin her şeyi kuşatmıştır. Tevbe eden ve yoluna uyanları bağışla ve onları Cehennem azâbından koru. “

“ Rabbenâ ve edhılhüm Cennâti adnin_illetî ve’adtehüm ve men salaha min âbâihim ve ezvâcihim ve zürriyâtihim, inneke entel azîzül hakîm.” (Mü’min 8)

“ Rabbimiz, onları ve atalarından, eşlerinden ve soylarından iyi olanları kendilerine söz verdiğin Adn Cennetlerine girdir. Şüphesiz sen Aziz ve Hakîmsin. “

“ Rabbenağfirlenâ veli ıhvâninâ ellezîne sabegûnâ ğillen lillezîne âmenû Rabbenâ inneke raüfün rahim.” (Haşr 10)

“ Rabbimiz, bizi ve bizden önce iman eden kardeşlerimizi bağışla. Kalbimizde, iman edenlere karşı bir kin bırakma! Rabbimiz, sen çok şefkatli, çok merhametlisin.”

“ Rabbenâ aleyke tevekkelnâ ve ileyke enebnâ ve ileykel masîr.” (mümtahine 4)

“ Rabbimiz, sana dayandık, sana yöneldik ve dönüş sanadır. “

“ Rabbenâ etmimlenâ, vağfirlenâ, inneke alâ külli şey’in kadîr.” (Tahrim 8)

“ Rabbimiz bizim nûrumuzu tamamla ve bizi bağışla. Şüphesiz sen her şeye kâdirsin.”

“ Rabbenâ âmennâ fağfirlenâ, verhamnâ ve ente hayr_ür râhimîn.” (Mü’minun 109)

“Rabbimiz, iman ettik bizi bağışla, bize merhamet et. Sen merhamet edenlerin en hayırlısısın.”

“ Rabbena asrif annâ azâbe Cehenneme, inne azâbehâ kâne ğarâmâ. “ (Furkan 65)

“ Rabbimiz, Cehennem azâbını bizden uzaklaştır, çünkü onun azâbı süreklidir.”

“ Rabbi_şrahlî sadrî ve yessirlî emrî, vahlül ugdeten min lisânî yefgahû gavlî.” (Taha 25-28)

“ Rabbim göğsümü aç, işimi kolaylaştır. Dilimde ki tutukluluğu çöz ki iyi anlasınlar.”

“ Rabbi lâ tezernî ferden ve ente hayr_ül vârisîn.”
“ Rabbim beni tek başıma bırakma. Sen vârislerin en hayırlısısın. “ (Enbiyâ 89)

Rabbi eûzü bike min hamezâti_şşeyâtîn…”
“ Rabbim, şeytanların kışkırtmalarından sana sığınırım.”(Mü’minûn/97)

“Rabbe_nağfirlî veli_ valideyye velil mü’minîne yevme ygûmul hisâb.” (İbrâhim 41)
“ Rabbimiz! Beni, anamı, babamı ve mü’minleri, hesap görülecek günde bağışla!”

“Rabbi edhılnî müdhale sıdgın ve ahrıcnî muhrace sıdgın vec’al lî min ledünke sultânen nasîrâ.” ((İsrâ 80)
“ Rabbim beni girdireceğin yere hoşnutlukla girdir. Çıkaracağın yerden hoşnutlukla çıkar ve bana katından bir kuvvet ver.”

“ Rabbenağfirlenâ, veli ıhvâninâ, ellezîne sebagûnâ bil îmân, velâ tec’al fî gulûbinâ ğillen lillezîne âmenû Rabbenâ inneke raûfün rahîm…” (Haşr 10)
“ Rabbimiz, bizi ve bizden önce iman eden kardeşlerimizi bağışla, Kalbimizde iman edenlere karşı bir kin bırakma! Rabbimiz sen çok şefkatli, çok merhametlisin !”

“Rabbenâ aleyke tevekkelnâ ve ileyke enebnâ ve ileyk_el masîr.” (mümtehine 4)
“Rabbimiz sana dayandık sana yöneldik dönüş de ancak sanadır.”

“Rabbenâ lâ tec’alnâ firneten lillezîne keferû vağfirlenâ, Rabbenâ inneke entel azîzül hakîm.” (mümtahine 5)
“Rabbimiz, bizi kâfir olanlar içinbir fitne kılma. Bizi bağışla, Rabbimiz, şüphesiz sen, güçlü ve hakîm olansın.”

“ Rabbenâ etmim lenâ nûrenâ vağfirlenâ, inneke alâ külli şey’in kadîr.” (Tahrim 8)

“ Rabbimiz, bizim nûrumuzu tamamla ve bizi bağışla. Şüphesiz senin her şeye hakkıyla gücün yeter.”

“Rabbi ensurnî alel gavmil müfsidîn.” (Ankebut 30)

“ Rabbim, fesatçı kavme karşı bana yardım et. “

“ Rabbenağfirlî veli vâlideyye velil mü’minîne yevme yekîmul hisâb.” (İbrahim 41)

“Rabbimiz, hesab kurulacağı gün beni, anamı, babamı ve mü’minleri bağışla.”

NEBÎ SAV EFENDİMİZ’DEN DUALAR

“Allâhümme inneke afüvvün kerîmün tuhibb_ül affe fa’fü annî…”

“ Allahım sen affedicisin, affetmeyi seversin, beni de affet !” (Tirmizi)

“ Allâhümme ekfinî bi halâlike an hârâmike ve ağninî bi fadlike ammen sivâke.”

“ Allâhım! Harama bulaşmaktansa helâlinle yetineyim. Beni lütfunla (zengin kılarak) senden başkasına muhtâç etme.” (Tirmizi)

“ Bismillâhillezî lâ yedurru mea ismihîşey’ün fil ardı velâ fis_semâi ve hüve_ssemîul alîm.”

“ Allah’ın adıyla, O’nun adıyla (hareket edildiğinde) yerde ve gökte hiçbir şey’in zararı dokunmaz. O, hakkıyla işiten, hakkıyla bilendir. ” (Tirmizi)

“ Elhamdü lillâhi_llezî at’amenâ ve sagânâ ve ce’alenâ müslimîn. “

“ Bizi doyurup içiren ve bizi Müslümanlardan eyleyen Allah’a hamd olsun.” (Ebu Davud- Tirmizi)

“ Allâhümme innî zalemtü nefsî, zulmen kesîran, velâ ya’firü_zzünübe illâ ente, fa’ğfirlî mağfiraten min indike, verhamnî, inneke entel ğafûr_urrahîm.”

“ Allâh’ım! Şüphesiz ben, nefsime çok zulmettim. Günahlarımı bağışlayacak olan yalnız sensin. Beni bağışla, bana merhamet et! Çünkü bağışlaması ve rahmeti çok olan sadece sensin.” (Buhâri-Müslim)

“ Allâhümme innî eûzü bike minel fakri ve_lkılleti ve_lgilleti ve_zzilleti ve eûzü bikemin en ezlime ev uzleme.”(Buhârî)

“ Allâh’ım! Fakirlikten, yokluktan ve zilletten sana sığınırım. Zulmetten ve zulme uğramaktan da sana sığınırım.”

“ Allâhümme innî eûzü bike min_lhemmi vel hazen ve eûzü bike mine_l aczi ve_lkesel ve eûzü bike min_elcübni ve_lbuhli ve eûzü bike min ğalabeti_ddeyni ve kahri_rricâli. “ (Buhârî-Tirmizî)

“Allâh’ım! Kederden ve üzüntüden, âcizlikten, tembellikten, cimrilikten, korkaklıktan, borç yükünden ve insanların kahrından sana sığınırım.”

“Allâhümme innî eûzü bike min zevâli ni’metike ve tehavvülü âfiyetike ve fücâeti nıgmetike ve cemi sahatike.” (Müslim)

“ Allâh’ım! Nimetinin yok olmasından, verdiğin âfiyetin bozulmasından, ansızın cezâlandırmandan ve öfkene sebeb olacak her şeyden sana sığınırım.”

“Allâhümme ahsin âgibetinâ fî umûri küllihâ ve ecirnâ min hızyı_ddünyâ ve azâbi’l ahreti.” (A.b.Hanbel)

“Allâh’ım bütün işlerimizin neticesini güzel eyle! Dünyâda rezîl olmaktan ve ahret azâbından bizleri koru.”

“Allâhümme iğfirlî zenbî küllehû diggahû ve cillehû ve evvelehûve âhırahû ve sırrahû ve alâ niyetehû.”

“Allah’ım! Günahlarımın gizlisini ve açığını, küçüğünü ve büyüğünü öncesini ve sonunu hepsini bağışla.”(Müslim)

"Allâhümme ente Rabbî lâ ilâhe illâ ente halaktenî ve ene abdüke ve ene alâ ahdike ve va'dike mested'atü, eûzü bike min şerri mâ sana'tü ebû ü leke, bini'metike aleyye ve ebû ü leke bi zenbî, fağfirlî, fe innehû lâ yağfiru_zzünûbe illâ ente." (Buhârî)

"Allâh'ım sen benim Rabbimsin! Sen'den başka İlah yoktur. Beni sen yarattın. Ben senin kulunum. Gücüm yettiğince(ezelde) sana verdiğim sözümdeve va'dimde durmaktayım. İşlediğim günahların şerrinden sana sığınırım. Bana lutfettiğin nimetlerfini itiraf ederim. Günâhımı da itiraf ederim. Beni affet! Çünkü günahları ancak sen affedersin."

"Allâhümme innî e'ûzü bike min şerri mâamiltü ve min şerri mâlem a'mel" (Müslim)

"Allâh'ım! Şimdiye kadar yaptığım ve yapmadığım işlerin şerrinden sana sığınırım."

" Allâhümme innî e'ûzü bike min fitneti_nnâri ve azâbi_nnâri ve min şerri ğinâve'l fagri." (Ebu Dâvud)

"Allâh'ım! Cehenneme götüren fitneden, Cehennem'in azâbından, zenginliğin ve fakirliğin şerrinden sana sığınırım."

" Allâhümme innî es'elüke_lhüdâ ve_ttügâ ve'l afâfe ve'l ğınâ." (Müslim)

"Allâh'ım! Senden hidâyet, takvâ, iffet ve (gönül) zenginliği isterim"

" Allâhümme iğfirlî verhamnî ve âfinî verzugnî."

"Allâh'ım! Beni bağışla, bana merhamet et. Bana hidâyet nasip eyle. Bana âfiyet ve (hayırlı) rızık ver." (Müslim)

" Allâhümme innî e'ûzü bike min ilmi lâ yenfaü ve min galbi lâ yahşaü ve min nefsi lâ teşbaü ve min da'veti lâ yüstecâbü lehâ." (Müslim)

"Allâh'ım! Fayda vermeyen ilimden, huşû duymayan kalb'ten, kabul olunmayan duâdan, doymayan nefs'ten sana sığınırım."

“ Yâ mügallib_el gulûb, sebbit galbî alâ dînike.”
“Ey! Kalb’leri hal’den hâl’e çeviren Allâhım! Kalbimidînin üzere sâbit kıl.”(Tirmizi)

“ Allâhümme innî e’ûzü bike mine_şşigâgi ve_nnifâgi ve sûil ahlâgi.”(Ebu Dâvud-Neseî)
“Allâh’ım! (Hakk’tan) ayrılmaktan, iki yüzlülükten ve kötü ahlak’tan sana sığınırım.”

MEŞHUR ZİKİR VE DUÂLAR’IN ANLAMLARI

BİSMİLLAH: Allâh’ın adıyla.

BİSMİHÎ SÜBHÂNEHÛ: Sübhân olan Allah’ın adıyla.

BİSMİLLÂHİRRAHMÂNİRRAHÎM: Rahmân ve Rahîm olan Allah’ın adıyla.

TEVEKKELTÜ ALALLAH: Allâh’a tevekkül ettim.

LÂ HAVLE VELÂ GUVVETE İLLÂ BİLLÂH: Allah’tan başka (yardım istenecek) kudret ve kuvvet sahibi yoktur.

BİSMİLLÂHİ HASBİYALLÂH: Bismillâh, Allah bana kâfîdir.
ALLÂHÜ EKBER: Allah en büyüktür.

EŞHEDÜ EN LÂ İLÂHE İLLALLÂH: Şehâdet ederim ki, Allah’tan başka ilah yoktur.

EŞHEDÜ ENNE MUHAMMEDEN RESÛLULLÂH: Şehâdet ederim ki Muhammed sav. Allâh’ın Resûlüdür.

HAYYE ALE_SSALÂH: Haydi namaza.

HAYYE ALEL FELÂH: Haydi kurtuluşa ermeğe.

ESSÂLÂT'Ü HAYRUN MİNE_NNEVM: Namaz uykudan hayırlıdır.

ELHAMDÜLİLLÂH: Allâh'a hamd olsun.

YERHAMÜKÂLLÂH: Allâh'ın Rahmeti üzerine olsun.

YEHDÎNÂ VE YEHDÎKÜMULLÂH: Allah, sizi ve bizi hidâyet üzere bulundursun.

ELHAMDÜLİLLÂHİ VAHDEH: Hamd tek olan Allâh'a mahsustur.

VE_SSALÂTÜ VE_SSELÂMÜ ALÂ MEN LÂ NEBİYYE BA'DEH: Sâlat ve selam, kendisinden sonra Nebî gelmeyecek olana selâm olsun.

ELHAMDÜ LİLLÂHİ_LLEZÎ ED'AMENÂ VE SAGÂNÂ VE CE'ALENÂ MİNEL MÜSLİMÎN: Bizi yediren içiren ve Müslümanlardan kılan Allâh'a hamd olsun.

SEMİ'ALLÂHÜ LİMEN HAMİDEH: Allah hamd edenin hamdini işitti.

RABBENÂ LEKE_L HAMD: Rabbimiz hamd sanadır.

ELHAMDÜ LİLLÂHİ ALÂ KÜLLİ HÂL: Her hâlü kârda Allâh'a hamd olsun.

ELHAMDÜLİLLÂHİ A'LEL ÎMÂN: Îmân nasib eden Allâh'a hamd olsun.

ELHAMDÜLİLLÂHİ A'LEL İSLÂM: İslam nasîb eden Allâh'a hamd olsun.

ELHAMDÜLİLLÂHİ ALE_TTEVFÎG: Başarı nasîb eden Allâh'a hamd olsun.

ELHAMDÜLİLLÂHİ NAHMEDÜHÛ VE NESTA'ÎNÜHÜ VE NASTAĞFİRUHÛ VE NESTAĞFİRUHÛ: Muhakkak ki hamd Allâh içindir. O'ndan yardım dileriz. O'ndan af dileriz.

VE NEÛZÜ BİLLÂHİ MİN ŞURURİ ENFÜSİNÂ: Nefislerimizin şerrinden Allâh'a sığınırız.

VE MİN SEYYİÂTİ A'MÂLİNÂ: İşleyebileceğimiz kötü işlerden de Allâh'a sığınırız.

MEN YEHDİLLÂHİ FELÂ MUDİLLE LEH: Allâh'ın doğru yola ilettiğini kimse saptıramaz.

VE MEN YUDLİL FELÂ HÂDİE LEH: Allah'ın dalâlete düşürdüğünü de kimse hidâyete erdiremez.

SÜBHÂNALLÂH: Allâh'ı tüm noksanlıklardan tenzih ederim.

TESBÎHÂT: Allâh'ı şânına layık şekilde zikretmek.

SÜBHÂNE RABBİYEL A'LÂ: Yücelerin yücesi olan Rabbimi tesbîh ederim.

SÜBHÂNALLAHİ ADEDE HALGIHÎ: Mahlûkât'ın sayısınca Allâh'ı tesbîh ederim.

SÜBHÂNE RABBİYEL A'LİYYİL A'LEL VEHHÂB: Yücelikte misli olmayan, çok merhametli, karşılıksız bağış yapan Rabbimizi tesbî ederiz.

SÜBHÂNALLÂHİ VEL HAMDÜ LİLLÂHİ: Hamd Allâh'a âid'tir. Şânı ne yüce'dir.

VELÂ İLÂHE İLLALLÂHÜ VALLÂHÜ EKBER: Allah yücelerin yücesidir. O'ndan başka İlah yoktur.

VELÂ HAVLE VELÂ GUVVETE İLLÂ BİLLÂHİL ALİYYİL AZÎM: Allah'tan başka yardım istenecek güç ve kuvvet sâhibi yoktur.

SÜBHÂNEKE ALLÂHÜMME VEBİ HAMDİK: Allâhım seni hamd ile tesbih ederim.

VE TEBÂREKE_SMÜK: İsmin mübârektir.

VE TEÂLÂ CEDDÜK: Şânın yücedir, yüksektir.

VE LÂ İLÂHE ĞAYRÜK: Senden başka İlah yoktur.

SÜBHÂNE RABBİKE RABBİ'L İZZETİ AMMÂ YASİFÛN VE SELÂMÜN ALEL MÜRSELÎN: Şânı yüce Rabbin, onların belirttiği vasıflardan münezzehtir. Selam Resül ve Nebîlerin üzerine olsun.

VEL HAMDÜ LİLLÂHİ RABBİL ÂLEMÎN: Âlemlerin Rabbı olan Allâh'a hamd olsun.

SÜBHÂNALLAHİ VE Bİ HAMDİHÎ: Allâhım hamd ile, seni tesbîh ve tenzîh ederim.

ESTAĞFİRULLÂH VE ETÛBÜ İLEYH: Allâhım beni affet! Senden af dilerim.

SÜBHÂNALLÂHİ ADEDE HALGIHÎ: Mahlûkat sayısınca Allâhı tesbîh ederim.

ESTAĞFİRUKE VE ETÛBÜ İLEYK: Sana tevbe eder mağfiret dilerim.

SÜBHÂNALLÂHİ VE Bİ HAMDİHÎ: Allâh'a hamd eder O'nu tesbîh ederim.

LÂ İLÂHE İLLALLÂH: Allah'tan başka İlah yoktur.

MUHAMMEDÜN RESÛLULLÂH: Muhammed O'nun kulu ve Resûlüdür.

LÂ İLÂHE İLLALLÂHÜ EL MELİK'ÜL HAKKUL MÜBÎN, MUHAMMEDÜN RESÛLÜLLÂH SÂDIK_ÜL VA'DİL EMÎN: Hakkı açıklayan, Melîk olan Allah'tan başka

ilah yoktur. Vaadinde sâdık, emîn olan Muhammed, Allâh'ın Resûlüdür.

LÂ İLÂHE İLLALLÂHÜ VAHDEHÛ LÂ ŞERÎKE LEH_ÜLMÜLKÜ VE LEHU'L HAMDÜ YUHYÎ VE YÜMÎT VE HÜVE HAYYÜN LÂ YEMÛT Bİ YEDİK_EL HAYR VE HÜVE A'LÂ KÜLLİ ŞEY'İN KADÎR: Öldüren, dirilten, ebedî diri olan mülk'ün sâhibi, Allâh'a hamd olsun. Allah'tan başka ilah yoktur. O tekdir ve ortağı yoktur. Hayr O'nun elindedir. O'nun her şeye gücü yeter.

LÂ İLÂHE İLLALLÂHÜ VÂHİD_ÜLKAHHÂR: Kendisinden başka ilah olmayan tek kahredici Allah'tır.

AZÎZ'ÜL GAFFÂR: Merhamet sâhibi, affetmeyi seven.

VEL HAMDÜ LİLLÂHİ RABB_İL ÂLEMÎN: Hamd âlemlerin Rabbi olan Allâh'adır.

LÂ İLÂHE İLLÂ ENTE SÜBHÂNEKE İNNÎ KÜNTÜ MİNEZZÂLİMÎN: Allah'tan başka yaratan yoktur. Ey Rabbim seni tesbîh ederim. (İsyânım sebebiyle) ben zâlimlerden oldum.

ESTAĞFİRULLÂH: Allâh'ım beni affet!

ESTAĞFİRULLAH_ELAZÎM: Yücelikte eşiz olan Allâh'ım beni affet.

ESTAĞFİRULLAH_EL AZÎM, EL_KERÎM, ELLEZÎ LÂ İLÂHE İLLÂ HÜVEL HAYYÜL GAYYÛM VE NETÛBÜ İLEYH. VE NES'ELÜHÛ TEVBETE VE'L MAĞFİRETE VEL HİDÂYETE LENÂ İNNEHÛ, HÜ-VE_TTEVVÂBÜRRAHÎM: Azîm ve kerîm, kendisinden başka ilâh olmayan, her an diri ve kâim olan Allah'tan af diliyor, O'na tevbe ediyoruz. Tevbemizi kabul etmesini, bizi bağışlamasını ve doğru yola iletmesini istiyoruz. Muhakkak ki O, tevbeleri kabul eden ve merhametli olandır.

TEGABBEL MİNNÂ MÜSTECİB DUÂENÂ: Allâhım! Duâlarımızı ve yaptığımız işlerimizi kabul buyur.

VEŞFİ MERDÂNÂ: Hastalarımıza şifâ ver!

VERHAM MEVTÂNÂ: Geçmişlerimize Rahmet eyle!

ALLÂHÜMME ENTE_SSELÂM VE MİNKE_SSELÂM TEBÂREK TE YÂZEL CELÂLİ VEL İKRÂM: Allâhım! Sen selamsın, selam da sendendir. (Tüm kötülüklerden koruyan sensin) Yüceltilmeyeve saygıya ancak sen lâyıksın. Celâl ve ikram sahibisin.

HASBÜNALLÂH: Allah bize yeter!

HASBİYALLÂH: Allah bana yeter.

HASBÜNALLAHİ VE Nİ'MEL VEKÎL, Nİ'MEL MEVLÂ VE Nİ'ME_NNASÎR. GUFRÂNEKE RABBENÂ VE İLEYKE'L MASÎR: Allah bize yeter ve yetişir. O ne güzel vekil'dir. O ne güzel mevlâ, ne güzel yadımcıdır. Nihâyetinde (ecel geldiğinde) sana döneceğiz. Ey! Rabbimiz bizleri bağışla!

HASBÎ RABBÎ CELLALLAH: Yüce Rabbim bana yeter.

MÂ FÎ KALBÎ GAYRULLAH: Allah'tan başkası kalbimde yoktur.

İNŞÂALLAH: Allah dilerse. (Allah'ın izni ve dilemesi ile her şey olur.)

MAŞÂALLAH: Güç ve kuvvet Allâh'ındır. Allâh'ın dilediği olur.

BÂREKALLAH: Allah mübârek eylesin.

BÂREKALLÂHÜ FÎH: Allah ona bereket versin.

RABBENÂ: Rabbimiz.

RABBENÂ LEKE'L HAMD: Ey! Rabbimiz,her çeşit hamd ancak sana'dır.

RABBİYALLÂH, LÂ İLÂHE İLLÂ HÜVE ALEYHİ TEVEKKELTÜ VE HÜVE RABBÜ'L ARŞIL AZÎM: Rabbim Alla'tır. O'ndan başka ilah yoktur. O'na tevekkül ettim. O Arş'ın Rabbi'dir.(sahibidir)

ÂMENTÜ: Îmân ettim, inandım.

ÂMENNÂ: İnandık, îmân ettik.

ÂMENNÂ VE SADDAGNÂ: Îmân ettik ve sıdk ile tasdîk ettik.

ÂMENTÜ BİLLÂHi: Ben Allah'a inandım.

VE MELÂİKETÜHÜ VE KÜTÜBİHÎ VEL YEVM'İL ÂHİRİ : (Allah'ın) Meleklerine, Resullerine, kitaplarına ve ahret gününe imân ettim.

VE BİL KADERİ HAYRİHÎ VE ŞERRİHÎ MİNALLAHİ TEÂLÂ: Hayrın ve şerr'in Allah'tan geldiğine ve kadere îmân ettim.

VEL BA'SÜBA'DEL MEVTİ HAKKUN: Öldükten sonra dirilmek te hakk'tır.

EŞHEDÜ EN LÂ İLÂHE İLLALLÂH VE EŞHEDÜ ENNE MUHAMMEDEN ABDÜHÛ VE RESÛLÜHÛ: Ben şehadet ederim ki Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Yine şehâdet ederim ki Hz. Muhammed sav. Allâh'ın kulu ve Resûlüdür.

SADAKALLÂHÜ'L AZÎM: Yüce Allah ne doğru,ne güzel söyledi.

ETTEHİYYÂTÜ LİLLÂHİ VE_SSALAVÂTÜ VE'T TAYYİBÂTİ: Bütün ta'zimler, duâlar ve ibâdetler yalnız Allah içindir.

ESSELÂMÜ ALEYKE EYYÜHE_NNEBİYYİ VE RAHMETULLÂHİ VE BERAKÂTÜHÛ: Ey Nebî! Allah'ın rahmeti, bereketi, selâmı senin üzerine olsun.

ESSELÂMÜALEYNÂVEALÂİBÂDİLLAHİ_SSÂLİHÎN: Allah'ın sâlih kullarına da selam olsun!

EŞHEDÜ EN LÂ İLÂHE İLLALLÂH VE EŞHEDÜ ENNE MUHAMMEDEN ABDÜHÛ VE RESÛLÜHÛ: Şehâdet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Yine şehâdet ederim ki Muhammed sav. Allâh'ın kulu ve elçisidir.

ESSELÂMÜ ALEYKÜM: Allah'ın selamı üzerinize olsun.

ESSELÂMÜ ALEYKÜM VE RAHMETULLÂH: Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

VE ALEYKÜM SELÂM: Allâh'ın selamı sizin de üzerinize olsun.

LEBBEYK, ALLÂHÜMME LEBBEYK: Buyur Allâhın buyur.

LEBBEYK, LÂ ŞERİKE LEKE LEBBEYK: Kapına geldim Allâhım. Sen tek'sin ortağın olmaz, emret Allâhım.

İNNEL HAMDE VE_NNİĞMETE LEKE VE'L MÜLK: Senin mülkünde sana sonsuz teşekkürler. Her türlü ni'meti bizlere sunan sensin.

LÂ ŞERÎKE LEK: Senden başka ilah ve ortak olmaz.

RADIYALLAHÜ ANH (R.A.): Allah ondan razı olsun.

RADIYALLÂHÜ ANHÜM VE RADÛ ANH: Allah onlardan râzı olsun. O'nlar da Allah'tan râzı idiler.

RADÎTÜ BİLLÂHİ RABBEN VE Bİ'L İSLÂMİ DÎNEN VE Bİ MUHAMMEDÜ RESÛLEN: Rabbimden gelen her

şeye râzıyım. Hz. Muhammed sav. Efendimizin getirdiği İslâm'ın (hükümlerine)râzıyım.

RAHİMEHULLÂH: Allah rahmet eylesin.

ĞAFERAHULLÂH: Allah affetsin.

KUDDİSE SIRRUHÛ: Allah onun velî olama halini kutlu kılsın.

KADDESALLÂHÜ SIRRAHÜL AZÎM: Allah onun sırrını(velîlik makamını) mukaddes kılsın.

RAHMETULLÂHİ ALEYH: Allâh'ın rahmeti üzerine olsun.

RAMETULLÂHİ ALEYHİM: Allâh'ın rahmeti onlar üzerine olsun.

ALLÂHÜMME MAĞFİRLÎ: Allâhım beni bağışla.

ALLÂHÜMME MAĞFİRLÎ VELİ VÂLİDEYYE: Allâh'ım! Anamı, babamı ve beni bağışla.

ALLÂHÜMME MAĞFİRLÎ ÜMMET'İ MUHAMMED: Allâh'ım Muhammed ümmetini bağışla.

ALLÂHÜMME İNNEKE AFÜVVÜN, TÜHİBBÜL AFVE FA'FÜ ANNÎ: Allâh'ım sen affetmeyi seversin, ne olur beni affet.

YÂ MÜFETTİHA'L EBVÂB İFTAH LENÂ HAYRAL BÂB: Ey! Kapıları açan Allâh'ım! Bizim için hayırlı kapıları aç.

ALLÂHÜMME SEBBİT KADEMÎ ALE_SSIRÂT:
Allâhım! Sırat köprüsünde ayaklarımı sabit kıl, düşenlerden eyleme.

ALLÂHÜMME ECCİRNÎ MİNE_NNÂR: Allâh'ım beni Cehennem ateşinden koru!

ALLÂHÜMME BÂRİK LENÂ FÎ RECEBE VE ŞA'BÂN VEBELLİĞNÂ RAMAZÂN: Allâhım! Receb ve Şâban ayını mübârek kıl ve bizi Ramâzân'ı şerife ulaştır.

ALLÂHÜMME ENTE RABBÎ LÂ İLÂHE İLLÂ ENTE HALAKTENÎ VE ABDÜKE: Allâhım sen benim Rabbimsin! Senden başka yardımcı yoktur. Beni yaratan sensin. Senin kulun olduğunu bildiririm.

VE ENE ALÂ AHDİKE VE VA'DİKE MESTEDA'TÜ EÛZÜ BİKEMİN ŞERRİ MÂ SANA'TÜ: Gücümün yettiği kadar ahdine ve va'dine sadık kalacağım. Yaptığım hatâların şerrinden sana sığınırım.

EBÛ ULEKE Bİ Nİ'METİKE ALEYYE VE EBÛ Bİ ZENBÎ FAĞFİRLÎ ZUNÛBÎ FE İNNEHÛLÂ YAĞFİRU ZÜNÛBE İLLÂ ENTE: Benim üzerimde olan nimetlerini anıyorum, günahlarımın farkındayım. Beni affet. Biliyorum ki günahları bağışlayacak olan ancak sensin.

ALLÂHÜMME İNNÎ ES'ELÜKE İLMEN NÂFİA: Allâhım senden faydalı ilim vermeni istiyorum

HUVALLÂH: O Allah'tır.

HÜVEL EVVELÜ: O, evveldir.

HÜVEL ÂHİRİ: O, âhirdir.

HÜVE_ZZÂHİRU: O,zâhirdir.

HÜVEL BÂTINI: O,gizlidir.

HÜVE'L BÂKÎ: Sonsuz olan O'dur.

HÜVE'L HAKK: Hakk olan O'dur.

HEVE'L HALLÂGUL BÂKÎ: Bâkî olan sadece yaratıcımızdır.

CELLE CELÂLÜHÛ (c.c.):Allah celal ve azamet sahibidir.

AMME NEVÂLÜHÛ: Lütüf ve ihsân'ı her şeyi kuşatır.

SÜBHÂNEHÛ CELLE VE ALÂ: Eksiklekten münezzeh yüceler yücesini tesbîh ederim.

AZZE VE CELLE: Azîz ve Celîl olan Allah.

ESSEMÎUL BASÎR:(Allah) işiten ve görendir.

GAFÛRURRAHÎM: Allah, bağışlayan kullarına merhamet edendir.

EL-MELİK'ÜL HAKKUL MÜBÎN: Mülk'ün sahibi apaçık Allah'tır.

ĞÂFİRU_ZZENBİ VE GÂBİLU_TTEVBE: Tevbeleri kabul edip günahları bağışlayandır.

Zİ_TTAVLU: Lütfu bol olan.

MUKALLİB'ÜL GULÛB: Kalb'leri çeviren.

MÜSEBBİBÜL ESBÂB: Sebepler'in yaratıcısı.

GAFFÂR_ÜZZÜNÛB: Günahları örten bağışlayan.

AHSEN'ÜL HÂLIKÎN: Her şeyi en güzel yaratan.

ALLÂM'ÜL ĞUYÛB: Gizli olan her şeyi en iyi bilen.

MÂLİK'EL MÜLK: Mülk'ün sâhibi.

YAĞFİRULLÂH: Allah merhamet etsin.

FÎEMÂNİLLÂH: Allah'a emânet olunuz.

MÂZALLÂH: Allah kötülüklerden korusun.

TEVEKKELTÜ ALALLÂH: Allah'a güvendim.

Bİ İZNİLLÂH: Allah'ın izniyle.

FÎ SEBÎLİLLÂH: Allah yolunda, O'nun rızâsı için.

ALÂ RESÛLÜNÂ SALAVÂT: Resûlullah sav. efendimize salavât (getirin)

SALLALLÂHÜ ALEYHİ VESELLEM: Salât, dua ve selam O'na olsun.

FAHRİ KÂİNÂT: Kâinât'ın övgü kaynağı.

== SADAKALLÂHÜL AZÎM ==
Yüce Allah ne doğru ne güzel söyledi.

SON SÖZ

"Zikrullah, insanın hayat ve inancını birleştiren, Dünya da hayırlı bir ömür, Âhiret'te ise ebedî kurtuluşun anahtarıdır. Zikrullah'a devam etmenin nimet ve neticeleri aşağıdadır:

1- Zikrullah şeytanı kovar.

2- Zikir'da Allah rızası vardır.

3- Zikir; Gam, vesvese ve kederi kalb'ten silip atar.

4-Zikir, kalbi huzura kavuşturur. Neşe ve sevinç sağlar.

5- Zikir kişi nin kalbini de, yüzünü de nurlandırır.

6- Zikir murad kaynağıdır. Kalb ve beden nurlandırır.

7- Zikir, rızkı artırır

8-Zikre devam eden mü'minin dış görünüşü heybetli, iç oluşumu ve gönül dünyası ise yumuşak huylu ve latîf olur.

9- Zikir, İHSAN kapısına sokar. Allah'ı görüyormuş gibi ibadet etmeyi sağlar.

10- Zikir, muhabbet ve sevgiye vesile olan bir ibadet şeklidir.

11- Zikir, insanı Allah'a yöneltir ve Allah'a yükseltir…

12- Zikir sayesinde Allaha yakınlık, zikri terk durumunda ise O'ndan uzaklaşma başlar…

13- Zikir sahibine velayet ve marifet kapılarını yapar.

14- Zikir, sahibini Allah'a karşı saygılı yapar.

15- Zikir sahibini, Allah'ta zikreder.

16- Zikir, kalbin cilasıdır.

17- Zikir, Gaflet ve isyan gibi kalbî hastalığın ilacıdır.

18- Zikir, günahları yok eder.

19-Zikir, zenginlik ve refah ortamında kendisini unutmayanı darlık ve sıkıntılı anlarda unutmaz. Melekler bu kişi için Allah'a yakarır.

20- Zikir, Allah ile kul arasında muhabbet aracıdır

21- Zikir, Azab için korunaktır.

22- Zikir, sakinlik, vakar ve rahmet kapısıdır.

23- Zikir, gıybet, yalan boş söz gibi dilin afetlerinden korur.

24- Zikir meclisleri meleklerin durağıdır.

25- Zikir, kıyamet günü sahibi için şefeat eder…

26- Zikir ile ıslanan gözyaşı karşılığı, kıyamet'te arşın gölgesidir

27- Zikir, sahibine umulmadık kapılar açar…

28- Zikir, ibadetlerin en kolayı ve en yücesidir…

29- Zikir. Cennet bahçelerinden bir bahçedir…

30- Zikir, için vaad edilen mükâfat, başka bir ibadette yoktur.

31- Zikir, Allah'ı unutmaktan insanı alıkor…

32- Zikir sahibi uyurken bile ecir alır…

33- Zikir kapısı açılan şahıs için Allah'a kavuşmak kolaydır.

34- Zikir, Tüm manevî makamların temelidir.

35- Zikir, zikreden ile zikredileni birleştirir…

36- Zikir, ilişkilerde samimi olmayı sağlar…

37- Zikir, kalb'te bulunan katılık ve sertliği eritir…

38- Zikir, Allah ile dost olmanın temelidir…

39- Zikir, mü'min ile cehennem arasında bir perdedir.

40- Zikir, şeytanın düşmanıdır. Her kim zikrullah'a devam ederse, şeytan'ın şerrinden emin olur. Bütün ameller

Zikrullah üzerine kurulmuştur. Zikir kalbe şifa, derde devadır.”

BİBLİYOĞRAFYA

*Abdulbaki, Muhammed Fuad, El mu’cem’ulmüfehres li elfazı’l Kur’an-ı Kerim, metabi’uş-şa’b, 1378 E.

*Abdurrahman el Kura b.Muhammed, Tefsir-i suret-il Hadit, yazma, 1010 H. Raşid Efendi kat. No, 26188

*Ahmed Asım Efendi, Kamus tercemesi, İstanbul,

*İbni Abbas, Tenvir’ul mikbas min tefsir-i İbni Abbas, Mecme-üt Tefasir içinde, Beyrut, Tarihsiz,(I-VI)

*Ahteri, Mustafa b. Şems’üd-din,Ahteri Kebir, Naşir Ahmed Kamil, İstanbul, 1327 H.

*Arvasi Abdulhakim, Rabıta-i Şerife, İstanbul,1976

*Bursevi, İsmail Hakkı, Ruhul beyan, İstanbul,1306h,

*Ebu Cafer Muhammed b. Cerir et-taberî, Taberi tefsiri Hisar yayınevi, İst.

*El beydavi, Nasuriddin Ömer, Envaru’t- Tenzil ve Esrâu’t-Te’vil, Mecmeud-Tefâsir içinde, Beyrut,

*Ebu Nuaym, Ahmed b. Abdullah el-İsbehânî, Hilyetu’l-Evliya ve Tabakatu’l-Asfiya, Beyrut, 1967,

*Çantay, Hasan Basri, Kur’an-ı Hâkim ve Meali Kerim, İstanbul, 1962, (I-III)

*Çağırıcı Mustafa,Karar gazetesi,17-10-2018

*Çelebi Süleyman, Mevlid, Haz. F. Kadri Timurtaş, İstanbul, 1970. MEB.

*Gazali Ebu Hamid, Muhammed İbn. Muhammed, *İhyau Ulumiddin, (Ter. Ali Arslan, İstanbul, 1971.)

*Gümüşhanevî, Ahmed Ziyauddin, Esile ve Ecvibe fit Tasavvuf,

*El- Hindi, Alaaddin Ali b. HüsameddiAbdulmelikel-Muttaki, Kenzu'l-Ummal fî Sünen-il-Akval vel-Efâl, Haleb, 1975. (I/16)

*Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, İstanbul, 1971, Eser Yay. (I-IX)

*Hani Muhammed b. Abdullah, Behçetus-Seniyye, (Adab), Ter. Abdulkadir Akçiçek, İstanbul, 1976.

*Ebu Hayyan, Muhammed b. Yusuf b. Ali b. Yusuf Hayyan el-Endulisî, (Ö. 745/1345) el-Bahru'l-Muhit, Riyad, 1329, H. (I-IIX)

*Hicazi Muhammed Mahmud, etTefsiru'lVazihKahire, 1972, 7. Basım (I-II)

*El-Hazin, Ali b. Muhammed el-Bağdadî, Lübabu't- Tevil fi Meânit-Tenzil, Mecmeud-Tefâsir içinde, Beyrut, Tarihsiz.

*El-İsfehânî, el Hüseyin, İbni Muhammed er-Ragib, el-Müfredat fi garibil Kur'an, Mısır, 1970.

*İbn-i Kayyîm el Cezvî, Tasavvufî Hakikatler, müt. A.Serdaroğlu,

*Kandehlivi, Muhammed Yusuf, Hayatus-Sahabe, İstanbul, 1973, Ter. I-IV.

*Kurtubî, Ebu Abdullah Muhammed b. Ahmed, el-Cami' li Ahkami'l-Kur'an, Mısır, 1369.

*Kutub Seyyid, Fizilalil Kur'an, İstanbul, 1970,

*Miras, Kamil, Sahih-i Buharî, Muhtasarı Tecrid-i Sarih Terc. Ankara, 1976.

*El-Münâvî, Abdurraif, Kunuzu'l-Hakaik fi Hadisi Hayru'l-Halayık, Kahire, 1954.

*Molla Mehmetoğlu, Osman Zeki, Süneni Tirmizi Terc. İstanbul, Tarihsiz, I-VI.

*Muhammed Masum, Risaletül-Esrar fi Medarici'l-Ahyar, İstanbul, 1331.

*Muhammed bin Süleyman, Cem'ül fevâid,(Büyük hadis külliyatı) ist.

*Muhammed b. Ahmed, Ebu SuudzadeNehrudDakaik, yazma, 1037. H. Raşid Efendi, Kütüph. No: 1099

*Nevevî Ebu Zekeriya Yahya b. Şeref, Şerhü'l-Müslim, Mısır, 1307 H.

*Riyazus- Salihîn, Beyrut, Tarihsiz,

*En-Nesefi, Ebu'l-Berakat, Abdullah İbn. Ahmet İbn. Mahmut, Medaruku't Tenzil ve Hakaikut-Tevil, Tefsirun Nesefî, Mecmeut-Tefasir içinde, Beyrut,

*Kotku, Mehmet Zahid, Tasavvufî Ahlak, Ankara, 1981. --Zikrullahın Faydaları, Tarihsiz,

*Öztürk, Yaşar Nuri, Kur'an ve Sünnete Göre Tasavvuf, İstanbul, 1979.

*İmamı Rabbanî, Ahmed Faruk Serhendî, Mektubat, İstanbul, 1977.

*Ramazanoğlu Mahmut Sami, Mükerrem İnsan ve Yetişmesi, İstanbul, 1980.--Muhasebe, İstanbul, 1981. Bedir Gazvesi ve Surei Enfal Tefsiri, İstanbul, Tarihsiz.

*Sofuoğlu Mehmet, Müslim Tercümesi, İstanbul1967.

*Suyuti, Celaleddin Ebubekir, Camis-Sagir, Ehadisi'l-Beşiru'l-Nezir, Kahire, 1373 H.

*Tefsiru'l-Celâleyn, Dimeşk, 1387 h.

*El-Hasaisu'l-Kubrâ, Mısır, 1967.

*J. Wensing – P. Mensing, Mucemu'l-Mufehres li Elfazil Hadisin Nebevî, Leiden, 1936-69.

*Yıldırım Celal, Amellerin Fazileti, İstanbul, 1967.

*Zekiyud Din Abdul Azim b. Abdulkavi el-Munziri, Et-Tergib vet-Terhib min Ehadisi'l-Şerif, Beyrut,1968

* Konyalı Mehmet Vehbi, Hulasatu'l-Beyan, İstanbul,

*Muhammed Esat Erbili, Mektubat, İstanbul, 1338.---

Kenzul İrfan, İstanbul, 1980.

*Hafız Nuriddin Ali b. Ebibekr Haysemî, Mecmauz Zevâid ve Menbau'l-Fevaid, Beyrut, 1967.

*Enfesu'l-Cevahir, (Tesir), Müellifi bilinemedi, Yazma, Kayseri, Raşid Efendi Küt. No:65/5

İÇİNDEKİLER

Zikrin muhtelif anlamları……9
Zikrin kısımları……10
Mutasavvife de zikrin kısımları……15
Açık ve gizli zikir…… 21
Kur'anda zikir âyetleri……23
Sürekli zikir için Resulullah'a çağrı…… 38
Zikir ehli kimdir ?.....42
Zikir için zaman ve mekan ……49
En büyük zikir Namaz!.....56
Hacc ve Umre'de Allah'ı zikir……60
Umre'de dikkat edilecek konular…… 65
Cihad ve zikrullah……74
Varlıkların zikri……77
Zikirsizliğin sonuçları ……84
Zikrullah'tan kaçanlar……88
Zikrullah'tan kaçanların sonu……90
Zikrullah'tan kaçanlara iteat edilmez……94
Kelim-i Tevhîd…… 96
Besmele……99
Zikir meclisleri ……101
Nebî sav efendimizin tavsıye ettiği zikirler… 104
Elhamdülillah……106
Allahü Ekber……107
Lafza-i celal ve Esmâül Hüsnâ…… 108
Lâilâhe illallah ……118
Tevekkül zikri……120
Salavât-ı şerife…… 122
İstiğfar zikri……124
Kur'an okumak ……126
Meal okumak……133
Okunması tavsıye edilen günlük sureler…… 140
İhlas suresi……142
Asr ve Mülk sureleri…… 145
Yasin suresi …… 146
Dua…… 148
Meşhur zikirler ve anlamları……158